

Zittingsdocument

A10-0192/2025

DEEL 1

14.10.2025

VERSLAG

over het standpunt van de Raad inzake het ontwerp van algemene begroting
van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026
(11216/2025 – C10-0206/2025 – 2025/0210(BUD))

Deel 1: Ontwerpresolutie

Begrotingscommissie

Rapporteurs: Andrzej Halicki (afdeling III – Commissie)
 Matjaž Nemec (andere afdelingen)

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	4
BIJLAGE: BEKENDMAKINGEN VAN INPUT	31
ADVIES VAN DE COMMISSIE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	33
ADVIES VAN DE COMMISSIE ECONOMISCHE EN MONETAIRE ZAKEN	40
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN	48
ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, KLIMAAT EN VOEDSELVEILIGHEID	57
ADVIES VAN DE COMMISSIE VOLKSGEZONDHEID	66
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING	75
ADVIES VAN DE COMMISSIE LANDBOUW EN PLATTELANDSONTWIKKELING ..	82
ADVIES VAN DE COMMISSIE VISSERIJ	94
ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS	105
BRIEF VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN	110
BRIEF VAN DE COMMISSIE VEILIGHEID EN DEFENSIE	114
BRIEF VAN DE COMMISSIE BEGROTINGSCONTROLE	123
BRIEF VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, ONDERZOEK EN ENERGIE	127
BRIEF VAN DE COMMISSIE VERVOER EN TOERISME	132
BRIEF VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID	137
GEZAMENLIJKE VERKLARING AANGENOMEN TIJDENS DE BEGROTINGSTRIALOOG VAN 8 APRIL 2025	141
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	143
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	144

Afzonderlijk bekendgemaakt

- Besluiten, genomen door de Begrotingscommissie op haar vergadering van 6 oktober 2025, inzake de ontwerpamendementen op het ontwerp van algemene begroting

Deel 2 – A10-0192/2025

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het standpunt van de Raad inzake het ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 (11216/2025 – C10-0206/2025 – 2025/0210(BUD))

Het Europees Parlement,

- gezien artikel 314 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien artikel 106 bis van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie,
- gezien artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, waarin is bepaald dat de gelijkheid van vrouwen en mannen een kernwaarde van de Unie is,
- gezien artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, waarin is bepaald dat de Unie er “bij elk optreden [naar streeft] de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op te heffen en de gelijkheid van mannen en vrouwen te bevorderen”; gezien het feit dat dit geldt op alle niveaus van de begrotingsprocedure,
- gezien Besluit (EU, Euratom) 2020/2053 van de Raad van 14 december 2020 betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie en tot intrekking van Besluit 2014/335/EU, Euratom¹,
- gezien het voorstel van de Commissie van 22 december 2021 voor een besluit van de Raad tot wijziging van Besluit (EU, Euratom) 2020/2053 betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie (COM(2021)0570) en het standpunt van het Parlement van 23 november 2022 daarover²,
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027³, de in verband hiermee door het Parlement, de Raad en de Commissie overeengekomen gezamenlijke verklaringen⁴ en de hieraan gerelateerde unilaterale verklaringen⁵,
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2022/2496 van de Raad van 15 december 2022 tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027⁶,

¹ PB L 424 van 15.12.2020, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj>.

² PB C 167 van 11.5.2023, blz. 162.

³ PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

⁴ PB C 444 I van 22.12.2020, blz. 4.

⁵ PB C 445 van 29.10.2021, blz. 252.

⁶ PB L 325 van 20.12.2022, blz. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2496/oj>.

- gezien Verordening (EU, Euratom) 2024/765 van de Raad tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027⁷ (MFK-herziening),
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (herschikking)⁸ (“het Financieel Reglement”),
- gezien zijn resolutie van 2 april 2025 over de algemene richtsnoeren voor de voorbereiding van de begroting 2026 – afdeling III⁹,
- gezien zijn resolutie van 16 december 2020 over het ontwerp van verordening van de Raad tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027¹⁰,
- gezien zijn resolutie van 3 oktober 2023 over het voorstel voor een tussentijdse herziening van het meerjarig financieel kader 2021-2027¹¹,
- gezien zijn resolutie van 27 februari 2024 over de ontwerpverordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027¹²,
- gezien zijn resolutie van 10 mei 2023 over de gevolgen voor de EU-begroting 2024 van de stijgende financieringskosten van het herstelinstrument voor de Europese Unie¹³,
- gezien de Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting¹⁴,
- gezien zijn resolutie van 3 april 2025 over de raming van de ontvangsten en uitgaven van het Europees Parlement voor het begrotingsjaar 2026¹⁵,
- gezien zijn resolutie van 15 december 2022 over het opschalen van het meerjarig financieel kader 2021-2027: een veerkrachtige EU-begroting die geschikt is voor nieuwe uitdagingen¹⁶,
- gezien het Interinstitutioneel Akkoord van 16 december 2020 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie betreffende begrotingsdiscipline, samenwerking in begrotingszaken en goed financieel beheer,

⁷ PB L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj>.

⁸ PB L, 2024/2509, 26.9.2024, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

⁹ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0051.

¹⁰ PB C 445 van 29.10.2021, blz. 240.

¹¹ PB C, C/2024/1195, 23.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1195/oj>.

¹² Aangenomen teksten, P9_TA(2024)0082.

¹³ Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0194.

¹⁴ PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>.

¹⁵ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0060.

¹⁶ Aangenomen teksten, P9_TA(2022)0450.

alsmede betreffende nieuwe eigen middelen, met inbegrip van een routekaart voor de invoering van nieuwe eigen middelen (IIA)¹⁷,

- gezien de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2025 en de daaraan gehechte gemeenschappelijke verklaringen van het Parlement, de Raad en de Commissie,
- gezien artikel 349 VWEU en Verordening (EU) nr. 228/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2013 houdende specifieke maatregelen op landbouwgebied ten behoeve van de ultraperifere gebieden van de Unie¹⁸,
- gezien de interinstitutionele proclamatie betreffende de Europese pijler van sociale rechten van 13 december 2017 en zijn resolutie van 19 januari 2017 daarover¹⁹,
- gezien Verordening (EU) 2021/1119 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”)²⁰,
- gezien de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN,
- gezien het verslag van Enrico Letta met als titel “Much more than a market” (Veel meer dan een markt), dat op 21 oktober 2024 gepresenteerd is in het Europees Parlement,
- gezien het verslag van Mario Draghi met als titel “The future of European competitiveness” (De toekomst van het Europese concurrentievermogen), dat op 17 september 2024 gepresenteerd is in het Europees Parlement,
- gezien het verslag van Sauli Niinistö met als titel “Safer together – Strengthening Europe’s civilian and military preparedness and readiness” (Samen veiliger – versterking van de civiele en militaire paraatheid van Europa), dat op 14 november 2024 gepresenteerd is in het Europees Parlement,
- gezien de presentatie van het kompas voor concurrentievermogen door Commissievoorzitter Ursula von der Leyen op 29 januari 2025,
- gezien het gezamenlijk witboek van 19 maart 2025 over de gereedheid van de Europese defensie, dat een kader biedt voor het ReArm Europe-plan (JOIN(2025)0120),
- gezien Protocol nr. 6 betreffende de plaats van de zetels van de instellingen dat is gehecht aan het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
- gezien de gezamenlijke verklaring van 2012 en de “gemeenschappelijke aanpak” van gedecentraliseerde agentschappen van de EU,

¹⁷ PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

¹⁸ PB L 78 van 20.3.2013, blz. 23, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/228/oj>.

¹⁹ PB C 242 van 10.7.2018, blz. 24.

²⁰ PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>.

- gezien het ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026, dat de Commissie heeft gepubliceerd op 9 juli 2025 (COM(2025)0300),
- gezien het standpunt inzake het ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026, dat is vastgesteld door de Raad op 5 september 2025 en toegezonden aan het Europees Parlement op 12 september 2025 (11216/2025 – C10-0206/2025),
- gezien artikel 96 van zijn Reglement,
- gezien de adviezen van de Commissie ontwikkelingssamenwerking, de Commissie economische en monetaire zaken, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, de Commissie milieubeheer, klimaat en voedselveiligheid, de Commissie volksgezondheid, de Commissie interne markt en consumentenbescherming, de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling, de Commissie visserij en de Commissie cultuur en onderwijs,
- gezien de brieven van de Commissie buitenlandse zaken, de Commissie veiligheid en defensie, de Commissie begrotingscontrole, de Commissie industrie, onderzoek en energie, de Commissie vervoer en toerisme en de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid,
- gezien het verslag van de Begrotingscommissie (A10-0192/2025),

Afdeling III – Europese Commissie – Begroting 2026: bouwen aan een veerkrachtige, duurzame en welvarende toekomst voor Europa

1. wijst erop dat het Parlement, in zijn resolutie van 2 april 2025 over de algemene richtsnoeren voor de voorbereiding van de begroting 2026, duidelijke politieke prioriteiten voor de begroting 2026 heeft gedefinieerd; herhaalt zijn krachtige steun voor deze prioriteiten en uit hieronder zijn standpunt om een passend financieringsniveau te garanderen en deze prioriteiten te verwezenlijken binnen de huidige zeer nauwe budgettaire restricties; is van mening dat de Unie over alle begrotingsmiddelen moet beschikken die nodig zijn om de prioriteiten van de Unie te verwezenlijken en te streven naar een welvarende toekomst voor Europa en zijn burgers;
2. benadrukt dat in onzekere tijden van geopolitieke instabiliteit, grotere bedreigingen voor de veiligheid, een wereldwijde toename van het protectionisme, de stijgende kosten en steeds ernstiger wordende gevolgen van de klimaatverandering en de biodiversiteitscrisis alsook economische en maatschappelijke uitdagingen die de Europese burgers en samenlevingen bedreigen, een betrouwbare, resultaat- en investeringsgerichte maar ook duurzame begroting van de Unie van groot belang blijft om het beleid van de Unie — met inbegrip van het cohesiebeleid — uit te voeren, de mensen in de Unie, die ook worden geconfronteerd met steeds hogere kosten van levensonderhoud, een solide ecosysteem te bieden en hun prioriteiten te verwezenlijken; onder meer door zoveel mogelijk gebruik te maken van de preventie- en crisisresponscapaciteit van de Uniebegroting; benadrukt dat de begroting van de Unie

voldoende ambitieus moet blijven om de beleidsprioriteiten van de Unie te verwezenlijken en particuliere investeringen aan te trekken;

3. benadrukt dat de illegale en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne verdere ingrijpende economische en sociale gevolgen heeft gehad voor mensen in heel Europa en ook wereldwijd, met name de meest kwetsbaren, en vooral in landen in de frontlinie en in Oekraïne; betuigt opnieuw zijn onwrikbare steun aan de bevolking in Oekraïne en onderstreept de cruciale rol van gemeenschappelijke investeringen om te verzekeren dat de Unie alomvattend en resoluut kan blijven reageren op ongekende geopolitieke uitdagingen, waaronder hybride veiligheidsdreigingen;
4. onderstreept dat het MFK niet ontworpen was om het hoofd te bieden aan een pandemie, een oorlog, hoge inflatie, hoge energieprijzen, voedselonzeekerheid en almaar verergerende humanitaire crises, en dat het herziene MFK weliswaar een verbetering vormde ten opzichte van het oorspronkelijke, maar er niet in is geslaagd om alle ten tijde van de tussentijdse herziening vastgestelde problemen op te lossen; betreurt dat de begroting van de Unie nog steeds onder druk staat, met beperkte marges en flexibiliteit, en dat zij niet ambitieus genoeg is ten opzichte van de huidige prioriteiten of op belangrijke toekomstgerichte beleidsterreinen; betreurt dat de totale maxima en marges in de financiële programmering en de ontwerpbegroting 2026 (OB) ondanks de MFK-herziening zeer laag blijven, waarbij de marges in twee rubrieken volledig afwezig zijn (subrubriek 2b en rubriek 7) en zo goed als afwezig in twee andere rubrieken (subrubriek 2a en rubriek 5);
5. is van mening dat de begroting van de Unie vanwege haar omvang, structuur en regels over een zeer beperkte capaciteit beschikt om in 2026 adequaat te reageren op de uitdagingen waarmee de Unie wordt geconfronteerd, en dat daarin onvoldoende middelen zijn voorzien om de huidige uitdagingen op economisch, sociaal, klimaat- en milieu- en veiligheidsgebied adequaat aan te pakken of om de huidige prioriteiten voldoende te financieren en uit te voeren; wijst nogmaals op zijn gevestigde standpunt dat voor nieuwe beleidsprioriteiten of taken nieuw geld beschikbaar moet worden gesteld en dat instellingen en organen van de Unie over voldoende personeel en middelen moeten beschikken om hun mandaat en aanvullende taken uit te voeren; benadrukt dat alle uitgaven uit de Uniebegroting aan parlementaire controle moeten worden onderworpen;
6. herinnert aan het bindende karakter van artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en van Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting; herhaalt dat de toewijzing en uitvoering van middelen van de Unie in het kader van alle programma's en begrotingslijnen alleen mag plaatsvinden met volledige inachtneming van de democratische beginselen, transparantie en de grondrechten; benadrukt met name dat de lidstaten en de begunstigden moeten beschikken over doeltreffende mechanismen om belangenconflicten op alle niveaus van beheer, controle en besluitvorming met betrekking tot middelen van de Unie te voorkomen, op te sporen en te remediëren, en dat de Uniebegroting moet worden beschermd tegen elke vorm van belangenconflict;

7. betreurt dat de Raad in zijn standpunt dat hij “voorzichtig” noemt, voorstelt om de vastleggingskredieten in de verschillende MFK-rubrieken met 1,3 miljard EUR te verlagen; benadrukt dat de Raad, door deze grotendeels ongerechtvaardigde bezuinigingen op programma’s in alle rubrieken door te voeren om extra niet-toegewezen marges te genereren, met zijn lezing vasthoudt aan een benadering die niet geschikt is voor het beoogde doel in tijden van crisis en in de huidige zeer volatiele politieke, economische en internationale omstandigheden; onderstreept dat deze aanpak niet berust op de realiteit van de huidige begrotingsbehoeften; verzet zich krachtig tegen het feit dat de bezuinigingen van de Raad gericht zijn tegen programma’s die in aanmerking komen voor de in artikel 5 van de MFK-verordening bedoelde aanpassing voor “evenwichtsherstel en stabilisering”, aangezien dit in strijd zou zijn met de doelstelling van die MFK-bepaling, namelijk het versterken van specifieke politieke prioriteiten; is voorts van mening dat veel van de bezuinigingen op belangrijke programma’s zoals Erasmus+ uitsluitend bedoeld zijn om de rentelasten in het kader van NextGenerationEU (NGEU) terug te betalen, waardoor nu juist op de volgende generatie Europeanen wordt bezuinigd die het meest van deze programma’s zou moeten profiteren, wat ook indruist tegen de doelstelling om met het “cascademechanisme” van het EURI niet te bezuinigen op programma’s;
8. benadrukt dat de begroting voor 2026 moet worden afgestemd op de doelstellingen en internationale verbintenissen van de Unie; wijst erop dat er niet-aflatende inspanningen moeten worden geleverd om de in het IIA vastgelegde doelstellingen voor de mainstreaming van klimaat en biodiversiteit in de begroting van de Unie te verwezenlijken als onderdeel van het ruimere proces om de Unie uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te maken; wijst nogmaals op de doelstelling voor biodiversiteitsuitgaven van 10 % voor de jaren 2026 en 2027 en de doelstelling voor klimaatuitgaven van 30 %; betreurt dat de biodiversiteitsdoelstelling in 2026 niet zal worden gehaald; benadrukt voorts dat de begroting van de Unie moet worden uitgevoerd in overeenstemming met artikel 33, lid 2, van het Financieel Reglement, en dus zonder ernstige afbreuk te doen aan de milieudoelstellingen, waar dit haalbaar en passend is in overeenstemming met de desbetreffende sectorspecifieke regelgeving; herhaalt dat alle programma’s, beleidsmaatregelen en activiteiten van de Unie zodanig moeten worden uitgevoerd dat bij de verwezenlijking van de doelstellingen ervan ook de gendergelijkheid wordt bevorderd; neemt in dit verband kennis van de werkzaamheden van de Commissie om overeenkomstig het IIA de uitgaven in verband met gendergelijkheid te traceren, met name door middel van een gendereffectbeoordeling achteraf en verslaglegging over de omvang van de bedragen;
9. prijst de Commissie voor het feit dat zij opnieuw inspanningen heeft geleverd om mogelijke nieuwe inkomstenbronnen te vinden voor de begroting van de Unie; neemt in dit verband kennis van het voorstel van de Commissie voor een besluit van de Raad betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie van 16 juli 2025; benadrukt dat nieuwe echte eigen middelen niet alleen essentieel zijn met het oog op de terugbetaling van de NGEU-schuld, maar ook om ervoor te zorgen dat de Unie in staat is haar hogere uitgaven te dekken; verzoekt de Raad vaart te zetten achter zijn werkzaamheden met betrekking tot de nieuwe eigen middelen;
10. herinnert eraan dat de gedecentraliseerde agentschappen een belangrijke rol spelen bij de uitvoering van de huidige prioriteiten van de Unie; benadrukt dat de middelen van de

agentschappen, waaronder zowel begrotings- als personele middelen, een weerspiegeling moeten vormen van de taken die de agentschappen op grond van hun basishandelingen en de uitbreiding van hun mandaten moeten vervullen;

Speciale instrumenten en cascademechanisme

11. merkt op dat de procedure voor de begroting 2026 de tweede zal zijn die volledig gebaseerd is op de herziene MFK-maxima en -regels; herinnert eraan dat een zekere mate vanerschikking, in het bijzonder in de rubrieken 1 en 6, deel uitmaakte van het MFK-herzieningspakket; is stellig van mening dat dergelijke verlagingen niet mogen worden overgedaan of verergerd tijdens de jaarlijkse begrotingsprocedure, met name omdat de marges in de laatste uitvoeringsjaren van het huidige MFK uiterst krap zijn geworden;
12. wijst er daarnaast op dat de oorspronkelijk voor 2026 beschikbare middelen voor het enkelvoudig marge-instrument voor vastleggingen (artikel 11, lid 1, punt a), van de MFK-verordening) 748,2 miljoen EUR bedragen en dat de Commissie voorstelt om de beschikbare middelen voor compartiment a) van het enkelvoudig marge-instrument volledig toe te wijzen aan rubriek 7 – Europees openbaar bestuur; is bezorgd over het feit dat daardoor in totaal slechts 132,5 miljoen EUR beschikbaar blijft voor onvoorziene uitgaven in 2026, en dit enkel in het kader van het flexibiliteitsinstrument (ervan uitgaande dat in de loop van 2025 geen verdere middelen meer worden gemobiliseerd);
13. benadrukt nogmaals dat de Unie wettelijk verplicht is de financieringskosten van het herstelinstrument voor de Europese Unie (EURI) terug te betalen en dat die terugbetaling in de Uniebegroting onder de niet-discretionaire uitgaven valt; stelt met bezorgdheid vast dat de kostenoverschrijdingen van NGEU, d.w.z. de nodige herfinancieringskosten voor het EURI die niet van meet af aan geprogrammeerd zijn, neerkomen op 4,225 miljard EUR, wat het dubbele is van de raming van de Commissie, zoals uiteengezet in nota van wijzigingen 1/2026; merkt op dat de Commissie daarom, in haar OB en in nota van wijzigingen 1/2026, als gevolg van het resultaat van de bemiddeling in 2025, een 50:50-benadering hanteert voor het cascademechanisme om een bedrag van 2,113 miljard EUR uit de begroting — d.w.z. 50 % van de kostenoverschrijdingen — te dekken door de niet-toegewezen marge onder subrubriek 2b voor een bedrag van 73 miljoen EUR en door het flexibiliteitsinstrument voor een bedrag van 2 040 miljoen EUR, waarbij de resterende helft via het EURI-instrument beschikbaar moet worden gesteld boven het maximum, gedekt door vrijmakingen sinds 2021;
14. herhaalt zijn standpunt dat van de begrotingsautoriteit wordt verwacht dat zij, alvorens een beroep te doen op het speciale EURI-instrument, de mogelijkheid onderzoekt om een deel van eventuele terugbetalingstekorten binnen de rubrieken en via het flexibiliteitsinstrument en het enkelvoudig marge-instrument op te lossen; benadrukt dat dit proces objectief moet zijn en gebaseerd moet zijn op reële behoeften en niet mag worden gestuurd door willekeurige benchmarks; is dan ook van plan ervoor te zorgen dat alle programma's over voldoende middelen beschikken en dat de flexibiliteit en responscapaciteit van de begroting worden gehandhaafd gedurende de jaarlijkse begrotingsprocedure; is het daarom volstrekt oneens met de aanpak van de Raad om te

kiezen voor een zogeheten “voorzichtige” budgettering, waardoor kunstmatige marges onder de MFK-maxima worden gecreëerd, ten koste van de uitvoering van eerder overeengekomen prioriteiten van de Unie; betreurt dat de Raad in zijn standpunt over de begroting 2026, net als de voorgaande jaren, de kredieten ter dekking van de kosten van EURI-leningen verlaagt, zonder behoorlijke motivering; waarschuwt dat, om extra niet-toegewezen marges te creëren (voornamelijk in subrubriek 2b, maar ook in andere rubrieken, waarschijnlijk om deze de komende jaren te gebruiken via het enkelvoudig marge-instrument), is voorgesteld om de begrotingen van een aantal vlaggenschipprogramma's aanzienlijk te verlagen wat gevolgen zal hebben voor 2026 en 2027; benadrukt dat de bezuinigingen in subrubriek 2b bijzonder verontrustend zijn, omdat deze enkel gemotiveerd worden door het gebruik van de middelen voor de financiering van het EURI, ten koste van de op mensen gerichte aard van de programma's die onder dezelfde rubriek als het EURI zijn verankerd; merkt op dat de zwaarst getroffen programma's, Horizon Europa, de Connecting Europe Facility (CEF) Digital en Erasmus, vaste gedeelde prioriteiten zijn voor het Europees Parlement en de Raad en vlaggenschipprogramma's van de Unie; betreurt voorts dat de verlagingsdoelstellingen van de Raad betrekking hebben op verschillende rubrieken en zelfs een aantal programma's waarvoor reeds herschikkingen in het kader van de MFK-herziening plaatsvonden, zoals Horizon, of begrotingsonderdelen die in voorgaande jaren werden verhoogd, zoals Erasmus+, EU4Health of LIFE;

15. wijst erop dat in de gezamenlijke verklaring bij het IIA die deel uitmaakt van de MFK-overeenkomst van 2020 wordt bepaald dat de uitgaven ter dekking van de financieringskosten van NGEU niet mogen leiden tot een verlaging van de uitgaven voor andere programma's en fondsen; maakt daarom alle door de Raad voorgestelde bezuinigingen ongedaan om ervoor te zorgen dat alle programma's over voldoende middelen beschikken en dat de flexibiliteit en responscapaciteit van de begroting worden gehandhaafd gedurende de jaarlijkse begrotingsprocedure; dringt erop aan dat de Commissie gedurende de gehele begrotingsprocedure betrouwbare, tijdige en nauwkeurige informatie verstrekt over de financieringskosten van het NGEU en over verwachte uitbetalingen in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit;
16. is verontrust over het feit dat de financieringsbehoeften van het EURI in 2026 in feite deels te wijten zijn aan de liquiditeitsbeheerskosten van 2025; merkt voorts op dat de liquiditeitsbeheerskosten voor het eerst aanzienlijk zijn gestegen door vertragingen in de betalingsverzoeken en door de onvoorspelbaarheid van deze verzoeken, aangezien de uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen in sommige lidstaten is vertraagd; onderstreept dat de liquiditeitsbeheerskosten een extra last vormen in een context van extreem schaarse middelen; benadrukt dat de momenteel voor 2026 op 300 miljoen EUR geraamde liquiditeitsbeheerskosten ongeveer de helft van de totale beschikbare middelen (inclusief marges en speciale instrumenten) van de OB zouden verbruiken, zonder garanties dat dit de meest efficiënte en voorzichtige manier is om de onvoorspelbaarheid van de betalingsbehoeften voor de RRF aan te pakken; dringt er in dit verband op aan dat de liquiditeitsbeheerskosten apart worden vermeld in een nieuw afzonderlijk begrotingsonderdeel om de transparantie te verhogen; is van mening dat het nooit de bedoeling van de medewetgever is geweest om deze kosten op te nemen in de onder de benchmark van 50 % vallende bedragen binnen het cascademechanisme dat tijdens de MFK-herziening is overeengekomen en dat verder verduidelijkt is tijdens de

bemiddeling in 2025; is daarom van mening dat deze kosten uitsluitend moeten worden gefinancierd uit het vrijmakingscompartiment van het EURI-instrument;

Rubriek 1 – Eengemaakte markt, innovatie en digitaal beleid

17. herinnert eraan dat programma's onder rubriek 1 een essentiële rol spelen bij het ondersteunen van onderzoek en innovatie in essentiële sectoren als gezondheid, energie en klimaat, het vergroten van het concurrentievermogen van de Unie, het stimuleren van duurzame groei en economische ontwikkeling, het scheppen van hoogwaardige banen, met de nadruk op kmo's, het aantrekken van financiering voor grensoverschrijdende infrastructuur, met name in de duurzame vervoers-, energie- en digitale sector, en op deze manier aanzienlijk bijdragen tot de groene en de digitale transitie;
18. wijst op de cruciale rol van Horizon Europa in dit verband; herinnert eraan dat het programma nog steeds zwaar overvraagd is en daarom geen steun kan verlenen aan een groot aantal onderzoeksprojecten die als "uitstekend" zijn beoordeeld; stelt daarom voor de toewijzingen voor het programma te verhogen met in totaal 60 miljoen EUR ten opzichte van de OB, met meer middelen voor de cluster "Gezondheid" om onderzoek en ontwikkeling te stimuleren, onder meer op het gebied van hart- en vaatziekten, levensstijlen die gericht zijn op primaire en secundaire preventie als belangrijkste doelstellingen om de levensverwachting in de Unie te verhogen, kanker, antimicrobiële resistentie, niet-overdraagbare en zeldzame ziekten, palliatieve zorg, beperking van gezondheidsrisico's en geestelijke gezondheid, alsook voor de clusters "Cultuur, creativiteit en inclusieve samenleving" en "Klimaat, energie, mobiliteit", met bijzondere aandacht en steun voor onderzoeksprojecten op het gebied van het koolstofvrij maken van Europa;
19. dringt aan op meer investeringen in het kader van de Connecting Europe Facility (CEF) voor een betere werking en diepere integratie van de energiemarkten, door grensoverschrijdende infrastructuur te moderniseren, de transmissie via distributienetten en interconnecties te verbeteren, hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie beter te integreren en er meer in te investeren — onder meer om de hoge elektriciteitsprijzen te verlagen — en de schone energievoorziening te verbreden, en tegelijkertijd de afhankelijkheid van de Unie van fossiele brandstoffen aanzienlijk te verminderen, de voorzienings- en energiezekerheid te verbeteren, de prijsvolatiliteit te beperken en de Unie in staat te stellen haar decarbonisatiedoelstellingen voor 2030 en 2050 te halen; stelt in dit verband voor om de kredieten voor CEF-Energie te verhogen met 50 miljoen EUR ten opzichte van de OB; is van mening dat deze maatregelen zullen bijdragen tot de doelstellingen van de Unie op het gebied van lagere energiekosten voor huishoudens en bedrijven in Europa, alsook tot de verwezenlijking van een eerlijke transitie;
20. brengt in herinnering dat de CEF van cruciaal belang is voor de algemene veiligheid van de Unie, voor het stimuleren van investeringen in hoogwaardige, duurzame trans-Europese netwerken om zo de interconnectiviteit te bevorderen, en voor het ondersteunen van de voltooiing van TEN-T; benadrukt dat CEF Vervoer nog steeds grotendeels overvraagd is en vraagt om extra investeringen in de ondersteuning van onderzoek, de ontwikkeling van geavanceerde technologieën en innovatie op het gebied van vervoersinfrastructuur en digitale connectiviteit; benadrukt dat aanvullende

investeringen nodig zijn om een volledig operationeel TEN-T-netwerk te waarborgen, onderzoek, innovatie en geavanceerde technologieën op het gebied van vervoersinfrastructuur te ondersteunen, alternatieve brandstoffen en digitale connectiviteit uit te rollen, de solidariteitscorridors van de Unie met Oekraïne in grensregio's te versterken en de veerkracht van kritieke infrastructuur, het concurrentievermogen en de cohesie te vergroten, rekening houdende met het feit dat er moet worden geïnvesteerd in klimaat- en milieuvriendelijke grensoverschrijdende vervoersinfrastructuur zoals spoorwegprojecten en in de verbetering van schone mobiliteit; stelt bijgevolg voor om de kredieten voor CEF Vervoer te verhogen met 30 miljoen EUR ten opzichte van de OB;

21. benadrukt dat een goede werking van de interne markt van cruciaal belang is voor het concurrentievermogen van de Unie en voor het verbeteren van de toegang van Uniebedrijven tot de markt, met name voor kmo's en jonge ondernemers; benadrukt hoe belangrijk het is kmo's, als de belangrijkste drijvende kracht achter de Europese economie, te ondersteunen; is gekant tegen de bezuinigingen van de Raad en dringt aan op verhoging van de begroting om Europese kmo's, start-ups en jonge ondernemers verder te ondersteunen wat betreft hun concurrentievermogen, veerkracht en hun toegang tot markten, in overeenstemming met de doelstellingen van de door de Europese Commissie aangekondigde EU-strategie voor start-ups en scale-ups; stelt voor de begroting voor het kmo-onderdeel van het programma voor de interne markt te verhogen met 4 miljoen EUR ten opzichte van de OB, om de technologische vooruitgang, het concurrentievermogen en de economische veerkracht te verbeteren;
22. wijst nogmaals op de aanzienlijke investeringsbehoeften op het gebied van toekomstgerichte digitale infrastructuur, geschraagd door goed gereguleerde, mensgerichte en betrouwbare artificiële intelligentie en door cyberbeveiliging; benadrukt in dit verband dat de digitale vaardigheden moeten worden verbeterd om aan de behoeften van bedrijven te voldoen en burgers te wapenen tegen desinformatie; stelt daarom voor het onderdeel Vaardigheden van het programma Digitaal Europa met 4 miljoen EUR te verhogen;
23. herinnert aan de belangrijke rol van de gedecentraliseerde agentschappen in rubriek 1, met inbegrip van het Bureau voor ondersteuning van het Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie (Berec), waarvan de werkzaamheden relevant zijn voor de bescherming van de digitale en communicatienetwerken van de Unie; besluit Berec met 0,67 miljoen EUR boven de ontwerpbegroting te versterken om het agentschap te ondersteunen en de bredere institutionele veerkracht van de Unie te verhogen op een moment dat deze steeds meer op de proef wordt gesteld;
24. stelt voor het Europees Kenniscentrum voor cyberbeveiliging (ECCC), dat van cruciaal belang is om de toenemende hybride dreigingen van de Russische Federatie tegen te gaan, te voorzien van de nodige personele middelen om ervoor te zorgen dat het zijn mandaat in de veranderende geopolitieke context ten volle kan uitvoeren, aangezien voldoende personeel van essentieel belang is voor een doeltreffende uitvoering van zijn kritieke functies;

25. verhoogt de vastleggingskredieten voor rubriek 1 met 148 696 914 EUR ten opzichte van de OB (exclusief proefprojecten en voorbereidende acties), en met 636 944 317 EUR ten opzichte van de lezing door de Raad;

Subrubriek 2a – Economische, sociale en territoriale cohesie

26. wijst op de belangrijke rol die het cohesiebeleid speelt bij het verwezenlijken van de beleidsprioriteiten van de Unie, het verbeteren van de levenskwaliteit van mensen en het stimuleren van de economie van de Unie door bij te dragen tot eerlijke en duurzame groei en ontwikkeling, de economische en sociale convergentie tussen landen, regio's en vooral bergachtige, insulaire en ultraperifere gebieden te bevorderen, de groene en digitale transitie te ondersteunen, investeringen, innovatie en werkgelegenheid te stimuleren en regionale, economische en sociale verschillen en ongelijkheden aan te pakken; erkent dat de tussentijdse evaluatie van het cohesiebeleid voor meer flexibiliteit heeft gezorgd; herhaalt echter dat het cohesiebeleid geen instrument voor crisisrespons is en daarom niet zou mogen worden gebruikt om tekortkomingen in de financiering van andere beleidsmaatregelen en prioriteiten, in de begrotingsflexibiliteit of in crisisresponsmechanismen te verhelpen ten koste van de doelstellingen van het cohesiebeleid op lange termijn; verzoekt de Commissie en alle lidstaten om naast de herstel- en veerkrachtfaciliteit ook het cohesiebeleid op kruissnelheid te blijven uitvoeren;
27. verheugt zich erover dat operationele programma's in de lidstaten en regio's recentelijk versneld worden uitgevoerd en verzoekt de lidstaten te blijven voorzien in de nodige administratieve capaciteit op alle bestuursniveaus; benadrukt dat het voor de begrotingsabsorptie belangrijk is dat de toegang tot de middelen wordt gewaarborgd; verzoekt de Commissie alles in het werk te stellen om de legitieme belangen van eindbegunstigden te beschermen en ervoor te zorgen dat eindbegunstigden gebruik kunnen blijven maken van Uniefinanciering in gevallen van schending van de rechtsstaat door nationale regeringen, zonder afbreuk te doen aan de toepassing van Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 en aan de betalingsverplichting van de lidstaten uit hoofde van het Unierecht;
28. aanvaardt het standpunt van de Raad met betrekking tot subrubriek 2a;

Subrubriek 2b – Veerkracht en waarden

29. benadrukt dat de uitgavenprogramma's onder subrubriek 2b de al krappe middelen en marges moeten delen met het EURI-begrotingsonderdeel dat de rentekosten van NGEU dekt, waardoor de Commissie de facto niet in staat was om verhogingen voor te stellen waar deze nodig zijn; is vastbesloten ervoor te zorgen dat deze rentekosten op betrouwbare en transparante wijze worden gedekt en tegelijkertijd de programmatoewijzingen onder deze subrubriek worden behouden;
30. is verontrust over de toenemende gevolgen van natuurrampen, die vaak verband houden met de verergering van de klimaatverandering en zich dus waarschijnlijk nog vaker zullen voordoen; onderstreept dat er, gezien de toenemende frequentie en ernst van extreme weersomstandigheden en natuurrampen, steeds meer behoefte is aan een doeltreffende coördinatie op Unieniveau, preventieve maatregelen en een robuuste rampenresponscapaciteit in alle lidstaten; benadrukt dat het RescEU-mechanisme tot

dusver een bijzonder nuttig en succesvol Unie-instrument is gebleken om te reageren op crisissituaties; merkt op dat het optreden van de Unie in dit verband beantwoordt aan de hoge verwachtingen van de burgers; wijst erop dat veel meer financiering nodig is om de capaciteiten van de Unie te vergroten om een doeltreffende preventie, paraatheid en snelle respons op het gebied van rampen te garanderen en coördinatie en grensoverschrijdende paraatheid te verzekeren; onderstreept dat investeren in preventie en vroegtijdige opsporing levens redt en efficiënter is dan reageren op crises; besluit daarom de financiering voor het Uniemechanisme voor civiele bescherming met 30 miljoen EUR te verhogen;

31. benadrukt het belang van een sterkere gezondheidsunie en een betere bescherming, preventie, paraatheid en respons tegen bedreigingen van de menselijke gezondheid; benadrukt de cruciale rol die het EU4Health-programma hierbij speelt, alsook bij het bevorderen van de beschikbaarheid, toegankelijkheid en betaalbaarheid van geneesmiddelen, medische hulpmiddelen, crisirelevante producten en ziekenhuisinfrastructuren, alsook bij het ondersteunen van de maatregelen van lidstaten om de toegang tot diensten en rechten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid te bevorderen, met name gezien de achteruitgang op het gebied van vrouwenrechten in verschillende lidstaten; onderstreept dat de Uniebehoeften op het gebied van volksgezondheid gestaag toenemen in het licht van de toegenomen bevolkingsdruk; wijst op de cruciale rol van het programma bij het versterken van de veerkracht en paraatheid op gezondheidsgebied voor toekomstige gezondheidscrisis, en herinnert aan het belang van versterking van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van gezondheidszorg; stelt voor de kredieten van het programma met 5 miljoen EUR te verhogen ten opzichte van de OB om investeringen aan te trekken met de nadruk op hart- en vaatziekten, door zich voornamelijk te richten op primaire en secundaire preventie als belangrijkste doelstellingen om de levensverwachting in de Unie te verhogen, kanker, zeldzame ziekten, kinderziekten, geestelijke gezondheid, met inbegrip van die van jongeren, en de kwestie van antimicrobiële resistentie;
32. spreekt nogmaals zijn onvoorwaardelijke steun uit voor de bevordering van de leermobiliteit van jongeren en onderzoekers; stelt in dit verband voor om het Unievlaggenschipprogramma Erasmus+ te versterken, dat consequent bijdraagt tot de prioriteiten inzake het concurrentievermogen, de inzetbaarheid, kennis, innovatie en veerkracht op lange termijn, wat rechtstreeks ten goede komt aan de burgers, waaronder lerenden en jongeren, en helpt om hen te betrekken bij het democratische bestel van Europa; benadrukt dat het programma wettelijk verplicht is maatregelen te nemen om beurzenregelingen eerlijker en toegankelijker te maken en de participatiegraad van kansarmen of personen uit kansarme milieus op het hele continent te verhogen, ook in de context van de hoge kosten van levensonderhoud en de inflatoire context, en vraagt om een aanpassing van de Erasmus+-beurzen om rekening te houden met de hogere inflatie en de stijgende kosten van levensonderhoud; stelt daarom voor om de begroting voor Erasmus + met 5 miljoen EUR te verhogen, met name om het programma voor iedereen toegankelijk te maken; verwierpt de door de Raad voorgestelde bezuinigingen van 257 miljoen EUR als roekeloos en ongerechtvaardigd;
33. verzoekt de Commissie de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de Hongaarse regering haar verplichting jegens eindontvangers nakomt, in overeenstemming met de conditionaliteitsverordening; benadrukt daarnaast dat de

Commissie, gezien de aanhoudende niet-naleving door de Hongaarse regering van deze verplichting, de kredieten in het kader van Erasmus+ ook zou moeten gebruiken voor een alternatieve oplossing ten gunste van Hongaarse studenten; onderstreept dat alternatieve oplossingen moeten worden toegepast zonder afbreuk te doen aan de toepassing van het uitvoeringsbesluit van 15 december 2022²¹ uit hoofde van Verordening (EU, Euratom) 2020/2092, dat een consistente en rechtmatige toepassing van de verordening vormt;

34. wijst op de aanhoudende sociaal-economische uitdagingen in de culturele en creatieve sectoren waar kleine organisaties en individuele kunstenaars vaak de meerderheid vormen, en op de rol van die sectoren bij het bestrijden van desinformatie, bedreigingen voor de democratie, het verhogen van de mediageletterdheid en het bevorderen en beschermen van de vrijheid en pluriformiteit van de media als basis voor een functionerende democratie; benadrukt dat Creatief Europa een van de belangrijkste programma's voor de culturele en creatieve sector is, goede resultaten boekt en een hoge overinschrijving heeft; stelt voor de financiering voor het sectoroverschrijdende onderdeel van het programma Creatief Europa te verhogen met in totaal 2,5 miljoen EUR ten opzichte van de OB;
35. wijst nogmaals op het belang van het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" voor de bevordering van Europese waarden en de rechten van de burgers, het stimuleren van actief burgerschap, het opbouwen van veerkrachtige samenlevingen, het scheppen van bewustzijn omtrent desinformatie, het bestrijden van gendergerelateerd geweld — en met name geweld tegen vrouwen, meisjes en de lhbtq+-gemeenschap — en het ondersteunen van de kernbeginselen democratie, rechtsstaat, solidariteit, inclusiviteit, rechtvaardigheid, non-discriminatie en gelijkheid; benadrukt dat een actief en mondig maatschappelijk middenveld essentieel is voor de democratie en het democratische leven van onze samenlevingen; stelt daarom voor om de kredieten voor het programma te verhogen met 2,5 miljoen EUR ten opzichte van de OB om onder meer rechtstreekse financiering te verstrekken aan maatschappelijke organisaties die het dichtst bij de burgers werken op lokaal, nationaal en Unieniveau, om de waarden van de Unie te beschermen en te bevorderen en om democratische achteruitgang tegen te gaan;
36. wijst op de toenemende dreiging die uitgaat van desinformatie en buitenlandse informatiemaniipulatie voor de democratische processen van de Unie en benadrukt dat lokale media, feitenonderzoek, onderzoeksjournalistiek, de productie van inhoud van goede kwaliteit en initiatieven op het gebied van mediawijsheid in alle lidstaten moeten worden ondersteund;
37. herinnert eraan dat er meer steun moet worden vrijgemaakt voor initiatieven op het gebied van werkgelegenheid en innovatie en voor initiatieven ter ondersteuning van arbeidsmobiliteit en sociale rechtvaardigheid, overeenkomstig de doelstellingen van de Europese pijler van sociale rechten; onderstreept voorts de noodzaak van een doeltreffende sociale dialoog en adequate voorlichting en opleiding ten behoeve van werknemersorganisaties; stelt in dit verband voor om de financiering voor het ESF+ onder het Onderdeel werkgelegenheid en sociale innovatie met 2,5 miljoen EUR te

²¹ Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/2506 van de Raad van 15 december 2022 inzake maatregelen ter bescherming van de Uniebegroting tegen schendingen van de beginselen van de rechtsstaat in Hongarije (PB L 325 van 20.12.2022, blz. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj).

verhogen, onder meer om de bevordering van de sociaal-economische inclusie van kansarme groepen te ondersteunen, en de financiering voor de voorlichtings- en opleidingsmaatregelen ten behoeve van werknemersorganisaties met 2 miljoen EUR te verhogen;

38. herinnert eraan dat gezinnen, en met name gezinnen met de zorg voor kinderen of afhankelijke personen, te kampen hebben met financieringsmoeilijkheden en de lasten van de uitgaven dragen; benadrukt dat zij bijzondere aandacht moeten krijgen in het kader van de relevante aspecten van de Uniebegroting en de prioriteiten van de Europese pijler van sociale rechten;
39. vraagt het begrotingsonderdeel Steun voor de Turks-Cypriotische gemeenschap met 1 miljoen EUR te verhogen ten opzichte van de OB, ter financiering van het Comité inzake vermisten op Cyprus en ter ondersteuning van het bicommunale Technisch Comité voor cultureel erfgoed;
40. herinnert aan de belangrijke rol van de gedecentraliseerde agentschappen onder subrubriek 2b, met inbegrip van het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust), dat te kampen heeft met een toename van het aantal dossiers en extra behoeften op het gebied van digitalisering en mondiale partnerschappen; benadrukt in dit verband dat het EOM een centrale rol speelt bij de bescherming van de financiële en begrotingsbelangen van de Unie en het waarborgen van de eerbiediging van de rechtsstaat, en dat daarvoor voldoende financiële en personele middelen nodig zijn; wijst hierbij eveneens op het Europees Instituut voor gendergelijkheid, dat een sleutelrol speelt bij de verwezenlijking van de gelijkheidsdoelstellingen van de Unie; verhoogt daarom de begroting van de agentschappen met respectievelijk 6 miljoen EUR, 3 miljoen EUR en 1 miljoen EUR om hun activiteiten op de lange termijn te waarborgen;
41. is van mening dat de activiteiten van het EOM op zich niet alleen bijdragen tot de bescherming van de financiële belangen van de Unie, maar ook het potentieel hebben om bedragen van de Uniebegroting terug te vorderen die vanwege criminele activiteiten niet voor het beoogde doel zijn gebruikt; is van oordeel dat bedragen die voortkomen uit door de gedelegeerde Europese aanklagers in de lidstaten genomen inbeslagnemings- en confiscatiemaatregelen, overeenkomstig artikel 38 van Verordening (EU) 2017/1939²² kunnen terugvloeien naar de Uniebegroting, na aftrek van de kosten die de autoriteiten van de lidstaten hebben gemaakt om deze maatregelen uit te voeren; stelt daarom voor een nieuw begrotingsonderdeel voor ontvangsten in het leven te roepen voor “Ontvangsten van inbeslagnemings- en confiscatiemaatregelen van het EOM”;
42. versterkt subrubriek 2b in totaal met 60 500 000 EUR aan vastleggingskredieten ten opzichte van de OB (exclusief proefprojecten en voorbereidende acties), en met 835 089 901 EUR ten opzichte van de lezing van de Raad;

Rubriek 3 – Natuurlijke hulpbronnen en milieu

²² Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie (“EOM”) (PB L 283 van 31.10.2017, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

43. herinnert eraan dat de landbouwprogramma's onder rubriek 3 een belangrijke rol spelen bij het versterken van de steun voor landbouwers in de hele Unie, vooral de jongere generatie, met name gezien de ontevredenheid van landbouwers en het belang van de landbouw voor de voedselzekerheid; onderstreept dat landbouwers worden geconfronteerd met belangrijke uitdagingen, zoals geopolitieke verstoringen, extreme weersomstandigheden, besmettelijke dierziekten, marktvolatiliteit, de overschakeling op duurzamere werkwijzen, armoede op het platteland en administratieve lasten; wijst op de cruciale rol van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) in dit verband en herinnert aan de doelstellingen van artikel 39 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, waaronder het verhogen van de landbouwproductiviteit middels bevordering van de technische vooruitgang, het optimale gebruik van de productiefactoren, het verzekeren van een redelijke levensstandaard voor landbouwers en werknemers in de landbouwsector, het bewaken van de voedselzekerheid en het waarborgen van de voorziening en redelijke prijzen voor consumenten;
44. uit opnieuw zijn bezorgdheid over de negatieve gevolgen van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne voor de mondiale voedselzekerheid, betaalbaarheid van voedsel en prijzen van productiemiddelen, alsook over de negatieve gevolgen van extreme hitte, droogte, bosbranden en andere extreme, door klimaatverandering veroorzaakte weerspatronen voor de landbouwsector; benadrukt dat er meer steun moet worden vrijgemaakt voor jonge landbouwers en nieuwkomers, en kleine en middelgrote landbouwbedrijven, zodat de duurzaamheid van de sector en de generatievernieuwing worden gewaarborgd; stelt daarom voor om de aanvullende inkomenssteun aan jonge landbouwers te verhogen met 23 miljoen EUR ten opzichte van de OB;
45. benadrukt dat landbouwers en plattelandsgemeenschappen, met inbegrip van de jongere generatie, cruciaal zijn voor voedzame en gezonde levensmiddelen, zoals groenten en fruit, en de voedselzekerheid, en dat zij een belangrijke rol spelen bij het behoud van plattelandsgebieden en het tegengaan van de ontvolking van ultraperifere gebieden; benadrukt dat de bezuinigingen van de Raad in het kader van de landbouwprogramma's moeten worden teruggedraaid, in het bijzonder gelet op de stijgende voedselprijzen en de toenemende uitdagingen op het gebied van voedselzekerheid; wijst erop dat regionale en lokale economieën afhankelijk zijn van toerisme, landbouw, visserij en bosbouw en bijzonder gevoelig zijn voor klimaatveranderingen, en benadrukt dat de Unie meer moet investeren in plattelandsinfrastructuur, zoals wegen, spoorlijnen, digitale connectiviteit, toerisme en toegang tot essentiële diensten zoals gezondheidszorg en onderwijs;
46. vraagt om te blijven investeren in een solide begroting voor de afzetbevordering van landbouwproducten, aangezien dit programma essentieel is voor het vergroten van het bewustzijn omtrent en de erkenning van kwaliteitsregelingen van de Unie, alsook voor het verbeteren van het concurrentievermogen van landbouwproducten uit de Unie; stelt daarom voor de financiering voor landbouwers uit te breiden door de toewijzingen voor dit begrotingsonderdeel in het kader van het Europees Landbouwgarantiefonds te verhogen met 30 miljoen EUR ten opzichte van de OB;
47. onderstreept dat het handelsbeleid en landbouwbeleid op geïntegreerde wijze moeten worden opgezet met inachtneming van de verbintenissen op het vlak van eerlijke concurrentie en internationale handel, de mondiale verantwoordelijkheden van de Unie

op het gebied van voedselzekerheid en de doelstellingen van het milieu- en klimaatbeleid; benadrukt in dit verband dat de kaderovereenkomst met de Verenigde Staten inzake trans-Atlantische tarieven de druk op de Europese landbouwers zal verhogen, met name in gevoelige sectoren zoals de wijnsector, die al voor grote uitdagingen staat; stelt daarom voor de toewijzing voor het begrotingsonderdeel voor de wijnsector in het kader van het Europees Landbouwgarantiefonds te verhogen met 15 miljoen EUR ten opzichte van de OB;

48. herinnert eraan dat de visserij-, de aquacultuur-, en de visverwerkende sector fundamentele pijlers zijn van het economische, sociale en culturele weefsel van de kust- en eilandgemeenschappen en ultraperifere gebieden in de Unie en dat de financiering uit het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur (EFMZVA) van fundamenteel belang is voor vissers, aquacultuurproducenten, de voedselzekerheid, de cohesie van kust- en eilandgemeenschappen, de modernisering van de vloot van de Unie en de generatievernieuwing; benadrukt dat het belangrijk is het nultolerantiebeleid van de Unie voort te zetten door krachtige maatregelen te nemen tegen illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij), zoals de inspanningen die worden geleverd voor het verwezenlijken van duurzame visserij wereldwijd, het garanderen van de naleving door alle landen van gemeenschappelijke regels en het bevorderen van een gelijk speelveld en economisch, ecologisch en sociaal duurzame visserij; wijst op de belangrijke rol van Posei en de succesvolle uitvoering ervan; benadrukt echter dat de begrotingstoewijzingen voor Posei sinds 2013 niet meer zijn herzien;
49. onderstreept dat het LIFE-programma een belangrijke rol speelt bij het ondersteunen van de aanpassing aan en beperking van de klimaatverandering, de verwezenlijking van de Europese Green Deal en de inzet van de Unie voor klimaatneutraliteit, in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs, door investeringen te bevorderen in natuur en biodiversiteit, emissies te verminderen, het gebruik van hernieuwbare energie uit te breiden, een circulaire economie tot stand te brengen, ecosystemen te beschermen en de trend van biodiversiteitsverlies te keren; benadrukt in dit verband dat het begrotingsonderdeel biodiversiteit van het LIFE-programma overvraagd is en dat de doelstelling van de Unie van 10 % biodiversiteitsuitgaven voor 2026 waarschijnlijk niet zal worden gehaald; benadrukt eveneens de rol van het LIFE-programma bij het versnellen van de transitie naar schone energie; stelt daarom voor de kredieten voor het onderdeel “transitie naar schone energie” met 15 miljoen EUR te verhogen ten opzichte van de OB en de kredieten voor het onderdeel “natuur en biodiversiteit” met 15 miljoen EUR ten opzichte van de OB; neemt kennis van de nieuwe richtsnoeren van de Commissie inzake subsidieovereenkomsten in het kader van het LIFE-programma en herinnert er overeenkomstig artikel 11 VEU aan dat een actieve dialoog met het maatschappelijk middenveld van vitaal belang is voor het bevorderen van een actieve ruimte voor het maatschappelijk middenveld, het waarborgen van verantwoordingsplicht en transparantie en het informeren van beleidsmakers over optimale werkwijzen;
50. maakt alle bezuinigingen die de Raad ongerechtvaardigd in rubriek 3 heeft aangebracht, ongedaan door de oorspronkelijke bedragen van de OB voor alle andere begrotingsonderdelen te herstellen; herinnert eraan dat de hoeveelheid beschikbare middelen voor het Europees Landbouwgarantiefonds zoals gebruikelijk is aangepast

door nota van wijzigingen 1/2026 en dat voorstellen tot wijziging in de loop van de bemiddelingsprocedure dienovereenkomstig kunnen worden bijgesteld;

51. verhoogt de vastleggingskredieten voor rubriek 3 met 98 000 000 EUR ten opzichte van de OB (exclusief proefprojecten en voorbereidende acties), en met 115 704 728 EUR ten opzichte van de lezing door de Raad;

Rubriek 4 – Migratie en grensbeheer

52. benadrukt dat gewapende conflicten en instabiliteit in naburige regio's, alsook armoede en onderliggende trends op het gebied van economische ontwikkeling, demografische veranderingen en de gevolgen van de klimaatverandering blijven zorgen voor toenemende migratiestromen naar de Unie, waardoor een aanzienlijke respons is vereist van de programma's en agentschappen onder rubriek 4;
53. herhaalt dat het belangrijk is erop toe te zien dat het asiel- en migratiepact correct wordt uitgevoerd, met volledige inachtneming van het internationaal recht inzake de mensenrechten, en dat de beginselen van solidariteit en billijke verdeling van de verantwoordelijkheid gerespecteerd worden; merkt op dat voldoende financiering voor het doeltreffend bewaken van de buitengrenzen van de Unie, zowel te land als ter zee en in de lucht, voor de bestrijding van irreguliere immigratie en voor de vergroting van de capaciteit voor een snelle en doeltreffende afhandeling van asiel- en terugkeerprocedures, van essentieel belang is voor de goede werking van het Schengengebied en voor het verbeteren van de veiligheid van de Unie en haar burgers; benadrukt het belang van voorspelbare financiële ondersteuning voor de grenzen van de Unie;
54. onderstreept hoe belangrijk het is dat lidstaten hun verbintenissen nakomen, onder meer door zich te houden aan de verplichtingen die voortvloeien uit het nationaal en internationaal recht en het recht van de Unie, door het recht op asiel te eerbiedigen en door de buitengrenzen van de EU doeltreffend te beheren en te beschermen, alsook door te zorgen voor doeltreffende, veilige en menswaardige opvang-, integratie-, terugkeer- en overnameprocedures; benadrukt dat criminele netwerken en migrantensmokkel en -handel moeten worden bestreden, dat kwetsbare personen beter moeten worden beschermd en dat er maatregelen moeten worden genomen tegen de negatieve gevolgen van de instrumentalisering van migranten als onderdeel van hybride aanvallen, zoals uiteengezet in de crisisverordening²³, met name door pro-Russische krachten; herinnert in dit verband aan de cruciale rol van het instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (BMVI); stelt daarom voor om de kredieten voor het BMVI te verhogen met 30 miljoen EUR ten opzichte van de OB; wijst in dit verband op de onlangs politiek overeengekomen herziening van de Europol-verordening²⁴ om de rol van Europol te versterken, in afwachting van goedkeuring door de medewetgevers;

²³ Verordening (EU) 2024/1359 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 betreffende de aanpak van crisis- en overmachtsituaties op het gebied van migratie en asiel en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1147 (PB L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>).

²⁴ Verordening (EU) 2016/794 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) en tot vervanging en intrekking van de Besluiten 2009/371/JBZ, 2009/934/JBZ, 2009/935/JBZ, 2009/936/JBZ en 2009/968/JBZ van de Raad (PB L 135 van 24.5.2016, blz. 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>).

55. merkt op dat er aanvullende financiering nodig is voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie (AMIF) om te garanderen dat het asiel- en migratiepact correct wordt uitgevoerd en om de nationale capaciteit verder te versterken en de procedures voor migratiebeheer te verbeteren; besluit daarom de kredieten voor het AMIF met 10 miljoen EUR te verhogen ten opzichte van de OB;
56. benadrukt dat het Europees Grens- en kustwachtagentschap (Frontex) over de nodige middelen moet beschikken om zijn taken overeenkomstig zijn mandaat te kunnen uitvoeren, namelijk grenstoezicht aan de buitengrenzen van de Unie, bijstand aan nationale autoriteiten bij grenstoezicht- en bewaking en andere taken die verband houden met kustwachtactiviteiten, zoals opsporings-, reddings- en terugkeeroperaties, het delen van inlichtingen en expertise met alle lidstaten en derde landen die te maken krijgen met migratietendensen en grensoverschrijdende criminaliteit; besluit daarom de verlaging die de Raad ongerechtvaardigd heeft doorgevoerd, te weigeren en de kredieten weer op het niveau van de OB te brengen; verzoekt het Agentschap door te gaan met het verbeteren van zijn efficiëntie en doeltreffendheid op het gebied van het beheer van middelen;
57. verhoogt de vastleggingskredieten voor rubriek 4 met in totaal 40 000 000 EUR ten opzichte van de OB en met 61 000 000 EUR ten opzichte van de lezing van de Raad;

Rubriek 5 – Veiligheid en defensie

58. herinnert aan de zeer instabiele geopolitieke situatie en het verslechterende internationale klimaat in de buurlanden van de Unie die sinds het begin van de Russische grootschalige aanvalsoorlog tegen Oekraïne hebben geleid tot grote uitdagingen op het gebied van veiligheid en defensie; benadrukt dat de Unie en haar lidstaten de samenwerking op het niveau van de Unie van hun strijdkrachten en hun defensie-industrieën aanzienlijk moeten intensiveren om een echte op vermogens gebaseerde defensie-unie tot stand te brengen en beter voorbereid te zijn en doeltreffender te kunnen reageren op de huidige strategieën op het gebied van oorlogsvoering, nieuwe geopolitieke uitdagingen en hybride bedreigingen voor de veiligheid; wijst er met name op dat er voldoende financiële steun moet worden geboden aan lidstaten met buitengrenzen van de Unie, en met name aan lidstaten met een landgrens met Rusland en/of Belarus, om ervoor te zorgen dat zij over de middelen beschikken om de faciliteiten en installaties te onderhouden die nodig zijn om de buitengrenzen van de Unie te beveiligen, met inbegrip van verbeteringen van de elektronische grensbeveiliging en andere instrumenten voor grenstoezicht- en bewaking; is van mening dat er een brede consensus bestaat over het feit dat de huidige Uniebegroting te beperkt is om te voorzien in de middelen die nodig zijn om de veiligheid van de Europeanen op korte en lange termijn te waarborgen; staat daarom achter de volledige benutting van de verhoging van de middelen voor rubriek 5 in het herziene MFK voor 2024 voor betere samenwerking en coördinatie tussen de lidstaten, met inbegrip van maatregelen om te waarborgen dat volledige interoperabiliteit en gezamenlijke aanbestedingen de regel worden;
59. dringt aan op de oprichting van Europese maritieme veiligheidshubs in de Zwarte Zee, de Noordzee en de Oostzee, als een prioritaire reactie op de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, en onderstreept dat dergelijke hubs het maritiem situationeel bewustzijn

moeten verbeteren, realtimebewaking van de ruimte tot de zeebodem mogelijk moeten maken en de capaciteit voor vroegtijdige waarschuwing en reacties op de toegenomen dreigingen van de Russische schaduwvloot moeten versterken, en tegelijkertijd de veiligheid van commerciële routes moeten waarborgen; benadrukt dat deze hub bestaande Unie- en NAVO-acties, waaronder ontminning, moet coördineren en financiële middelen moet beheren ter ondersteuning van de ontwikkeling van maritieme infrastructuur; is van mening dat het van essentieel belang is deze hubs in de Zwarte Zee, de Noordzee en de Oostzee op te zetten om de veiligheid van de Unie te waarborgen en de coördinatie met de NAVO te verdiepen;

60. herhaalt dat de bescherming van de buitengrens van de Unie van cruciaal belang is en dat het programma voor militaire mobiliteit daarom essentieel is voor de defensieparaatheid van de Unie en de bescherming van haar burgers in het licht van de veranderende veiligheidsomgeving en de toenemende behoefte aan connectiviteit per spoor, over de weg, over zee en via de lucht; wijst op de voordelen van projecten voor tweërlei gebruik die tegelijkertijd bijdragen aan connectiviteit tussen burgers, economisch herstel en decarbonisatie; wijst erop dat het tweërlei gebruik van deze investeringen ook een positief effect heeft op de algemene vervoersinfrastructuur in de Unie; benadrukt dat het programma overvraagd is en een aanzienlijke absorptiecapaciteit heeft, met name in grensregio's aan de grens met Oekraïne en de Russische Federatie, die een versterking van hun infrastructuur nodig hebben om aan de toegenomen veiligheidsbehoeften te kunnen voldoen; besluit daarom de kredieten voor militaire mobiliteit met 35 miljoen EUR te verhogen ten opzichte van de OB;
61. benadrukt dat cyberbeveiliging moet worden behandeld als een transversale, coherente en gecoördineerde prioriteit binnen het veiligheids- en defensiebeleid van de Unie; is groot voorstander van de inspanningen van de Unie om de toenemende veiligheidsdreigingen aan te pakken, zoals de verspreiding van desinformatie, met inbegrip van onlinedesinformatie, nepnieuwscampagnes tegen de Unie, terrorisme, radicalisering en gewelddadig extremisme in de Unie en haar buurlanden;
62. besluit het begrotingsonderdeel voor nucleaire veiligheidscontrole weer op het niveau van de OB te brengen om de uitvoering van het programma niet in gevaar te brengen;
63. herinnert aan de cruciale rol van gedecentraliseerde agentschappen die actief zijn op het gebied van veiligheid en rechtshandhaving, vooral met betrekking tot het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol); pleit voor een gerichte versterking op het gebied van personeel en financiering zodat het Agentschap zijn taken naar behoren kan uitvoeren;
64. verhoogt de vastleggingskredieten voor rubriek 5 met in totaal 52 000 000 EUR ten opzichte van de OB en de lezing van de Raad;

Rubriek 6 – Nabuurschap en internationaal beleid

65. verheugt zich erover dat bij de herziening van het MFK in 2024 aanvullende financiering is uitgetrokken voor rubriek 6; betreurt echter dat bij deze herziening niet werd voldaan aan de door het Parlement vastgestelde behoeften, met inbegrip van die in Sub-Saharaans Afrika, waar niet wordt voldaan aan de minimumbedragen die zijn

vastgesteld in de NDICI-verordening²⁵ en waar de infrastructuurbehoeften zeer groot zijn; betreurt dat verschillende begrotingsonderdelen onder rubriek 6 in de OB een aanzienlijke daling laten zien ten opzichte van de begroting 2025 en met name voor humanitaire hulp, hoewel de behoeften steeds groter worden; wijst op de beperkte marge die onder deze rubriek beschikbaar is en waardoor er weinig manoeuvreerruimte is;

66. herhaalt dat Oekraïne op zijn volledige steun kan rekenen bij de strijd van het land voor zijn territoriale integriteit, vrijheid en democratie; betreurt het vreselijke verlies van levens en het lijden van het Oekraïense volk als gevolg van de illegale, niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland;
67. onderstreept het belang van het begrotingsonderdeel “zuidelijk nabuurschap” om politieke, economische en sociale hervormingen in de regio te ondersteunen, te voldoen aan de toegenomen humanitaire behoeften en andere vormen van regionale samenwerking te bevorderen; stelt voor de kredieten voor dit begrotingsonderdeel met 35 miljoen EUR te verhogen ten opzichte van de OB om de financiering voor UNRWA op te trekken, aangezien die organisatie van cruciaal belang is voor de verstrekking van humanitaire hulp en essentiële diensten zoals gezondheidszorg en onderwijs aan Palestijnse vluchtelingen in Gaza en de ruimere regio, de ondersteuning van de wederopbouw van Gaza en de versterking van de humanitaire en economische bijstand in Syrië, met gebruikmaking van steunprogramma’s voor de wederopbouw van infrastructuur en verantwoordingsmechanismen, om de ruimte voor het maatschappelijk middenveld en de sociale stabiliteit in het land te versterken, alsmede voor de ondersteuning van etnische en religieuze minderheden in het Midden-Oosten;
68. benadrukt dat het oostelijk nabuurschap nog steeds zwaar wordt getroffen door de Russische aanvalsoorlog, doordat de landen van het nabuurschap onderdak en bijstand bieden aan mensen op de vlucht voor de oorlog, te maken hebben met hybride dreigingen van Rusland en Belarus en geconfronteerd worden met het rechtstreekse domino-effect op hun economie; wijst erop dat gerichte financiële en technische bijstand moet worden verleend om deze landen te helpen weerbaarder te zijn door hun economieën te stabiliseren, de sociaal-economische situatie van burgers te verbeteren en de openbare infrastructuur te versterken in deze tijden van druk; onderstreept dat het belangrijk is steun te bieden aan landen waar de recente opschorting of herbestemming van de Amerikaanse financiering voor ondersteuning van de democratie en humanitaire bijstand, onder meer van USAID en het Bureau van Democratie, Mensenrechten en Arbeidskwesties van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ertoe heeft geleid dat tal van onafhankelijke maatschappelijke organisaties en mediakanalen, met inbegrip van Radio Free Europe, in Oekraïne, Moldavië, Georgië en Armenië, zich gedwongen zagen hun activiteiten af te bouwen, op te schorten of zelfs definitief stop te zetten, wat een bedreiging vormt voor de democratische ontwikkeling en de bevolking van deze landen kwetsbaarder maakt tegenover autoritaire en Russische invloeden, en voorts de steun te verhogen voor onafhankelijke maatschappelijke organisaties en media die met

²⁵ Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld, tot wijziging en intrekking van Besluit nr. 466/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Verordening (EU) 2017/1601 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EG, Euratom) nr. 480/2009 van de Raad (PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

financieringskloven te kampen hebben, waaronder aan Belarus verbonden kanalen die vanuit de EU opereren, om grotere weerbaarheid tegen autoritaire invloeden te waarborgen; stelt daarom voor de kredieten voor het oostelijk nabuurschap te verhogen met 25 miljoen EUR ten opzichte van de OB om deze complexe uitdagingen het hoofd te bieden;

69. is het eens met de beoordeling van de Raad dat de behoefte aan humanitaire hulp steeds groter wordt; verwacht dat – gezien de zeer uitdagende internationale context, de toenemende geopolitieke instabiliteit, de opeenvolging van humanitaire crises in de wereld, de toename van extreme armoede en honger en de aanhoudende noodsituaties als gevolg van de klimaatverandering – de behoeften aan humanitaire hulp in 2026 waarschijnlijk veel groter zullen uitvallen dan de ramingen van de Raad en de Commissie, terwijl de financiële programmering sterk afneemt, en wijst erop dat de begroting van de Unie voor humanitaire hulp om structurele redenen sterk afhankelijk is van de reserve voor noodhulp (EAR), waardoor het vermogen van de Unie om te reageren op noodsituaties wordt beperkt; betreurt dat de bescheiden verhoging die de Raad voorstelt, ten koste gaat van andere belangrijke begrotingsonderdelen in rubriek 6; stelt daarom voor om, gezien de beperkte beschikbare marge, alle bezuinigingen die ongerechtvaardigd door de Raad zijn aangebracht, terug te draaien en de kredieten voor humanitaire hulp met 50 miljoen EUR te verhogen ten opzichte van de OB, en betreurt dat het gebrek aan flexibiliteit en beschikbare marge in rubriek 6 geen verdere versterking mogelijk maakt;
70. verwelkomt het feit dat de invoering van de faciliteiten voor Oekraïne, de Westelijke Balkan en Moldavië boven de maxima van het MFK een stabiele basis biedt voor steun aan deze landen en enigszins druk wegneemt op de beschikbare middelen in rubriek 6, met name het oostelijk nabuurschap;
71. wenst een nieuw begrotingsonderdeel toe te voegen voor de hervormings- en groeifaciliteit voor Moldavië; is van mening dat dit een prerogatief van de begrotingsautoriteit is en in overeenstemming is met de vereiste in het Financieel Reglement dat de begrotingsnomenclatuur moet voldoen aan de beginselen van specialiteit, goed financieel beheer en transparantie; is van mening dat de invoering van een dergelijk begrotingsonderdeel gerechtvaardigd is omdat elk hoofdstuk van de Uniebegroting in de regel moet overeenkomen met een programma of een activiteit, zodat de begrotingsautoriteit in staat is om programma's en activiteiten afzonderlijk van elkaar te monitoren en toezicht te houden op de uitvoering ervan;
72. verhoogt de vastleggingskredieten voor rubriek 6 met in totaal 110 000 000 EUR ten opzichte van de OB en de lezing van de Raad;

Rubriek 7 – Europees openbaar bestuur

73. brengt in herinnering dat de uitgaven onder rubriek 7 moeten worden vastgesteld op een niveau waarmee wordt gewaarborgd dat de Unie over een doeltreffend en efficiënt bestuur beschikt; is van mening dat de bezuinigingen van de Raad in deze rubriek ongerechtvaardigd zijn en dat de Commissie in dat geval niet in staat zou zijn haar taken te vervullen; brengt daarom de administratieve uitgaven van de Commissie weer op het

niveau van de OB, onder meer met betrekking tot de uitvoerende agentschappen en het Vertaalbureau voor de organen van de EU (CdT);

74. neemt kennis van de bezorgdheid over het GSZV en de uitvoering ervan; hekelt het feit dat kwetsbare personen geen adequate begeleiding en ondersteuning krijgen; betreurt de ontoereikende en verouderde catalogus van behandelingen voor bepaalde aandoeningen en ziekten, evenals het ernstige gebrek aan contactpersonen voor het personeel van de instellingen; verzoekt het PMO innovatieve en moderne diagnose- en behandelingsmethoden op te nemen en preventie, behandeling en revalidatie te stimuleren;

Proefprojecten en voorbereidende acties (PP's en VA's)

75. herinnert eraan hoe essentieel proefprojecten en voorbereidende acties (PP's en VA's) zijn om politieke prioriteiten te formuleren en nieuwe initiatieven te lanceren die kunnen leiden tot permanente activiteiten en programma's van de Unie; keurt, na een zorgvuldige analyse van alle ingediende voorstellen en na volledig rekening te hebben gehouden met de beoordeling door de Commissie van de naleving van de wettelijke vereisten en de uitvoerbaarheid ervan, een evenwichtig pakket van PP's en VA's goed dat de politieke prioriteiten van het Parlement weerspiegelt; dringt er bij de Commissie op aan de PP's en VA's snel uit te voeren en feedback te geven over het verloop en de concrete resultaten ervan;

Betalingen

76. benadrukt dat in de begroting voor 2026 voldoende betalingskredieten moeten worden opgenomen en besluit, als algemene maatregel, de betalingskredieten te verhogen voor de begrotingsonderdelen waarvan de vastleggingskredieten zijn gewijzigd;

Andere afdelingen

Afdeling I – Europees Parlement

77. handhaaft het totale niveau van zijn begroting voor 2026, dat is vastgesteld op 2 636 241 620 EUR, in overeenstemming met zijn raming van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2026;
78. wijst nogmaals op de prioriteiten van het Parlement voor het komende begrotingsjaar, namelijk het verder versterken van de administratieve ondersteuning van het Parlement bij de uitoefening van zijn kerntaken als medewetgever, begrotings- en kwijtingsautoriteit, de digitale transformatie en cyberbeveiliging, met inbegrip van investeringen in artificiële intelligentie, de verwezenlijking van een groen Parlement en zijn blijvende inzet voor meertaligheid;
79. overeenkomstig zijn resolutie van 3 april 2025 over de raming van de ontvangsten en uitgaven van het Parlement voor het begrotingsjaar 2026 en rekening houdend met de antwoorden van de secretaris-generaal van het Parlement van 3 september 2025:
 - a) is ingenomen met de hervormingen van DG INLO, DG ITEC, DG COMM en DG TRAD om de verleende diensten te stroomlijnen en de leden tegelijkertijd

doeltreffender te ondersteunen; neemt nota van de nog lopende vereenvoudigingsinitiatieven van de administratie en van het feit dat in juni 2025 in dit verband een actieplan is gepubliceerd; verzoekt de secretaris-generaal de Begrotingscommissie een raming te verstrekken van het bereikte effect van de vereenvoudiging, waarin wordt nagegaan of de geboekte resultaten voldoen aan de verwachtingen, en vervolgens halfjaarlijkse updates te geven over de vorderingen van dat actieplan en de impact ervan in termen van begroting en personeel; herinnert eraan dat het belangrijk is bureaucratische processen te rationaliseren; verheugt zich er daarom over dat er verschillende maatregelen worden genomen om de administratieve lasten voor de leden te verminderen en hun personeelsbeheer te vergemakkelijken;

- b) wijst op het potentieel van AI om de efficiëntie te vergroten en administratieve processen te stroomlijnen; is ingenomen met de oprichting van een raad voor AI-governance, een inter-DG-stuurgroep inzake AI en een kenniscentrum AI (DG ITEC), waarbij overlappingen tussen verschillende entiteiten moeten worden vermeden; dringt erop aan dat in de routekaart voor de uitvoering oplossingen zoals toepassingen en tools worden voorgesteld aan de leden en het personeel, en dat deze oplossingen zo snel mogelijk ter beschikking worden gesteld, terwijl er rekening wordt gehouden met de daaraan verbonden risico's, onder meer wat betreft ethiek en gegevensbescherming; verzoekt het Bureau na te gaan of het mogelijk is AI-instrumenten te gebruiken, met name voor gegevensanalyse als onderdeel van het wetgevingsproces ter ondersteuning van de werkzaamheden van de commissies; onderstreept dat de IT-diensten van het Parlement bij de ontwikkeling en uitvoering van AI-toepassingen moeten vertrouwen op Europese oplossingen om met het oog op de eigen veiligheid van het Parlement minder afhankelijk te zijn van leveranciers van buiten de Unie;
- c) juicht toe dat het Parlement vooruitgang boekt in zijn streven naar milieuduurzaamheid, met als doel zijn broeikasgasemissies per voltijdequivalent (vte) tegen eind 2028 met 55 % te verlagen ten opzichte van 2006; herinnert eraan dat bijna twee derde van de koolstofvoetafdruk van het Parlement afkomstig is van het vervoer van personen; stelt vast dat de diensten van het Parlement momenteel bezig zijn de praktijken en de regels in verband met dienstreizen van het personeel te herzien om deze dienstreizen over het algemeen efficiënter te maken en de kosten en milieueffecten ervan verder te verminderen; vraagt dat deze herziening van de regels in verband met dienstreizen van het personeel, die ook de administratieve lasten zou moeten verminderen, zo spoedig mogelijk wordt afgerond; wijst erop dat de uitbreiding van het aantal zitplaatsen in de chartertrein tussen Brussel en Straatsburg naar verwachting zal leiden tot een verdere vermindering van de emissies; neemt er kennis van dat uiterlijk eind 2025 een instrument voor de berekening van reisemissies beschikbaar zal zijn, om personeelsleden, leden en bezoekers van het Parlement te helpen beter geïnformeerde reiskeuzes te maken;
- d) verheugt zich erover dat de totale energieproductie van het Parlement uit fotovoltaïsche zonne-energie eind 2024 met 1 040 % aanzienlijk was gestegen sinds 2020; wijst erop dat de installatie van fotovoltaïsche zonnepanelen in het WEISS-gebouw zeer moeilijk is gezien het structurele ontwerp van het gebouw en

dat het mogelijke rendement de investering niet zou rechtvaardigen; is tegelijkertijd ingenomen met de installatie van fotovoltaïsche zonnepanelen in zeven extra gebouwen van het Parlement in 2024, waaronder in Straatsburg; benadrukt dat besluiten over de aankoop van energie zowel ecologisch duurzaam als financieel verantwoord moeten zijn, in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving;

- e) wijst erop dat meertaligheid een fundamenteel beginsel is waardoor de inhoud van de debatten binnen de Unie-instellingen toegankelijker en transparanter wordt en waarmee wordt gewaarborgd dat de procedures democratisch verlopen; is het ermee eens dat alle AI-oplossingen dezelfde kwaliteit moeten waarborgen voor alle officiële talen van de Unie; verwacht te worden geïnformeerd over de resultaten van de herziening van de Gedragscode meertaligheid van het Parlement die eind 2025 wordt afgerond;
- f) erkent dat het besluit om het SPAAK-gebouw te renoveren de gelegenheid biedt ervoor te zorgen dat de toepasselijke milieu- en veiligheidseisen volledig worden nageleefd; verzoekt de secretaris-generaal de Begrotingscommissie zo spoedig mogelijk gedetailleerde informatie te verstrekken over een mogelijke lening ter dekking van de kosten voor de renovatie van het SPAAK-gebouw, overeenkomstig artikel 272, lid 6, van het Financieel Reglement, en over de volledige planning van de werkzaamheden, met inbegrip van de planning van de kosten; neemt kennis van de raming van de kosten van verschillende voorbereidende acties om het SPAAK-gebouw vóór 2027 tijdelijk of permanent te ontruimen; onderstreept dat de totale kosten die in de bovengenoemde antwoorden van de secretaris-generaal worden vermeld, 28 miljoen EUR bedragen, voornamelijk voor DG INLO, ITEC, LINC en SAFE; verzoekt de secretaris-generaal en de diensten van het Parlement kosteneffectieve oplossingen te vinden, onder meer rekening houdende met de beschikbare infrastructuur in Straatsburg; herinnert eraan dat het Parlement volgens het Verdrag betreffende de Europese Unie zijn zetel in Straatsburg moet hebben; merkt op dat voor permanente veranderingen een wijziging van het Verdrag nodig is en dat daarvoor unanimiteit vereist is;
- g) wijst er nogmaals op dat de Europa Experience-centra onmisbaar zijn voor het Parlement om het contact met burgers van de Unie te onderhouden; is ingenomen met het aangepaste concept van de Europa Experience-centra, dat op 31 maart 2025 door het Bureau is goedgekeurd, om de centra kostenefficiënter en aantrekkelijker te maken voor bezoekers; verzoekt de secretaris-generaal de Begrotingscommissie op de hoogte te houden van de besparingen die dankzij de herziening konden worden doorgevoerd; dringt er nogmaals op aan om zo snel mogelijk in alle lidstaten Europa Experience-centra op te richten;
- h) beklemtoont de rol die de liaisonbureaus van het Europees Parlement spelen bij de bestrijding van buitenlandse inmenging en desinformatie; neemt kennis van het feit dat de werkgroep van het Bureau voor communicatie, voorlichting en onderzoek de strategie ter bestrijding van desinformatie en misinformatie heeft goedgekeurd en bijgewerkt; neemt nota van de maatregelen die de diensten in dit verband hebben genomen; verwacht dat dergelijke activiteiten verder worden

uitgebouwd ook in nauwe samenwerking met andere instellingen van de Unie, zoals de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden, en de veiligheidsdiensten in de lidstaten;

- i) veroordeelt met klem de brute aanval op de EU-delegatie op 28 augustus 2025 in Kyiv door Russische raketten; wijst erop dat gelukkig geen enkel personeelslid gewond raakte; is verheugd over het besluit van het Parlement om een permanent kantoor van het Europees Parlement in Kyiv te openen, waarmee de niet-aflatende inzet van het Parlement ten aanzien van Oekraïne wordt benadrukt; onderstreept het belang van voortdurende verbetering van de veiligheid van de gebouwen van het Parlement op alle locaties, alsook van de veiligheid van alle instellingen van de Unie;
 - j) is ingenomen met de recente initiatieven die de Conferentie van voorzitters en het Bureau hebben goedgekeurd om leden in de perinatale periode toe te staan hun stem bij volmacht uit te brengen;
 - k) herhaalt zijn verzoek om een effectbeoordeling uit te voeren met betrekking tot de noodzaak om in de gebouwen van het Parlement in Brussel een kinderopvangfaciliteit (gezinsruimte) in te richten en uit te rusten naar het voorbeeld van de faciliteit in Straatsburg, om zo bij te dragen tot het streven van de instelling naar een gezinsvriendelijke werkomgeving;
 - l) is ingenomen met de maatregelen die het Parlement heeft genomen om een beter geografisch evenwicht tussen de lidstaten op alle personeelsniveaus te bereiken, waaronder een grotere deelname aan loopbaanevenementen, het voorrang geven aan ondervertegenwoordigde lidstaten en het organiseren van vergelijkende onderzoeken per nationaliteit, zonder afbreuk te doen aan zijn streven naar een strikt op verdienste gebaseerd selectieproces;
80. herinnert aan het advies van de Commissie begrotingscontrole voor het Bureau inzake de fractie Identiteit en Democratie – ontbinding en financieel eindverslag 2024; herinnert aan de bevindingen van DG FINS dat ten minste 4 333 635,78 EUR ten onrechte is uitgegeven door de fractie tijdens de zittingsperiode 2019-2024, wat heeft geleid tot aanzienlijke schade aan de begroting en de reputatie van het Parlement; is ingenomen met het advies van de Commissie begrotingscontrole waarin wordt opgeroepen tot toepassing van de vereiste procedures om het volledige bedrag van de niet-subsidiabele kosten onverwijld terug te vorderen en de mogelijke aansprakelijkheid van de verantwoordelijke leden en hiërarchie te beoordelen voor opzettelijke goedkeuring of grove nalatigheid bij de goedkeuring van onregelmatige uitgaven;
81. neemt kennis van de vroegtijdige beëindiging van het dienstencontract met betrekking tot de zelfbedieningskantine in het SPINELLI-gebouw en is ingenomen met het akkoord dat is bereikt om de continuïteit van de activiteiten en de werkzekerheid voor het getroffen extern personeel te waarborgen; neemt er nota van dat met de overeenkomst voor het eerst sinds 2015 opnieuw een subsidie voor de restaurantdiensten van het Parlement wordt ingevoerd en verzoekt de administratie om de Begrotingscommissie op de hoogte te houden van de gevolgen van deze maatregel voor de begroting 2026; verzoekt de administratie om samen met de dienstverlener technische en operationele

oplossingen te zoeken om te garanderen dat de zelfbedieningskantine in het SPINELLI-gebouw op de lange termijn winstgevend kan worden uitgebaat zonder subsidies en met behoud van een hoogwaardig, divers en betaalbaar aanbod en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden voor het personeel;

82. herinnert eraan dat het Parlement zich sinds 2018 consequent met een overweldigende meerderheid heeft uitgesproken voor opheffing van het algehele verbod op de deelname van geaccrediteerde medewerkers aan officiële delegaties en missies; betreurt dat de secretaris-generaal en de Conferentie van voorzitters de wil van de meerderheid van dit orgaan blijven negeren; herhaalt zijn oproep aan de bevoegde organen om de desbetreffende bepalingen van zijn interne regeling dringend te wijzigen, zodat geaccrediteerde medewerkers onder bepaalde voorwaarden kunnen deelnemen aan officiële missies en delegaties buiten de drie werkplaatsen van het Europees Parlement;

Andere afdelingen (afdelingen IV-X)

83. uit eens te meer zijn diepe bezorgdheid over de situatie in rubriek 7 in het huidige MFK; herinnert eraan dat de beperkingen in deze rubriek het gevolg zijn van de bezuinigingen die de Raad heeft doorgevoerd op het al zeer lage oorspronkelijke voorstel van de Commissie toen overeenstemming werd bereikt over het huidige MFK 2021-2027; betreurt dat de Raad gekant is tegen het voorstel van de Commissie om het plafond van rubriek 7 bij de herziening van het MFK vanaf 2024 te verhogen; wijst erop dat de kwestie in verband met het plafond van rubriek 7 bij de herziening van het MFK niet kon worden opgelost; benadrukt dat de voorspelde negatieve marge voor 2026 het gebruik van speciale instrumenten in rubriek 7 voor dat doel veronderstelt;
84. spreekt zijn afkeuring uit over de horizontale aanpak van de Commissie om de ramingen van de instellingen te verlagen teneinde vast te houden aan het beginsel van een stabiele personeelsbezetting en aan een maximale stijging van 2 % voor niet-salarisgerelateerde uitgaven, ongeacht de nieuwe taken die de Commissie en de medewetgevers aan de instellingen hebben gegeven; onderstreept de negatieve invloed van deze aanpak op de werkzaamheden van de instellingen;
85. benadrukt dat de begrotingen van de instellingen voor het grootste deel worden bepaald door statutaire of contractuele verplichtingen en dat de daarmee gepaard gaande bedragen door de inflatie worden beïnvloed;
86. benadrukt dat de instellingen over voldoende personeel moeten beschikken om hun mandaat te vervullen en zich aan te passen aan uitdagingen; prijst de voortdurende inspanningen van de instellingen om personeel te herschikken en extra efficiëntiewinsten te behalen, maar wijst erop dat de afgelopen jaren ook duidelijk is geworden dat deze aanpak zijn grenzen heeft; benadrukt dat een uitbreiding van het personeelsbestand onvermijdelijk is wanneer dat nodig is om de instellingen in staat te stellen hun mandaat te vervullen;
87. verhoogt voor de volgende naar behoren gemotiveerde gevallen het niveau van de kredieten of het personeelsniveau ten opzichte van de OB om ervoor te zorgen dat de instellingen over voldoende middelen beschikken om het toenemende aantal taken van hun mandaat naar behoren en op efficiënte en doeltreffende wijze uit te voeren en om te zijn toegerust voor de komende uitdagingen, met name op het gebied van cyberbeveiliging en artificiële intelligentie; benadrukt dat het meestal om terugkerende

problemen gaat die bij eerdere begrotingsprocedures niet zijn opgelost; stelt daarom voor om:

- a) het niveau van de kredieten voor het Hof van Justitie van de Europese Unie en de Europese Ombudsman weer in overeenstemming te brengen met hun ramingen, door het niveau van de kredieten te verhogen ten opzichte van de OB voor begrotingsonderdelen die kredieten dekken in verband met cyberveiligheid en operationele behoeften; herinnert eraan dat de Europese Ombudsman een toenemend aantal complexe klachten ontvangt en meer proactieve onderzoeken instelt naar transparantie, ethiek en verantwoordingsplicht in de instellingen van de Unie;
- b) het niveau van de kredieten voor het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Europees Comité van de Regio's, de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming, het Europees Comité voor gegevensbescherming en de Europese Dienst voor extern optreden weer gedeeltelijk in overeenstemming te brengen met de ramingen, door de kredieten te verhogen ten opzichte van de OB voor begrotingsonderdelen die kredieten dekken in verband met de beveiliging van gebouwen, met name in delegaties, alsook in verband met cyberbeveiliging en operationele behoeften;
- c) de personeelsformaties en de bijbehorende kredieten te verhogen ten opzichte van de OB in overeenstemming met de verzoeken van het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Europees Comité van de Regio's; de personeelsformatie weer in overeenstemming te brengen met de ramingen van de Europese Rekenkamer en het Europees Comité voor gegevensbescherming; ten slotte de personeelsformaties te verhogen ten opzichte van de OB, gedeeltelijk in overeenstemming met de verzoeken van het Europees Economisch en Sociaal Comité en de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming, zodat zij het hoofd kunnen bieden aan de toenemende werklast en uitdagingen op het gebied van cyberbeveiliging.

o

o o

88. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie, samen met de amendementen op het ontwerp van algemene begroting, te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de overige instellingen en de betrokken organen, alsook aan de nationale parlementen.

BIJLAGE: BEKENDMAKINGEN VAN INPUT

BEKENDMAKING VAN INPUT ANDRZEJ HALICKI

De rapporteur verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het verslag te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister²⁶ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

BEKENDMAKING VAN INPUT MATJAZ NEMEC

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur in het verslag input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het verslag tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie door hem is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister²⁷ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
The Court of Justice of the European Union (CJEU)
The European Economic and Social Committee (EESC)
The European External Action Service (EEAS)
The European Committee of the Regions (CoR)
The European Court of Auditors (ECA)
The European Data Protection Supervisor (EDPS)
The European Ombudsman
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
Permanent Representation of Denmark to the European Union
Minister for Finance of Denmark

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

²⁶ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

²⁷ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

ADVIES VAN DE COMMISSIE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

aan de Begrotingscommissie

inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026
(2025/0000(BUD))

Rapporteur voor advies: Charles Goerens

ADVIES

De Commissie ontwikkelingssamenwerking verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

- A. overwegende dat de geopolitieke instabiliteit toeneemt en dat traditionele grote donoren zoals USAID zich terugtrekken; overwegende dat de EU als principiële mondiale speler daardoor onder druk komt te staan; overwegende dat het in het strategische belang van Europa is om zijn positie op het wereldtoneel te versterken door de veiligheid en het economische concurrentievermogen van de lidstaten te waarborgen; overwegende dat de middelen en capaciteiten beperkt zijn, waardoor het des te noodzakelijker is om ze op rationele en doeltreffende wijze te gebruiken door duidelijke prioriteiten vast te stellen en het toezicht op en de controle van de middelen te verbeteren;
- B. overwegende dat volgens het VN-Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden (OCHA) bijna 300 miljoen mensen dringende humanitaire hulp en bescherming nodig hebben als gevolg van oploeiende conflicten, gedwongen ontheemding en een toenemend aantal rampen dat verband houdt met extreme weersomstandigheden; overwegende dat medio 2025 slechts 12 % van de humanitaire behoeften was gefinancierd; overwegende dat de ongekennde financieringstekorten tot gevolg hebben dat miljoenen mensen in nood geen hulp krijgen; overwegende dat de EU zich blijft inzetten voor de handhaving van de humanitaire beginselen van menselijkheid, neutraliteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid; overwegende dat er extra inspanningen nodig zijn om de donorbasis voor humanitair optreden te verbreden, teneinde de financieringskloof voor humanitaire hulp te dichten;
- C. overwegende dat artikel 208 van het VWEU bepaalt dat het hoofddoel van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van de EU erin bestaat de armoede terug te dringen en uiteindelijk uit te bannen; overwegende dat de externe financieringsinstrumenten van de EU moeten bijdragen tot de verwezenlijking van de internationale verbintenissen en doelstellingen die de EU heeft onderschreven – in het bijzonder de Agenda 2030 en de bijbehorende duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's), de Overeenkomst van Parijs en het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal – door een sterk engagement voor multilateralisme;

1. merkt op dat de marge voor rubriek 6 in de ontwerpbegroting slechts 109 miljoen EUR bedraagt; herinnert eraan dat de buffer van NDICI – Europa in de wereld bijna is opgebruikt (nog 13 % beschikbaar tot 2027); betreurt dat het huidige MFK slechts beperkte ruimte laat om op transparante wijze het hoofd te bieden aan onvoorziene uitdagingen, wat de EU als externe actor verzwakt in tijden van polycrises en wereldwijde geopolitieke en financiële onzekerheid;
2. benadrukt dat een aanzienlijke versterking van de humanitaire hulp nodig is, aangezien de humanitaire crises blijven toenemen en de mondiale en regionale stabiliteit en de belangen van Europa op langere termijn daardoor verder worden ondermijnd; verzoekt in dit verband de reserve voor noodhulp (595 miljoen EUR voor 2026) volledig beschikbaar te stellen voor humanitaire behoeften in derde landen;
3. gezien de verslechterende humanitaire situatie in Gaza en in de hele regio is aanvullende financiering uit hoofde van de rubriek zuidelijk nabuurschap van essentieel belang om ervoor te zorgen dat Palestijnse vluchtelingen toegang blijven hebben tot essentiële diensten op het gebied van menselijke ontwikkeling, zoals gezondheidszorg en basisonderwijs, om de regionale stabiliteit te handhaven en om opnieuw te bevestigen dat de EU de mensenrechten en het internationaal recht hoog in het vaandel heeft;
4. neemt er nota van dat, na de tussentijdse herziening van het MFK en de daaruit voortvloeiende herschikkingen, de middelen voor de geografische programma's voor Afrika ten zuiden van de Sahara voor de periode 2024-2027 zijn verlaagd; herinnert eraan dat artikel 6, lid 2, punt a), van de verordening NDICI – Europa in de wereld een wettelijke verplichting inhoudt om ervoor te zorgen dat de totale aan Afrika ten zuiden van de Sahara toegewezen financiële middelen tegen 2027 “ten minste 29,18 miljard EUR” bedragen, mits deze landen aan bepaalde voorwaarden voldoen, zoals medewerking op het gebied van terugname; herinnert eraan dat in overweging 26 van de verordening NDICI – Europa in de wereld uitdrukkelijk staat dat “de financiële middelen die worden beoogd voor de geografische programma's voor nabuurschap en Afrika bezuiden de Sahara [...] alleen [mogen] worden verhoogd, gezien de bijzondere prioriteit die de Unie aan die regio's toekent”;
5. herinnert eraan dat blijvende en stabiele financiële steun van de EU aan ontwikkelingslanden op belangrijke gebieden zoals grondrechten en fundamentele vrijheden, maatschappelijke organisaties, klimaatverandering en humanitaire hulp van vitaal belang zijn voor de toezeggingen van de EU in het kader van de Agenda 2030, de SDG's en haar rol als geloofwaardige speler op het gebied van wereldwijde ontwikkeling, als geloofwaardige partner in internationale partnerschappen en met een langetermijnengagement voor de economische en sociale ontwikkeling van haar partners;
6. wijst nogmaals op de cruciale rol van maatschappelijke organisaties en niet-gouvernementele organisaties (ngo's) als ontwikkelingsactoren bij het bevorderen van de agenda en de waarden van het externe optreden van de EU; dringt erop aan om ze actief te laten participeren in de begrotingsplanning en de toewijzing van gereserveerde middelen aan de geografische en thematische programma's van NDICI – Europa in de

wereld, zodat die op het niveau van het partnerland toegankelijk zijn voor een breed scala aan maatschappelijke organisaties;

7. onderstreept dat de EU-delegaties op betekenisvolle wijze aanwezig moeten zijn en doeltreffend te werk moeten gaan om wereldwijd partnerschappen te onderhouden en de ontwikkelingssamenwerking te monitoren en te beheren, onder meer om geloofwaardige toezeggingen op het gebied van governance, transparant beheer van de overheidsfinanciën en meetbare vooruitgang in de richting van gezamenlijk overeengekomen doelstellingen te bevorderen en de rol van de EU als mondiale speler te versterken, vooral nu er steeds meer concurrentie is van andere spelers; herinnert eraan dat de doeltreffendheid en het langetermijneffect van externe financiering van de EU afhankelijk zijn van sterk nationaal ownership en constructieve samenwerking met de partnerlanden;
8. uit zijn bezorgdheid over de mogelijke inkrimping van EU-delegaties, ook in derde landen waar veel humanitaire bijstand wordt verleend; acht het integendeel van essentieel belang dat de EU-delegaties in de meest kritieke landen worden versterkt;
9. verzoekt de Commissie op basis van een empirisch onderbouwd kader nieuwe instrumenten te ontwikkelen om de verdeling en het effect van interventies in partnerlanden te monitoren en te beoordelen, met name op gebieden als banencreatie, onderwijs, levensstandaard en de ontwikkeling van lokale ondernemingen, met inbegrip van kmo's, aangezien dit zou helpen om het lokale effect van de huidige EU-interventies en -partnerschappen te verbeteren en uit te breiden en om toekomstige projecten met blijvende effecten in de partnerlanden te ontwerpen; onderstreept dat een dergelijke empirische benadering de transparantie van de uitgaven vergroot en de toezichthoudende rol van het Parlement als onderdeel van de begrotingsautoriteit versterkt;
10. benadrukt dat er moet worden geïnvesteerd in menselijke ontwikkeling, aangezien de terugtrekking van de VS als verstrekker van buitenlandse hulp met name gevolgen zal hebben voor de gezondheidszorg, de bestrijding en preventie van ziekten, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, voeding en onderwijs, en dat vrouwen en kinderen hierdoor onevenredig zwaar zullen worden getroffen; wijst erop dat de EU alleen met een evenwichtige en samenhangende reeks beleidsmaatregelen, ondersteund door ambitieuze en voorspelbare financiering, op doeltreffende wijze coherente antwoorden kan bieden; benadrukt dat het welslagen van het Global Gateway-initiatief afhangt van voldoende financiering in de EU-begroting voor 2026 en dat EU-steun voor infrastructuur, energie, digitalisering en onderwijs moet worden geschraagd door toereikende financiële middelen;
11. onderstreept dat het trans-Atlantische partnerschap van cruciaal belang blijft om wereldwijde uitdagingen zoals voedselonzeekerheid en ondervoeding aan te pakken;
12. benadrukt dat het belangrijk is om meer begrotingssteun uit te trekken ter bevordering van beroepsonderwijs en -opleiding, de ontwikkeling van de particuliere sector en banencreatie in partnerlanden; onderstreept dat investeren in vaardigheden en inzetbaarheid, in nauwe samenwerking met lokale en Europese actoren uit de particuliere sector, van essentieel belang is om duurzame economische groei te

bevorderen, irreguliere migratie te verminderen en de strategische partnerschappen van de EU te versterken; wijst met name op de rol van kmo's als belangrijke motoren van inclusieve groei, innovatie en lokale werkgelegenheid, en pleit voor gerichte steun om hun toegang tot financiering, markten en opleidingsmogelijkheden te verbeteren;

13. acht het noodzakelijk ervoor te zorgen dat voldoende EU-programma's en -middelen worden gebruikt om de bescherming van de rechten van vrouwen en LHBTIQ+-personen te bevorderen, met name in landen waar deze rechten in gevaar zijn; onderstreept dat gendergelijkheid moet worden bevorderd in overeenstemming met SDG 5, en benadrukt met name dat geweld tegen vrouwen en meisjes moet worden bestreden en dat de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten moet worden bevorderd;
14. vraagt dat financiering voor controversiële beleidsmaatregelen die niet de verwachte resultaten opleveren, zoals de overeenkomst inzake politieke dialoog en samenwerking met Cuba, aan een audit wordt onderworpen en wordt opgeschort en dat die middelen worden herbestemd voor dringende en niet-controversiële maatregelen;
15. vraagt dat de tekortkomingen in de financiering die bedoeld is om de onderliggende oorzaken van migratie in Noord-Afrika en de Hoorn van Afrika aan te pakken, worden verholpen; benadrukt dat het belangrijk is om doeltreffendere grenscontrolemechanismen in te voeren en migrantensmokkel te bestrijden; onderstreept in dit verband dat de financiële steun van de EU aan partnerlanden afhankelijk moet zijn van het aanpakken van illegale migratie en samenwerking op het gebied van terugkeer en overname;
16. verwelkomt het vernieuwde algemene kader voor ontwikkelingsfinanciering dat is aangenomen tijdens de vierde internationale conferentie over ontwikkelingsfinanciering in Sevilla en dat tot doel heeft innovatieve middelen te mobiliseren, de toegang tot financiering te verbeteren en de internationale financiële architectuur te hervormen; merkt op dat dit kader weliswaar een impuls geeft aan duurzame ontwikkeling, maar dat het niveau van de concrete toezeggingen beperkt blijft en dat de vooruitgang op belangrijke punten zoals schuldverlichting nog steeds ontoereikend is.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	24.9.2025
Uitslag eindstemming	+: 9 –: 3 0: 12
Bij de eindstemming aanwezige leden	Hildegard Bentele, Robert Biedroń, Udo Bullmann, Rosa Estaràs Ferragut, Niels Geuking, Małgorzata Gosiewska, György Hölvényi, Marc Jongen, Murielle Laurent, Isabella Lövin, Lukas Mandl, Thierry Mariani, Liudas Mažylis, Ana Miranda Paz, Tiago Moreira de Sá, Leire Pajín, Marco Tarquinio
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Dick Erixon, Anna-Maja Henriksson, Paolo Inselvini, Carolina Morace, Vlad Vasile-Voiculescu
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Michael McNamara, Angelika Winzig

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

9	+
PPE	Hildegard Bentele, Rosa Estaràs Ferragut, Niels Geuking, Lukas Mandl, Liudas Mažylis, Angelika Winzig
Renew	Anna-Maja Henriksson, Michael McNamara, Vlad Vasile-Voiculescu

3	-
ECR	Dick Erixon
ESN	Marc Jongen
The Left	Carolina Morace

12	0
ECR	Małgorzata Gosiewska, Paolo Inselvini
PfE	György Hölvényi, Thierry Mariani, Tiago Moreira de Sá
S&D	Robert Biedroń, Udo Bullmann, Murielle Laurent, Leire Pajín, Marco Tarquinio
Verts/ALE	Isabella Lövin, Ana Miranda Paz

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

ADVIES VAN DE COMMISSIE ECONOMISCHE EN MONETAIRE ZAKEN

aan de Begrotingscommissie

inzake het ontwerp van algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 (2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Marlena Maląg

ADVIES

De Commissie economische en monetaire zaken verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. benadrukt dat 2026 een moeilijk jaar voor de economie van de Unie zou kunnen worden als gevolg van de huidige volatiele geopolitieke, sociaal-economische, humanitaire, veiligheids- en klimaatgerelateerde context; wijst op de uitdagingen als gevolg van de terugkeer van protectionisme, toenemende economische fragmentatie, dreigende de-industrialisatie overall in de Unie, spanningen in de internationale handel en gevaar voor de financiële stabiliteit; maakt zich zorgen over de mogelijke negatieve gevolgen hiervan voor de begroting van de Unie en over de toegenomen begrotingsbehoeften, omdat het huidige MFK slechts een beperkte flexibiliteit biedt; vraagt in dit verband dat de gebieden concurrentievermogen, defensie, ondersteuning van kmo's en de groene en digitale transitie worden gemainstreamd; is van mening dat in de begroting voor volgend jaar naar behoren rekening moet worden gehouden met deze uitdagingen;
2. benadrukt dat in de begroting van de Unie prioriteit moet worden gegeven aan de verstrekking van Europese collectieve goederen op gebieden waar optreden op Unieniveau meer efficiëntie en schaalvoordelen mogelijk maakt, zodat concrete resultaten kunnen worden behaald; is van mening dat er meer grensoverschrijdende investeringen nodig zijn in defensie en energie-interconnecties;
3. herinnert aan de bevindingen van het Draghi-verslag, waarin werd geconstateerd dat er een aanzienlijke investeringskloof is; wenst dat de begroting van de Unie die kloof helpt dichten door meer middelen uit te trekken voor de belangrijkste strategische doelstellingen van de Unie en maatregelen om particulier kapitaal naar productieve en duurzame activiteiten te leiden;
4. merkt op dat de begroting, gezien de Russische agressie tegen Oekraïne en de sociale en economische gevolgen daarvan voor de Unie, met name voor de energieprijzen, krachtige steun moet bieden om de economie van de Unie beter bestand te maken tegen externe

schokken; onderstreept dat de gevolgen van mogelijke handelsspanningen moeten worden aangepakt, omdat die de huidige crisis van de kosten van levensonderhoud dreigen te verergeren en de Europese huishoudens en bedrijven nog meer onder druk dreigen te zetten; verzoekt de Commissie om na te denken over een mechanisme dat ervoor zorgt dat de conjunctuurpositie van de Unie als geheel te allen tijde in overeenstemming is met de macro-economische vooruitzichten;

5. herinnert aan de rampzalige gevolgen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen uit de Russische Federatie en de potentiële crisis door het gebrek aan onafhankelijke toegang tot zeldzame aardmetalen; dringt erop aan dat met de begroting van de Unie kwetsbaarheden in de waardeketens van de Unie worden aangepakt door de afhankelijkheid van kritieke inputs uit niet-EU-landen te verminderen, met als doel strategische autonomie te bereiken in belangrijke sectoren, met name in de grondstoffen- en energiesector; benadrukt dat het belangrijk is om de energiekosten te verlagen door het gebruik van alternatieve bronnen aan te moedigen in overeenstemming met de taxonomieverordening;
6. wijst erop dat financiële stabiliteit van wezenlijk belang is voor de economische veerkracht en vraagt dat in de begroting voor volgend jaar steun wordt uitgetrokken voor maatregelen om de stabiliteit van het bankstelsel van de Unie te waarborgen; benadrukt dat de Europese toezichthoudende autoriteiten (ETA's) over voldoende financiële middelen en personeel moeten beschikken om de taken die hun door het Europees Parlement en de Raad zijn toegewezen, nauwgezet te kunnen uitvoeren; wijst op de verantwoordelijkheden van de ETA's om het hoofd te bieden aan de snelle ontwikkelingen op het gebied van onder meer duurzame financiering, financiële technologie, de bestrijding van witwaspraktijken en cyberweerbaarheid;
7. onderstreept dat de begroting voor 2026 een antwoord moet bieden op de economische gevolgen van de aanhoudende geopolitieke instabiliteit, met name voor lidstaten die grenzen aan de Russische Federatie en het Midden-Oosten, hetgeen een directe weerslag had op de handel, de inflatie en de energiestabiliteit; benadrukt dat er passende financiële maatregelen moeten worden opgenomen om deze uitdagingen aan te pakken en de regionale economische stabiliteit te ondersteunen; wijst er nogmaals op dat een van de doelstellingen van de begroting voor 2026 erin moet bestaan de kloof te verkleinen tussen enerzijds eilandgebieden, binnenlanden, ultraperifere gebieden, oostelijke grensregio's en alle gebieden die door geografische factoren worden benadeeld en anderzijds de meer ontwikkelde gebieden in de Unie; benadrukt dat er steun moet worden uitgetrokken voor samenwerkings- en integratiebeleid in specifieke gebieden van de Unie, zoals het Oostzeegebied en het Middellandse Zeegebied;
8. benadrukt dat de aanhoudende huisvestingscrisis een groeiend risico vormt voor de economische en sociale cohesie van de Europese Unie en de territoriale verschillen vergroot; stelt voor om in de begroting van de Unie voor 2026 gerichte maatregelen in het kader van het huisvestingsbeleid op te nemen om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van kwetsbare groepen;
9. benadrukt gezien de aanhoudende Russische agressie tegen Oekraïne, de onzekerheid over de ontwikkeling van de situatie en de mogelijkheid van een directe militaire dreiging voor de Unie dat investeringen in strategische paraatheid, veerkracht, veiligheid in brede

zin (met inbegrip van logistieke infrastructuur, cyberbeveiliging en strategische autonomie op cruciale gebieden zoals energie) en defensie dringend moeten worden gestimuleerd door gerichte investeringen te bevorderen, innovatie te ondersteunen en de nodige financiële voorwaarden te scheppen om particulier kapitaal voor de defensiesector aan te trekken, teneinde de veiligheid van de burgers van de Unie te waarborgen;

10. neemt kennis van het initiatief “Optreden voor de veiligheid van Europa” (SAFE) van de Commissie; benadrukt dat er elementen voor een defensie-unie moeten worden ontwikkeld, met name door gezamenlijke aanbestedingen wanneer de defensiebehoeften van de lidstaten dit rechtvaardigen en door gemeenschappelijke defensievermogens tot stand te brengen in het kader van de begroting van de Unie; wijst erop dat alle gemeenschappelijke defensiemiddelen op verantwoorde en efficiënte wijze moeten worden besteed, in overeenstemming met de daadwerkelijke defensiebehoeften van de verschillende lidstaten; betreurt dat de Commissie te vaak artikel 122 VWEU toepast op kwesties in verband met de gemeenschappelijke schuld van de Unie; vraagt dat het Parlement meer bij dergelijke besluiten wordt betrokken en dat de toename van de gemeenschappelijke schuld van de Unie in de gaten wordt gehouden;
11. neemt kennis van het voorstel van de Commissie om tijdelijk de nationale ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact te activeren, zodat de lidstaten binnen de begrotingsregels van de Unie extra begrotingsruimte krijgen om hun defensie-uitgaven te verhogen; vraagt dat in de begroting voor volgend jaar de nodige middelen worden uitgetrokken om voor complementariteit en steun voor nationale defensie-uitgaven van de lidstaten te zorgen;
12. herinnert eraan dat de nationale budgettaire-structurele plannen voor de middellange termijn overeenkomstig de begrotingsregels van de Unie moeten worden afgestemd op de prioriteiten van het begrotingsbeleid van de Unie, teneinde de nodige begrotingsruimte te creëren om strategische investeringen te stimuleren; is ingenomen met het feit dat de indicator voor netto-uitgaven geen betrekking heeft op nationale medefinanciering in door de Unie gefinancierde programma's, waardoor de lidstaten meer begrotingsruimte krijgen om te investeren in de gemeenschappelijke prioriteiten van de Unie, zoals vastgesteld in Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad, waardoor de synergieën tussen de Uniebegroting en de nationale begrotingen worden versterkt, versnippering wordt verminderd en de algehele efficiëntie van de overheidsuitgaven wordt vergroot;
13. benadrukt dat het cohesiebeleid en de structuurfondsen een pijler van de Unie vormen, van essentieel belang zijn voor het convergentieproces van de regio's van de Unie, de economische ongelijkheden tussen deze regio's verminderen en de economische, sociale en territoriale cohesie bevorderen; herhaalt in dit verband dat in de begroting voor volgend jaar weliswaar zal worden gefocust op de prioriteiten, zoals concurrentievermogen, maar dat dit niet ten koste mag gaan van het cohesiebeleid; vraagt dat het cohesiebeleid onder gedeeld beheer wordt gehandhaafd in het kader van een plaatsgebonden aanpak en het partnerschapsbeginsel; benadrukt dat het belangrijk is om lokale en regionale overheden bij de planning en uitvoering van dergelijke investeringen te betrekken om voor een doeltreffende absorptie van de middelen en een betere afstemming op de regionale economische behoeften te zorgen;

14. wijst erop dat het met het oog op de consolidatie van de interne markt in de eerste plaats noodzakelijk is dat nationale belemmeringen worden weggenomen; vraagt dat er prioriteit wordt gegeven aan het in kaart brengen en wegnemen van dergelijke belemmeringen, naast zowel innovatiebevorderende als cohesiebevorderende investeringen om het concurrentievermogen van de Unie te herstellen; is van mening dat de begroting van de Unie een essentieel instrument is voor het behoud van het concurrentievermogen en het waarborgen van de integriteit van de interne markt;
15. benadrukt dat het concurrentievermogen van de interne markt van de lidstaten moet worden gewaarborgd, onder meer door maatregelen om kleine en middelgrote ondernemingen te beschermen; benadrukt dat de economische groei in de Unie moet worden gestimuleerd, dat de economie van de Unie moet worden gemoderniseerd en dat kmo's en retailbeleggers een betere toegang tot de kapitaalmarkten moeten krijgen;
16. is ingenomen met de ontwikkeling van een methode om gendergerelateerde uitgaven te volgen en vraagt dat die wordt verbeterd op basis van de lessen die uit de toepassing ervan kunnen worden getrokken; betreurt dat er niet systematisch gendereffectbeoordelingen worden uitgevoerd van begrotingsgerelateerde wetgeving; pleit voor een versterkt kader in het volgende MFK om ervoor te zorgen dat de begroting van de Unie de doelstellingen op het gebied van gendergelijkheid en duurzaamheid helpt verwezenlijken;
17. herinnert eraan dat overheidsmiddelen een motor zijn voor economische en sociale ontwikkeling en dat zij verdere particuliere investeringen moeten stimuleren; stelt vast dat zwakke kapitaalmarkten de investeringen in de Unie aanzienlijk beperken en dat een aanzienlijke toename van particulier investeringskapitaal, wat het doel is van het initiatief voor een spaar- en investeringsunie, een noodzakelijke voorwaarde is om de economie van de Unie doeltreffend te stimuleren; benadrukt dat particuliere investeringen moeten worden geleid naar activiteiten die de veerkracht en duurzaamheid van de economie van de Unie vergroten, zodat ze de economie op doeltreffende wijze stimuleren en zorgen voor welvaart en welzijn op lange termijn voor alle Europese burgers; onderstreept dat het belangrijk is om het hefboomeffect van de begroting van de Unie te vergroten teneinde overall in de Unie meer particuliere investeringen te mobiliseren, en dat particuliere investeringen niet in de plaats mogen komen van, maar een aanvulling moeten vormen op overheidsinvesteringen; verzoekt de Commissie ten volle gebruik te maken van de financiële garanties in het kader van de begroting van de Unie om particuliere investeringen aan te trekken; is ingenomen met het voorstel om de InvestEU-garantie te verhogen, waardoor verder kan worden geïnvesteerd in belangrijke technologieën en sectoren die duurzame groei in de Unie stimuleren; is ook ingenomen met de in het Omnibus II-pakket opgenomen verbeterde mogelijkheden om beschikbare steun uit de Uniebegroting te combineren; is van mening dat de opvolger van het InvestEU-programma van essentieel belang zal zijn om de innovatiekloof te dichten, de inspanningen op het gebied van decarbonisatie te ondersteunen, aan de toegenomen veiligheidsbehoeften tegemoet te komen en strategische afhankelijkheden te verminderen;
18. wijst erop dat particuliere investeringen van bedrijven in digitale transformatie, ecologische transitie, internationalisering en trajecten voor sociale inclusie en fatsoenlijk werk, ook voor de meest kwetsbare groepen, moeten worden ondersteund;

19. benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat alle programma's van de Unie, met inbegrip van meer financiering voor ngo's, de zinvolle betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld om bij te dragen aan de doelstellingen van de Unie actief ondersteunen, met name gezien de gevolgen van de besnoeiing op financiering voor het maatschappelijk middenveld door de internationale partners van de Unie; merkt op dat in het verslag van de Europese Rekenkamer staat dat de EU-financiering die in het kader van intern beleid aan ngo's werd toegekend, niet transparant genoeg was; benadrukt dat organisaties die begrotingssteun van de Unie ontvangen, op transparante wijze moeten handelen;
20. stelt vast dat 2026 het laatste jaar is waarin de herstel- en veerkrachtfaciliteit operationeel is; vraagt dat rijpe RRF-projecten zo nodig met 18 maanden worden verlengd door de RRF-verordening via medebeslissing te wijzigen, en benadrukt dat dit een eenmalig instrument is; verzoekt de lidstaten en de Commissie in dit verband te zorgen voor een snelle uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen; benadrukt dat uitgaven met begrotingsmiddelen en met middelen van de herstel- en veerkrachtfaciliteit complementair moeten zijn en dat dubbele financiering moet worden voorkomen; merkt op dat via de herstel- en veerkrachtfaciliteit tot dusver geen investeringen in Europese collectieve goederen konden worden gefinancierd en de nationale economieën niet structureel konden worden omgevormd; uit zijn bezorgdheid over de mogelijke daling van de overheidsinvesteringen na afloop van de herstel- en veerkrachtfaciliteit; dringt er daarom bij de Commissie op aan een strategie te presenteren om na 2026 aan de enorme vraag naar overheidsinvesteringen tegemoet te komen zonder de begrotingsmiddelen op andere kritieke gebieden in gevaar te brengen;
21. neemt nota van de kosten die de aflossing van de NextGenerationEU-leningen met zich brengt; wijst erop dat er nog geen bevredigende oplossing is gevonden voor de financiering van de terugbetaling van NextGenerationEU; merkt op dat er in de Raad nog steeds geen vooruitgang is geboekt met betrekking tot het nieuwe pakket eigen middelen; herinnert eraan dat het belangrijk is om nieuwe eigen middelen in de begroting van de Unie op te nemen om de doeltreffendheid en duurzaamheid van de begroting te waarborgen; benadrukt dat de invoering van nieuwe eigen middelen tot doel moet hebben het concurrentievermogen van de Unie te schragen;
22. herinnert eraan dat ook de btw bijdraagt aan de eigen middelen van de Unie en dat het relatieve aandeel daarvan in de ontvangsten van de Unie in de loop van de jaren is gedaald; is derhalve van mening dat middelen die worden ingezet om btw-fraude te bestrijden, niet alleen de nationale begrotingen zouden versterken, maar ook rechtstreeks ten goede zouden komen aan de financiering van de begroting van de Unie;
23. benadrukt dat er voldoende financiering en middelen nodig zijn voor het Fiscalis-programma om de nationale belastingautoriteiten de nodige ondersteuning te bieden; benadrukt dat het Fiscalis-programma een cruciaal samenwerkingsprogramma voor de lidstaten en hun nationale belastingautoriteiten is waarmee gemeenschappelijke doelen worden nagestreefd in de strijd tegen belastingfraude, belastingontduiking en agressieve belastingplanning.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	15.7.2025
Uitslag eindstemming	+: 42 -: 9 0: 9
Bij de eindstemming aanwezige leden	Georgios Aftias, Rasmus Andresen, Francisco Assis, Stephen Nikola Bartulica, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Giovanni Crosetto, Fabio De Masi, Siegbert Frank Droese, Engin Eroglu, Marco Falcone, Markus Ferber, Jonás Fernández, Dirk Gotink, Enikő Győri, Michalis Hadjipantela, Eero Heinäluoma, Billy Kelleher, Kinga Kollár, Tomáš Kubín, Aurore Lalucq, Marlena Małag, Costas Mavrides, Siegfried Mureşan, Fernando Navarrete Rojas, Luděk Niedermayer, Ľudovít Ódor, Gaetano Pedulla', Lídia Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Pierre Pimpie, Jaroslava Pokorná Jermanová, Friedrich Pürner, Jussi Saramo, Paulius Saudargas, Ralf Seekatz, Irene Tinagli, Marie Toussaint, Pasquale Tridico, Anouk van Brug, Stéphanie Yon-Courtin
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Bas Eickhout, Niels Fuglsang, Alexander Jungbluth, Fernand Kartheiser, Janusz Lewandowski, César Luena, Andreas Schwab, Mariateresa Vivaldini
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Sakis Arnaoutoglou, Damien Carême, Mohammed Chahim, Alessandro Ciriani, Juan Carlos Girauta Vidal, Ondřej Knotek, Lara Magoni, Jana Nagyová, Daniele Polato, Krzysztof Śmiszek

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

42	+
PfE	Juan Carlos Girauta Vidal, Enikő Győri, Ondřej Knotek, Tomáš Kubín, Jana Nagyová, Jaroslava Pokorná Jermanová
PPE	Georgios Aftias, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Marco Falcone, Markus Ferber, Dirk Gotink, Michalis Hadjipantela, Kinga Kollár, Janusz Lewandowski, Siegfried Mureşan, Fernando Navarrete Rojas, Luděk Niedermayer, Lídia Pereira, Paulius Saudargas, Andreas Schwab, Ralf Seekatz
Renew	Gilles Boyer, Billy Kelleher, Lúdvít Ódor, Anouk van Brug, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Sakis Arnaoutoglou, Francisco Assis, Mohammed Chahim, Jonás Fernández, Niels Fuglsang, Eero Heinäluoma, Aurore Lalucq, César Luena, Costas Mavrides, Krzysztof Śmiszek, Irene Tinagli
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Bas Eickhout, Kira Marie Peter-Hansen, Marie Toussaint

9	-
ESN	Siegbert Frank Droese, Alexander Jungbluth
NI	Fabio De Masi, Friedrich Pürner
PfE	Pierre Pimpie
Renew	Engin Eroglu
The Left	Damien Carême, Gaetano Pedulla', Pasquale Tridico

9	0
ECR	Stephen Nikola Bartulica, Alessandro Ciriani, Giovanni Crosetto, Lara Magoni, Marlena Małag, Daniele Polato, Mariateresa Vivaldini
NI	Fernand Kartheiser
The Left	Jussi Saramo

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

15.7.2025

ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN

aan de Begrotingscommissie

inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen
(2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Romana Tomc

ADVIES

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. herinnert aan de Europese pijler van sociale rechten (EPSR) en het actieplan van 4 maart 2021, met inbegrip van de kerndoelen van de EU voor 2030 inzake banen, vaardigheden en armoedebestrijding, de door de leden van de Europese Raad aangenomen Verklaring van Porto van 8 mei 2021 over sociale zaken, de tripartiete verklaring voor een bloeiende Europese sociale dialoog en de verklaring van Terhulpen over de toekomst van de Europese pijler van sociale rechten;
2. wijst op de aanhoudende sociaaleconomische uitdagingen, waaronder demografische veranderingen, armoede onder kinderen en werkenden, aanhoudende armoede, hoge inflatie, hogere kosten van levensonderhoud en energieprijzen, gebrek aan betaalbare en toegankelijke huisvesting, aanpassing van vaardigheden en industriebeleid met het oog op een rechtvaardige dubbele transitie, alsook toenemende sociale en economische ongelijkheden en de klimaatcrisis met gevolgen voor de meeste mensen in een kwetsbare situatie, waarvoor voldoende begrotingssteun nodig is; uit zijn bezorgdheid over de zeer beperkte marges en resterende flexibiliteit in de ontwerpbegroting en dringt erop aan voldoende middelen vrij te maken voor het werkgelegenheids- en sociaal beleid van de EU;
3. herinnert eraan dat overheidsuitgaven noodzakelijk zijn om opwaartse sociale convergentie te waarborgen; vindt het belangrijk dat de sociale kloven op het gebied van levens- en arbeidsomstandigheden gedicht worden door middel van sociale investeringen op de middellange en lange termijn en dat er tegelijkertijd tegemoetgekomen wordt aan de onmiddellijke behoeften van mensen;
4. is in dat verband bezorgd over het toenemende aantal mensen in Europa dat te kampen heeft met geestelijke gezondheidsproblemen; herinnert eraan dat stress, angst en depressie het op een na meest voorkomende werkgerelateerde gezondheidsprobleem onder werknemers in Europa vormen en benadrukt daarom hoe belangrijk het is

psychosociale risico's op de werkplek aan te pakken; dringt er bij de Commissie op aan prioriteit te geven aan geestelijke gezondheid op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid en herhaalt zijn verzoek om een richtlijn inzake het recht om offline te zijn;

5. wijst erop dat het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) de belangrijkste motor is voor het versterken van de sociale dimensie van de Unie en het belangrijkste EU-instrument voor investeringen in mensen, het bevorderen van hoge werkgelegenheidsniveaus, eerlijke sociale bescherming en de ontwikkeling van een geschoolde en veerkrachtige beroepsbevolking die klaar is voor de transitie naar een groene en digitale economie, alsmede inclusieve en hechte samenlevingen die armoede willen uitbannen en de beginselen van de EPSR en de kerndoelstellingen van het actieplan daarvan willen verwezenlijken; onderstreept in dat verband het belang van meer publieke en sociale investeringen;
6. benadrukt dat de jeugdwerkloosheid in de EU in april 2025 14,8 % bedroeg; uit zijn bezorgdheid over de hogere jeugdwerkloosheid in vergelijking met de totale werkloosheid; verzoekt in dat verband alle lidstaten, en niet alleen de lidstaten die het zwaarst door jeugdwerkloosheid worden getroffen, ten minste 12,5 % van de ESF+-middelen in gedeeld beheer toe te wijzen aan ondersteuning van jeugdwerkgelegenheid en activiteiten in het kader van de Europese jongerengarantie; dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan prioriteit te geven aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid door gebruik te maken van bestaande initiatieven zoals het ESF+ en de jongerengarantie, en tegelijkertijd de arbeidsomstandigheden en de aantrekkelijkheid van startersbanen te verbeteren; spreekt zijn bezorgdheid uit over het feit dat jongeren in de eerste fase van hun loopbaan soms in onzekere omstandigheden verkeren die hun onafhankelijkheid ondergraven, het evenwicht tussen werk en privéleven verstoren en hun vermogen om toegang te krijgen tot huisvesting aantasten; merkt op dat vrouwen en jonge werknemers met een laag opleidingsniveau een grotere kans hebben om in de eerste fase van hun loopbaan in onzekere omstandigheden te verkeren;
7. onderstreept dat voldoende en permanente meerjarige begrotingssteun belangrijk is om de prioriteiten van het sociaal beleid van de Unie te verwezenlijken, zoals hoogwaardige banen en het pakket eerlijke mobiliteit;
8. wijst op de belangrijke rol van EU-programma's op het gebied van sociale zaken, met name het Europees Sociaal Fonds+, het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering, het Fonds voor een rechtvaardige transitie, de herstel- en veerkrachtfaciliteit en het Sociaal Klimaatfonds, bij het ondersteunen van de economische, sociale en territoriale cohesie van de Unie, het vergemakkelijken van een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutrale economie en het bevorderen van de economische veerkracht; benadrukt dat deze programma's niet mogen afwijken van hun oorspronkelijke doel en dat elke wijziging van de prioriteiten ervan zorgvuldig moet worden beoordeeld; benadrukt dat de toegang tot deze programma's verder moet worden vereenvoudigd om administratieve lasten voor belanghebbenden weg te nemen en dat lokale en regionale actoren moeten worden betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van de programma's;

9. beklemtoont dat de EU-begroting een belangrijke rol speelt bij de uitvoering van het actieplan voor de EPSR en bij de verwezenlijking van de daarin opgenomen kerndoelen voor 2030, door middel van meer gerichte investeringen op EU- en nationaal niveau; is ingenomen met het komende nieuwe actieplan en de kans die het biedt om het belang van de sociale dimensie van de Europese Unie opnieuw te bevestigen, met inbegrip van een nieuwe impuls voor de doelstellingen voor 2030;
10. is ingenomen met de komende, allereerste Europese armoedebestrijdingsstrategie en dringt aan op relevante begrotingsmiddelen voor de uitvoering van reeds bestaande en relevante nieuwe initiatieven om armoede te bestrijden; herinnert eraan dat armoede in al haar mogelijke vormen en multidimensionale aard moet worden aangepakt; benadrukt, met het oog op de verwachte actualisering van het actieplan, dat er in 2026 moet worden gezorgd voor voldoende begrotingsmiddelen om nieuwe of aangepaste initiatieven te ondersteunen; wijst op het nauwe verband tussen armoede en dakloosheid en op de toezegging van de EU om dakloosheid tegen 2030 uit te bannen; benadrukt dat het belangrijk is inspanningen te blijven leveren om het recht op fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting voor iedereen te waarborgen, de “huisvesting eerst”-benadering te bevorderen en dakloosheid aan te pakken, alsook iets te doen aan sociale verschillen in levens- en arbeidsomstandigheden door middel van sociale investeringen en essentiële diensten, hoogwaardige gezondheidszorg en goed functionerende volksgezondheidsstelsels;
11. wijst erop dat met name vrouwen, kinderen, jongeren, gezinnen, en specifiek alleenstaande ouders en ouderen die in afgelegen en landelijke gebieden wonen, alsook groepen in kwetsbare situaties zoals personen met een handicap en de Roma, moeten worden ondersteund en pleit daarbij voor gerichte maatregelen om personen met een handicap en hun verzorgers en gezinnen te ondersteunen en jeugdwerkloosheid en kinderarmoede te bestrijden;
12. betreurt het dat 24,2 % van de kinderen in de EU in 2024 risico liep op armoede of sociale uitsluiting; roept voor de zoveelste keer op om de financiering van de Europese kindergarantie met een specifieke begrotingslijn met spoed te verhogen en overheidsinvesteringen op peil te houden in beleid dat een directe en indirecte impact heeft op het leven van kinderen; verzoekt in dat verband alle lidstaten, niet alleen de lidstaten die door kinderarmoede worden getroffen, om in 2026 ten minste 5 % van de ESF+-middelen in gedeeld beheer toe te wijzen aan activiteiten in het kader van de Europese kindergarantie, en om ten volle gebruik te maken van de bestaande financieringsmogelijkheden in het kader van de EU-begroting, zoals React-EU en de herstel- en veerkrachtfaciliteit, om kinderarmoede uit te bannen;
13. wijst op de cruciale rol van maatschappelijke organisaties die zich bezighouden met sociale inclusie, gendergelijkheid en gelijke kansen bij het vormgeven en monitoren van de uitvoering van wetgeving; benadrukt dat dit met name van belang is voor de meest kwetsbaren, aangezien deze organisaties ervoor zorgen dat beleid en initiatieven doeltreffend tegemoetkomen aan hun behoeften en hun toegang tot verschillende sociale diensten vergemakkelijken; verzoekt de Commissie te zorgen voor voldoende, stabiele en transparante financiering van maatschappelijke organisaties;

14. wijst erop dat de sociale partners en de sociale dialoog belangrijk zijn voor de sociale cohesie in Europa en het Europees sociaal model; herinnert eraan dat steun voor de bevordering van de sociale dialoog een van de beginselen van de EPSR is; erkent het belang van de sociale partners en is van mening dat de EU hun rol moet bevorderen, rekening houdend met de verschillen tussen de nationale stelsels, en de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen moet bevorderen, overeenkomstig artikel 152 VWEU; betreurt de herhaalde bezuinigingen van de Commissie en de Raad op de desbetreffende begrotingslijnen en is van mening dat er, gezien de bestaande sociaaleconomische ongelijkheden, de komende jaren meer steun nodig zal zijn voor de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen, voor de sociale partners en voor opleidingsmaatregelen voor vakbonden;
15. benadrukt dat er behoefte is aan specifiekere beleidsreacties om de gevolgen van de demografische uitdagingen van een vergrijzende bevolking in de hele EU wegens dalende vruchtbaarheidscijfers en een langere levensverwachting te beperken; wijst op het belang van diensten, de verbetering van de vaardigheden en arbeidsomstandigheden in de gezondheidssector, infrastructuur voor kinderen en personen met een handicap en ondersteuning in alle levensfasen, zodat mensen zo lang mogelijk in een gezins- of gemeenschapsomgeving kunnen blijven; benadrukt in dat verband hoe belangrijk de Europese zorgstrategie is en dringt aan op toereikende financiering voor gerelateerde initiatieven in de begroting 2026; beklemtoont dat universele toegang tot openbare diensten van belang is om de verschillen in regionale ontwikkeling te verkleinen en iedereen gelijke toegang te bieden tot hoogwaardig onderwijs, infrastructuur en gezondheidszorg; verzoekt de Commissie en de lidstaten bij beleidsbeslissingen van de overheid op alle niveaus rekening te houden met de gevolgen voor de sociale, territoriale en economische cohesie;
16. is van mening dat, in het licht van de interne en externe uitdagingen en de snelle ontwikkeling van nieuwe technologieën, waaronder artificiële intelligentie, bekwame en goed voorbereide werknemers van essentieel belang zijn om het concurrentievermogen van de Unie en haar weerbaarheid tegen externe schokken te vergroten en dat daartoe vaardigheden en het industriebeleid moeten worden aangepast om de dubbele transitie op een rechtvaardige manier tot een goed einde te brengen; is zich bewust van de essentiële rol van hoogwaardig onderwijs, een leven lang leren, scholing, omscholing en bijscholing, beroepsonderwijs en -opleiding en hoogwaardige en betaalde stages en leerlingplaatsen die zonder uitzondering voor iedereen beschikbaar en toegankelijk zijn; herinnert er in dat verband aan dat in de begroting 2026 moet worden gezorgd voor toereikende financiering voor vaardighedenbeleid in het kader van het ESF+ en het Fonds voor een rechtvaardige transitie, alsook InvestEU, REPowerEU, STEP en voor de academies voor nettonultechnologie als belangrijke stimulansen om de sociale en vaardighedendimensie van de Unie te versterken;
17. wijst op de sleutelrol die de academies zullen spelen bij de verspreiding van kennis en vaardigheden op het gebied van nettonultechnologieën die het concurrentievermogen van de Unie en haar mondiale positie in nettonulindustrieën kunnen versterken, en dringt aan op aanvullende kredieten in het kader van de pijler voor kmo's van het programma voor de interne markt om te zorgen voor voldoende financiering voor het jaar 2026;

18. benadrukt dat het cohesiebeleid een langetermijnbeleid moet blijven dat gebaseerd is op de in de artikelen 174 en 175 VWEU genoemde doelstellingen; uit zijn bezorgdheid over het feit dat de cohesiefondsen van de Unie, waaronder het ESF+, steeds vaker worden gebruikt als instrument om op noodsituaties te reageren en wijst erop dat deze aanpak een risico vormt voor de beleids- en investeringsdoelstellingen van het cohesiebeleid op langere termijn en ook het risico inhoudt dat de mensen die met het cohesiebeleid worden ondersteund, onvoldoende kunnen worden bereikt;
19. wijst op het belang van het deskundig onderzoek dat wordt verricht door de vijf EU-agentschappen die actief zijn op het vlak van de ontwikkeling van het sociaal en werkgelegenheidsbeleid van de Unie, namelijk de Europese Arbeidsautoriteit, de Europese Stichting voor levens- en arbeidsomstandigheden, het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk, het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding en de Europese Stichting voor opleiding, en benadrukt dat deze agentschappen over voldoende personeel en middelen moeten beschikken om hun mandaat te kunnen vervullen, hun doelstellingen te kunnen verwezenlijken en hun steeds veranderende taken te kunnen uitvoeren; herinnert eraan dat het takenpakket van de agentschappen verandert als de beleidsprioriteiten veranderen, en benadrukt dat als de agentschappen belast worden met nieuwe taken, ook voldoende middelen beschikbaar moeten worden gesteld voor de uitvoering van die taken; verzoekt in dat verband nogmaals om flexibiliteit mogelijk te maken voor agentschappen met een groot aantal gedetacheerde nationale deskundigen in hun personeelsformatie, om de posten van gedetacheerde nationale deskundigen om te zetten in posten voor tijdelijke functionarissen teneinde een beter behoud van deskundigheid, betere operationele functionaliteit en betere bedrijfsvoering te kunnen garanderen;
20. herinnert eraan dat proefprojecten en voorbereidende acties een cruciale rol spelen bij het verstrekken van informatie en het verzamelen van gegevens over de impact van beleidsinitiatieven op het gebied van sociale inclusie en werkgelegenheid; verzoekt de Commissie nogmaals om proefprojecten en voorbereidende acties op onpartijdige wijze te beoordelen aan de hand van een juridische en financiële evaluatie die recht doet aan de verdiensten ervan, en de projecten uit te voeren zoals ze zijn goedgekeurd;
21. hamert erop dat de regels voor het gebruik van EU-middelen de naleving van verplichtingen uit hoofde van het arbeidsrecht en de meest geavanceerde sociale rechten en democratische beginselen moeten waarborgen, voor hoogwaardige banen moeten zorgen en in overeenstemming moeten zijn met de EPSR, de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's) en de grondrechten van werkenden; pleit ervoor om er met de bepalingen voor te zorgen dat overheidsgeld alleen naar werkgevers gaat die de rechten van werknemers en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden eerbiedigen;
22. roept op tot een adequaat gefinancierde begroting om gelijke participatie en behandeling van vrouwen op de arbeidsmarkt te ondersteunen; is verheugd dat er een methode wordt uitgewerkt om gendergerichte uitgaven te volgen en is van mening dat de geleerde lessen, met name wat betreft het verzamelen van naar geslacht uitgesplitste gegevens voor het monitoren en meten van toewijzingen uit de genderbudgettering, de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, de toegang tot werk en loon- en pensioenkloven, moeten worden toegepast;

23. pleit ervoor de kinderopvangdiensten van het Europees Parlement te internaliseren en daarbij te garanderen dat de werknemers een arbeidsverhouding met het Parlement krijgen en al hun rechten worden geëerbiedigd.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	15.7.2025
Uitslag eindstemming	+: 23 -: 6 0: 18
Bij de eindstemming aanwezige leden	Maravillas Abadía Jover, Grégory Allione, Li Andersson, Marc Angel, Pascal Arimont, Konstantinos Arvanitis, Nikola Bartůšek, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Rachel Blom, Andrzej Buła, Petr Bystron, David Casa, Estelle Ceulemans, Leila Chaibi, Per Clausen, Henrik Dahl, Johan Danielsson, Marie Dauchy, Mélanie Disdier, Elena Donazzan, Gheorghe Falcă, Chiara Gemma, Niels Geuking, Juan Carlos Girauta Vidal, Isilda Gomes, Alicia Homs Ginell, Sérgio Humberto, Irena Joveva, Martine Kemp, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Marit Maij, Marlena Małąg, Jagna Marczułajtis-Walczak, Eleonora Meleti, Idoia Mendiola, Letizia Moratti, Maria Ohisalo, João Oliveira, Branislav Ondruš, Aodhán Ó Riordáin, Hristo Petrov, Nicola Procaccini, Dennis Radtke, Nela Riehl, Liesbet Sommen, Villy Søvndal, Pál Szekeres, Georgiana Teodorescu, Romana Tomc, Jana Toom, Raffaele Topo, Francesco Torselli, Brigitte van den Berg, Marianne Vind, Mariateresa Vivaldini, Petar Volgin, Jan-Peter Warnke, Séverine Werbrouck
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Alex Agius Saliba, Galato Alexandraki, René Aust, Ľuboš Blaha, Gordan Bosanac, Borys Budka, Vivien Costanzo, Raúl de la Hoz Quintano, Özlem Demirel, Valérie Devaux, Klára Dobrev, Regina Doherty, Rosa Estaràs Ferragut, Laurence Farreng, Loucas Fourlas, Kathleen Funchion, Angéline Furet, Estrella Galán, Martin Hojsik, Romana Jerković, Rudi Kennes, Arba Kokalari, András Tivadar Kulja, Isabelle Le Callennec, Jeroen Lenaers, Lara Magoni, Mario Mantovani, Pierfrancesco Maran, Catarina Martins, Sara Matthieu, Nora Mebarek, Gilles Pennelle, Giusi Princi, Evelyn Regner, Benedetta Scuderi, Birgit Sippel, Cecilia Strada, Eugen Tomac, Kim van Sparrentak, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Andrea Wechsler, Angelika Winzig, Maria Zacharia, Kosma Złotowski

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

23	+
NI	Jan-Peter Warnke
PPE	Maravillas Abadía Jover, Andrzej Buła, Regina Doherty, Sérgio Humberto, Isabelle Le Callennec, Miriam Lexmann, Jagna Marczułajtis-Walczak, Dennis Radtke, Liesbet Sommen, Romana Tomc, Sabine Verheyen
Renew	Martin Hojsík, Irena Joveva, Hristo Petrov, Jana Toom
The Left	Li Andersson, Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Rudi Kennes
Verts/ALE	Alexandra Geese, Pär Holmgren, Maria Ohisalo

6	-
PfE	Nikola Bartůšek, Rachel Blom, Marie Dauchy, Juan Carlos Girauta Vidal, Pál Szekeres, Séverine Werbrouck

18	0
ECR	Chiara Gemma, Lara Magoni, Marlena Małąg, Georgiana Teodorescu, Francesco Torselli, Mariateresa Vivaldini
NI	Branislav Ondruš
PPE	Andrea Wechsler
S&D	Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Estelle Ceulemans, Johan Danielsson, Isilda Gomes, Alicia Homs Ginel, Idoia Mendi, Aodhán Ó Riordáin, Raffaele Topo

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

4.9.2025

ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, KLIMAAT EN VOEDSELVEILIGHEID

aan de Begrotingscommissie

inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle
afdelingen
(2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Antonio Decaro

ADVIES

De Commissie milieubeheer, klimaat en voedselveiligheid verzoekt de bevoegde
Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. onderstreept dat de begroting van de Unie voor 2026 de centrale factoren blijft weerspiegelen die tijdens de tussentijdse herziening van het meerjarig financieel kader (MFK) zijn vastgesteld, met name de aanhoudende noodzaak om de groene en de digitale transitie te versnellen, alsook de noodzaak om het concurrentievermogen en de innovatie te vergroten, het vaststellen van een strategie voor waterweerbaarheid waarin aandacht wordt geschonken aan de verschillende behoeften van de lidstaten, met name die lidstaten die geconfronteerd worden met acute waterschaarste, en het reageren op de actuele geopolitieke uitdagingen zoals de oorlog in Oekraïne, alsmede de humanitaire nood in het zuidelijk nabuurschap en een toenemend aantal natuurrampen; merkt op dat de begroting ervoor moet zorgen dat de middelen efficiënt worden toegewezen en beheerd, met een duidelijke verantwoordelijkheid om meetbare resultaten te leveren;
2. onderstreept het belang van het prioriteren van overeengekomen doelstellingen van de Unie, en het waarborgen van een efficiënte toewijzing van middelen en het versterken van het concurrentievermogen; dringt aan op voldoende financiële en personele middelen, waaronder voor de desbetreffende agentschappen, voor de uitvoering van de wetgeving van de Unie die tijdens de vorige zittingsperiode van het Europees Parlement is aangenomen, met name op het gebied van klimaatactie, milieubescherming en voedselveiligheid, met bijzondere nadruk op maatregelen die bijdragen tot de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering, bescherming van de biodiversiteit, de circulaire economie en de doelstellingen om alle verontreiniging tot nul terug te dringen, aangezien de programma's voor 2021-2027 de fase van volledige operationele uitrol bereiken, hetgeen betekent dat de uitvoering meer middelen behoeft; is van oordeel dat de jaarlijkse begroting voor 2026 het 8e milieuactieprogramma en de toezegging van de Commissie om alle subsidies die schadelijk zijn voor het milieu geleidelijk af te schaffen, moet ondersteunen;

3. onderstreept het belang van secundaire wetgeving voor de volledigheid en werking van de begroting van de Unie, en voor het behoud van de rechtszekerheid, de samenhang en de voorspelbaarheid voor burgers en ondernemingen; benadrukt dat initiatieven voor administratieve vereenvoudiging ervoor moeten zorgen dat begrotingslijnen doeltreffend worden gebruikt om overeengekomen beleidsdoelstellingen te verwezenlijken en rekening moeten houden met de kosten voor burgers en van dergelijke initiatieven;
4. is ingenomen met de aanhoudende inzet van de Unie voor mondiale partnerschappen, zoals in het kader van activiteiten op het gebied van milieu- en klimaatbestendigheid in buurlanden en partnerlanden; onderstreept dat het belangrijk is de financiering voor externe klimaatdoelstellingen in het kader van de Global Gateway en in overeenstemming met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties te handhaven; beklemtoont verder dat het belangrijk is te zorgen voor gerichte, kostenefficiënte acties die een maximale impact hebben en een efficiënt gebruik van hulpbronnen waarborgen, en bijdragen tot vergroting van de strategische autonomie van de Unie;
5. herinnert aan de centrale rol van de Europese Green Deal bij het versterken van het concurrentievermogen van de Unie en het bevorderen van de transitie naar een duurzame en klimaatneutrale economie, door middel van belangrijke initiatieven zoals de Clean Industrial Deal; benadrukt de noodzaak van budgettaire samenhang bij het in evenwicht brengen van de doelstellingen op het gebied van concurrentievermogen, decarbonisatie en veerkracht; herhaalt dat de uitvoering van de Europese Green Deal van essentieel belang is om de klimaatdoelstellingen van de Unie te verwezenlijken en het concurrentievermogen op lange termijn veilig te stellen, met name door schone innovatie en het koolstofvrij maken van de industrie te ondersteunen;
6. is ingenomen met de voortdurende inzet, middels de begroting van de Unie, voor klimaatdoelstellingen, waarbij ervoor wordt gezorgd dat ten minste 30 % van het MFK klimaatactie ondersteunt; benadrukt de noodzaak van robuustere tracerings- en rapportagemethoden om de transparantie, doeltreffendheid en afstemming op de doelstelling van de Unie inzake klimaatneutraliteit in 2050 te verbeteren; merkt op dat deze prioriteit in de ontwerpbegroting 2026 wordt gehandhaafd, met een aanzienlijke verhoging van de betalingskredieten voor klimaatgerelateerde uitgaven (+ 199,3 %); herinnert eraan dat een prudente begrotingsplanning een 'must' is om het vertrouwen van de bevolking te behouden; betreurt de verlaging van de vastleggingskredieten met 9 % en waarschuwt dat dit de doelstellingen van de Unie inzake klimaatneutraliteit op middellange en lange termijn in gevaar zou kunnen brengen;
7. stelt met bezorgdheid vast dat de doelstelling van 10 % biodiversiteitsuitgaven voor 2026 waarschijnlijk niet zal worden gehaald; merkt op dat de mainstreaming van biodiversiteit, ondanks de inspanningen om het aandeel ervan in de uitgaven van de Unie te vergroten, onder het streefcijfer blijft; verzoekt de Commissie corrigerende maatregelen te nemen om deze kloof te dichten, aangezien de uitgaven voor biodiversiteit in 2026 naar verwachting slechts 7,8 % van de begroting van de Unie zullen bedragen, waardoor de doelstelling van 10 % voor 2027 in gevaar komt; verzoekt om meer financiering voor grensoverschrijdende projecten ter bescherming

van de biodiversiteit, in het bijzonder in regio's die biologisch zeer waardevol zijn maar blootstaan aan de druk van klimaatverandering en menselijke activiteiten;

8. merkt op dat in rubriek 3 ("Natuurlijke hulpbronnen en milieu") van de begroting van de Unie voor 2026 de vastleggingskredieten grotendeels stabiel blijven op 56,97 miljard EUR, terwijl de betalingskredieten naar verwachting zullen stijgen naar 53,13 miljard EUR; is ingenomen met deze opwaartse trend, maar onderstreept dat het belangrijk is een hoog niveau van financiële ambitie te handhaven om vooruitgang te boeken ten aanzien van de klimaat- en milieudoelstellingen van de Unie;
9. verzoekt de Commissie en de lidstaten na te gaan welke mogelijkheden de begroting van de Unie voor 2026 biedt om innovatie en duurzaamheid waar nodig te ondersteunen, door rekening te houden met relevante milieu- en sociale overwegingen; benadrukt de rol van gemeenschapsinitiatieven, coöperaties en sociale ondernemingen bij het leveren van lokale klimaatoplossingen, het opbouwen van veerkracht en het betrekken van kwetsbare bevolkingsgroepen bij duurzaamheidsinspanningen; onderstreept dat begrotingsinstrumenten bijdragen tot een geïntegreerde economische, sociale en ecologische ontwikkeling;
10. herinnert eraan dat de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF) een belangrijke aanjager van groene investeringen blijft, waarbij REPowerEU initiatieven op het gebied van schone energie en de transitie naar onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen ondersteunt; wijst op de aanhoudende bezorgdheid over vertragingen en een ongelijke uitvoering; herhaalt de verplichting voor de lidstaten om ten minste 37 % van hun uitgaven in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit toe te wijzen aan klimaatgerelateerde maatregelen en verzoekt om een versnelde uitvoering om de impact te maximaliseren;
11. benadrukt dat er voldoende middelen moeten worden uitgetrokken voor elke begrotingslijn die bijdraagt tot de verwezenlijking van de groene transitie, met bijzondere aandacht voor beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering, de circulaire economie, vermindering van verontreiniging en herstel en bescherming van de biodiversiteit, onder meer middels bevordering van en meer financiering voor natuurlijke oplossingen en meetbare verbeteringen van de efficiëntie van het watergebruik, investeringen in de uitbreiding, modernisering en digitalisering van de watervoorziening en sanitaire infrastructuur, en ervoor moet worden gezorgd dat de normen inzake afvalwaterverwerking van de Unie worden gerespecteerd; verzoekt om in de begroting voor 2026 gerichte investeringen op te nemen voor maatregelen voor aanpassing aan de klimaatverandering en rampenpreventie, in het bijzonder in regio's die herhaaldelijk worden geconfronteerd met overstromingen, droogte en andere extreme weersomstandigheden, waarbij de lidstaten de flexibiliteit moeten krijgen om bij aanpassingsmaatregelen prioriteit toe te kennen aan die maatregelen die het best aansluiten bij hun omstandigheden en bevoegdheden;
12. wijst erop dat de begroting van de Unie voor 2026 toegankelijke, groene openbare diensten moet bevorderen, met inbegrip van duurzame huisvesting, schone mobiliteit en op de natuur gebaseerde gezondheidsinfrastructuur; onderstreept dat investeren in ecologisch duurzame sociale diensten tegelijkertijd de emissies kan terugdringen, de gezondheidsresultaten kan verbeteren en regionale ongelijkheid kan aanpakken;

13. onderstreept dat het programma voor het milieu en klimaatactie (LIFE) nog steeds relevant is voor de verwezenlijking van de milieu- en klimaatdoelstellingen van de Unie; wijst in dit verband op het voorstel voor een bescheiden stijging van de begroting met 3,5 %, met name de stijging met 6 % specifiek voor initiatieven inzake natuur en biodiversiteit, en dringt aan op een ambitieuzere uitbreiding van de financiering om de biodiversiteit te beschermen en de inspanningen op het gebied van duurzaamheid te versnellen, ook om de huidige financieringskloof te overbruggen wat het streefcijfer van 10 % de voor biodiversiteit relevante uitgaven betreft; dringt daarnaast aan op meer begrotingsmiddelen voor het subprogramma voor circulaire economie en levenskwaliteit, teneinde het potentieel van acties op het gebied van de circulaire economie te maximaliseren, aangezien dit subprogramma nog steeds grotendeels ondergefinancierd is; erkent het belang van continu communicatie, zichtbaarheid en transparantie in verband met projecten in het kader van LIFE, met het oog op een versnelde verwezenlijking van de milieudoelstellingen;
14. pleit ervoor om in de begroting voor 2026 meer steun op te nemen voor een concurrerende, innovatieve, rechtvaardige en duurzame landbouw en voedselproductie, onder meer voor kleine landbouwbedrijven en jonge boeren en vissers, in het bijzonder om hen te helpen bij het verwezenlijken van de milieu- en biodiversiteitsdoelstellingen en -streefcijfers; wijst erop dat moet worden geïnvesteerd in landbouwtechnologieën en -praktijken die de productiviteit in stand houden en verhogen en tegelijkertijd de hulpbronnenafhankelijkheid verminderen en de milieu- en biodiversiteitsdoelstellingen verwezenlijken, om zo de veerkracht van de Europese voedselsystemen te waarborgen in het licht van de veranderende klimaatomstandigheden;
15. wijst op de cruciale rol van het Fonds voor een rechtvaardige transitie bij het ondersteunen van de regio's en economische actoren die afstappen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, met name wat betreft het koolstofvrij maken van energie en industriële transformatie; wijst op het belang van het financieren van programma's die de ontwikkeling van vaardigheden bevorderen, om ervoor te zorgen dat de groene transitie de sociale cohesie versterkt en de ongelijkheid doet afnemen; betreurt de verlaging van de financiering met 17,1 % in dit verband en waarschuwt dat de steun voor deze regio's en sectoren hierdoor dreigt te worden verzwakt;
16. is ingenomen met de oprichting van het sociaal klimaatfonds in 2026, gezien het potentieel ervan om de sociale gevolgen van de klimaattransitie te verzachten, en benadrukt het belang ervan voor het waarborgen van billijkheid in het klimaatbeleid, met name ten aanzien van kwetsbare gemeenschappen; is ingenomen met de steun van de Commissie aan de lidstaten bij het opstellen van sociale klimaatplannen, waardoor een snelle en doeltreffende uitvoering wordt vergemakkelijkt om de voordelen voor kwetsbare groepen te maximaliseren; waarschuwt dat het sociaal klimaatfonds op zichzelf, zonder gerichte en flexibele maatregelen ter ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen en burgers die met energie- of vervoersarmoede kampen, waarschijnlijk niet zal volstaan om de sociale gevolgen daarvan te beperken;
17. is ingenomen met de 33,7 miljoen EUR aan vastleggingskredieten en de 27 miljoen EUR aan betalingskredieten die in de begroting van de Unie voor 2026 zijn

toegewezen aan het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie, en erkent de cruciale rol ervan bij het voorkomen van koolstoflekkage, het versterken van de mondiale klimaatambitie, en het waarborgen van eerlijke concurrentie voor het bedrijfsleven in de Unie, in het bijzonder voor kmo's;

18. betreurt de aanzienlijke verlaging van de middelen voor RescEU, waarbij de vastleggingskredieten met 20,7 % zijn verlaagd (43,7 miljoen EUR minder dan in 2025); benadrukt dat het RescEU-mechanisme tot dusver een bijzonder nuttig en succesvol instrument van de Unie is gebleken om te reageren op crisissituaties; is van mening dat deze verlaging met name zorgwekkend is gezien de toenemende frequentie en ernst van extreme weersomstandigheden en natuurrampen, die een doeltreffende coördinatie op het niveau van de Unie en robuuste rampenresponscapaciteit in de lidstaten vereisen; wijst erop dat aanzienlijk meer financiering nodig is om de capaciteiten van de Unie om een doeltreffende preventie van, paraatheid voor en snelle respons op rampen en coördinatie en grensoverschrijdende paraatheid te verzekeren; onderstreept dat investeren in preventie en vroegtijdige opsporing levens redt en efficiënter is dan reageren op crises;
19. verwelkomt de verhoging van de begroting voor de Europese agentschappen die onder de bevoegdheid van de Commissie milieubeheer, klimaat en voedselveiligheid vallen, in het bijzonder het Europees Milieuagentschap (EEA), het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) en de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA), en wijst tegelijkertijd op de noodzaak van efficiënte besteding van de middelen en van tastbare resultaten; erkent hun cruciale rol bij het vormgeven van wetenschappelijk onderbouwde beleidsvorming van de Unie en onderstreept dat hun middelen gelijke tred moeten houden met de toenemende milieu-uitdagingen van de Unie;
20. betreurt evenwel dat de aan het EEA toegewezen begrotingsmiddelen ontoereikend zijn om in zijn personeelsbehoeften te voorzien en om zijn activiteiten ten volle te ondersteunen en het werk van de lidstaten te vergemakkelijken;
21. benadrukt dat de agentschappen van de Unie naast wetenschappelijke deskundigheid ook hun capaciteit voor communicatie met het publiek en de strijd tegen desinformatie op het gebied van klimaatverandering, gezondheid en voedselveiligheid moeten vergroten, teneinde het vertrouwen van de burgers en de weerbaarheid van de samenleving in het licht van manipulatieve en niet-wetenschappelijke verhalen te vergroten;
22. betreurt dat de verlaging van de kredieten voor Horizon Europa gevolgen heeft voor milieuonderzoek en -innovatie;; vraagt om de financiering te herstellen tot een niveau dat waarborgt dat de Unie een regio voor excellentie op het gebied van onderzoek blijft; wijst op het synergetisch potentieel van onderzoek naar technologieën die zowel de bescherming van het milieu als het concurrentievermogen van de industrie ten goede komen, zoals aangegeven in het Draghi-rapport;
23. herinnert aan het belang van hervormde en duurzame structuren voor eigen middelen van de Unie om begrotingsstabiliteit op lange termijn en steun voor de klimaat- en milieudoelstellingen van de Unie te waarborgen; dringt aan op de tijdige goedkeuring

en uitvoering van nieuwe voorstellen inzake eigen middelen om tegemoet te komen aan de toenemende financiële behoeften van de Unie;

24. wijst erop dat in de begroting van de Unie meer instrumenten voor milieu- en gezondheidseffectbeoordeling moeten worden ontwikkeld en toegepast, om ervoor te zorgen dat alle uitgavenlijnen voor 2026 op zinvolle wijze bijdragen aan duurzaamheid, het voorkomen van verontreiniging, en klimaatbestendigheid;; verzoekt om versterkte tracerings- en transparantiemechanismen om de ecologische doeltreffendheid van Unie-investeringen te meten.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de voorzitter als rapporteur voor advies in het advies input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het advies door hem is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	4.9.2025
Uitslag eindstemming	+: -: 0: 51 23 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Vytėnis Povilas Andriukaitis, Mathilde Androu�t, Pascal Arimont, Bartosz Ar�ukowicz, Anja Arndt, Thomas Bajada, Alexander Bernhuber, Mohammed Chahim, Christophe Clergeau, Antonio Decaro, Viktória Ferenc, Pietro Fiocchi, Emmanouil Fragkos, Anne-Sophie Frigout, Hel�ne Fritzton, Gerben-Jan Gerbrandy, Roman Haider, Martin Hojsík, P�r Holmgren, Romana Jerković, Marc Jongen, Radan Kanev, Ond�rej Knotek, Stefan Köhler, Ewa Kopacz, Andr�s Tivadar Kulja, Katri Kulmuni, Peter Liese, C�sar Luena, Elżbieta Katarzyna �lukacijewska, Ignazio Roberto Marino, Tilly Metz, Rasmus Nordqvist, Jutta Paulus, Michele Picaro, Jessica Polfj�rd, Nicola Procaccini, Carola Rackete, Massimiliano Salini, Silvia Sardone, Oliver Schenk, Lena Schilling, Jonas Sj�stedt, Sander Smit, Susana Solís Pérez, Marta Temido, Ingeborg Ter Laak, Beatrice Timgren, Zala Toma�i�, Dimitris Tsiodras, Ana Vasconcelos, Aurelijus Veryga, Alexandr Vondra, Emma Wiesner, Michal W�ezik, Anna Zalewska
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Galato Alexandraki, Jeannette Baljeu, Hildegard Bentele, Marie-Luce Brasier-Clain, Susanna Ceccardi, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Deloge, Sebastian Everding, Gabriella Gerzsenyi, Michalis Hadjipantela, Martin Häusling, Paolo Inselvini, Maria Noichl, Leire Paj�n, Valentina Palmisano, Christine Singer
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Engin Eroglu, Volker Schnurrbusch, Bogdan Andrzej Zdrojewski

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

51	+
PPE	Pascal Arimont, Bartosz Arłukowicz, Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, Gabriella Gerzsenyi, Michalis Hadjipantela, Radan Kanev, Stefan Köhler, Ewa Kopacz, András Tivadar Kulja, Peter Liese, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Jessica Polfjård, Massimiliano Salini, Oliver Schenk, Susana Solís Pérez, Ingeborg Ter Laak, Zala Tomašič, Dimitris Tsiodras, Bogdan Andrzej Zdrojewski
Renew	Jeannette Baljeu, Engin Eroglu, Gerben-Jan Gerbrandy, Martin Hojsík, Katri Kulmuni, Christine Singer, Ana Vasconcelos, Emma Wiesner, Michal Wiezik
S&D	Vytienis Povilas Andriukaitis, Thomas Bajada, Mohammed Chahim, Christophe Clergeau, Antonio Decaro, Hélène Fritzon, Romana Jerković, César Luena, Maria Noichl, Leire Pajin, Marta Temido
The Left	Sebastian Everding, Valentina Palmisano, Carola Rackete, Jonas Sjöstedt
Verts/ALE	Martin Häusling, Pär Holmgren, Ignazio Roberto Marino, Tilly Metz, Rasmus Nordqvist, Jutta Paulus, Lena Schilling

23	-
ECR	Galato Alexandraki, Pietro Fiocchi, Emmanouil Fragkos, Paolo Inselvini, Michele Picaro, Nicola Procaccini, Beatrice Timgren, Aurelijus Veryga, Alexandr Vondra, Anna Zalewska
ESN	Anja Arndt, Marc Jongen, Volker Schnurrbusch
PfE	Mathilde Androuët, Marie-Luce Brasier-Clain, Susanna Ceccardi, Valérie Deloge, Viktória Ferenc, Anne-Sophie Frigout, Roman Haider, Ondřej Knotek, Margarita de la Pisa Carrión, Silvia Sardone

1	0
PPE	Sander Smit

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

ADVIES VAN DE COMMISSIE VOLKSGEZONDHEID

aan de Begrotingscommissie

Algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen (2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Michalis Hadjipantela

ADVIES

De Commissie volksgezondheid verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. verzoekt de Commissie, de lidstaten en relevante belanghebbenden dringend praktische oplossingen te identificeren om sterkere, veerkrachtigere, toegankelijker, betaalbaardere en meer concurrerende volksgezondheidsstelsels op te bouwen; benadrukt dat er voldoende personele en financiële middelen moeten worden toegewezen om wetgeving op het gebied van volksgezondheid snel uit te voeren, waarbij de nadruk moet liggen op verschillende belangrijke prioriteiten, zoals de succesvolle uitvoering van de Europese ruimte voor gezondheidsgegevens (EHDS), het Europees kankerbestrijdingsplan, het initiatief “Samen gezonder”, de alomvattende aanpak van geestelijke gezondheid, de missie inzake kanker van Horizon Europa, het actieplan voor de cyberbeveiliging van ziekenhuizen en gezondheidszorgstelsels, de verordening kritieke geneesmiddelen die op komst is, de algemene geneesmiddelenwetgeving, de Europese strategie voor een paraatheidsunie en de strategie voor medische tegenmaatregelen, de Europese biotechwetgeving, de verordening betreffende klinische proeven, de AICare@EU en de “één gezondheid”-benadering, teneinde in overeenstemming met de bevoegdheden van de lidstaten een stevige basis te leggen voor een Europese gezondheidsunie en de innovatiesectoren nieuw leven in te blazen, om beter tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van patiënten, preventieve zorg te bevorderen en een blijvend effect teweeg te brengen;
2. verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat volksgezondheidsstelsels naar behoren worden erkend als een sector van strategische autonomie en veiligheid binnen de financieringskaders van de Unie; benadrukt dat bij investeringen in volksgezondheidsinfrastructuur prioriteit moet worden gegeven aan gebieden waar deze tekortschiet en aan achtergestelde sociale groepen, teneinde de verschillen in toegang te verkleinen; pleit voor voldoende financiering voor maatregelen die gericht zijn op sociale gezondheidsdeterminanten, zoals armoede, huisvesting, onderwijs en voedselzekerheid, om ongelijkheden op gezondheidsgebied te verminderen en het algemene welzijn te verbeteren;
3. pleit voor afstemming van nationale herstel- en cohesiefinanciering op de EU-doelstellingen op gezondheidsgebied, ter ondersteuning van investeringen in

veerkrachtige lokale gezondheidsinfrastructuur, voorraden en opleiding voor eerstelijns werkers; is van mening dat het belangrijk is onderwijs op het gebied van geestelijke gezondheid en vroegtijdige preventie en diagnose op te nemen in schoolprogramma's; benadrukt dat er voldoende financiële middelen beschikbaar moeten worden gesteld voor preventie en vaccinatie en immunisatie tijdens het hele leven; benadrukt dat de klimaatverandering een steeds grotere uitdaging vormt voor de volksgezondheid; wijst erop dat bij de toewijzing van EU-financiering voor aanpassing aan de klimaatverandering systematisch rekening moet worden gehouden met de risico's van de klimaatverandering voor de gezondheid, met name risico's in verband met extreem weer, de luchtkwaliteit en vectorziekten;

4. benadrukt dat het belangrijk is de mondiale rol van de Unie te versterken door in passende financiering te voorzien voor initiatieven die gericht zijn op volksgezondheid wereldwijd, waarbij onder andere middelen moeten gaan naar de samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en mondiale partners, zoals naar de verwezenlijking van de doelstellingen van de EU en de WHO en naar het leveren van gemeenschappelijke inspanningen om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN op het gebied van de volksgezondheid te bereiken; is ingenomen met de strategie van de Commissie voor paraatheid en respons inzake noodsituaties op gezondheidsgebied, die ten doel heeft de surveillance te versterken, de capaciteit voor vroegtijdige opsporing te vergroten en de coördinatie tussen de lidstaten te verbeteren;
5. is ingenomen met het voorstel om de EU4Health-begroting voor 2026 met 17,6 % te verhogen ten opzichte van 2025; benadrukt dat deze verhoging onder de niveaus blijft die waren overeengekomen in het MFK vóór de tussentijdse evaluatie; betreurt het feit dat de Raad een verlaging van 97,3 miljoen EUR heeft voorgesteld; dringt erop aan dat overeengekomen wordt de ontwerp-begroting voor het programma EU4Health te verhogen; herhaalt dat dit niveau ontoereikend is om in te spelen op de toegenomen demografische druk en te voldoen aan de toenemende behoeften van de Unie op het gebied van volksgezondheid en aan de kerndoelstellingen van het programma, waarmee acties moeten worden ondersteund die de beschikbaarheid, toegankelijkheid en betaalbaarheid van geneesmiddelen, medische hulpmiddelen en crisisrelevante producten verbeteren;
6. is van mening dat versterking van het intellectuele kapitaal van Europa van essentieel belang is om productiviteitsverlies te beperken, veerkracht te bevorderen en de innovatiecapaciteit op lange termijn te waarborgen; wijst er nogmaals op dat het belangrijk is de financiering voor gezondheidszorg aanzienlijk te verhogen en de begrotingslijnen volledig uit te voeren, om ervoor te zorgen dat de middelen de begunstigde lidstaten bereiken en dat er tastbare verbeteringen op het gebied van volksgezondheid mee worden ondersteund; herinnert eraan dat in het verslag-Draghi wordt benadrukt dat de huidige EU-programma's ondergefinancierd en bureaucratisch zijn en dat het versnipperde karakter van de uitgaven en dubbele inspanningen de impact en doeltreffendheid ervan ondermijnen; is van mening dat de voorgestelde financiering voor de verordening kritieke geneesmiddelen de doeltreffendheid van het voorstel kan belemmeren;
7. wijst erop dat de verlaging van de middelen uit het Cohesiefonds nadelige gevolgen heeft voor de gezondheidsgerelateerde categorieën diensten, infrastructuur, uitrusting,

digitalisering en veerkracht, waarbij deze aanzienlijk zijn voor regio's en gemeenschappen die de middelen ontvangen; verzoekt de Commissie om een EU-programma te ontwikkelen en te financieren dat erop gericht is de toegang tot gezondheids- en telegeneeskundediens ten voor afgelegen, plattelands-, bergachtige, eiland- en ultraperifere gebieden te verbeteren, door mobiele gezondheidsposten, lokale centra voor telegeneeskunde en het bieden van stimulansen voor medisch personeel te ondersteunen, en om daarbij bijzondere aandacht te besteden aan de aanpak van de huidige ongelijkheden tussen de oostelijke en westelijke lidstaten op het gebied van gezondheid, en dat een eerlijke verdeling van middelen in regio's met structurele achterstanden moet worden gewaarborgd;

8. pleit voor afstemming van nationale herstel- en cohesiefinanciering op de EU-doelstellingen inzake paraatheid op gezondheidsgebied, ter ondersteuning van investeringen in veerkrachtige lokale gezondheidsinfrastructuur, voorraden en opleiding voor eerstelijns werkers; moedigt aan tot het beschikbaar stellen van aanvullende middelen via alternatieve kanalen; verzoekt de Commissie om doelstellingen inzake volksgezondheid te integreren in alle begrotingsinstrumenten en -fondsen, om gezondheid binnen het MFK aan te merken als transversale investeringsprioriteit; dringt erop aan strikte voorwaarden te verbinden aan de steunverlening, om ervoor te zorgen dat de EU4Health-middelen worden besteed aan investeringen die de volksgezondheid ten goede komen, waaronder de versterking van de seksuele en reproductieve gezondheid;
9. benadrukt dat de uitgaven voor de volksgezondheid transparant en resultaatgericht moeten zijn, met bijzondere aandacht voor de geestelijke gezondheid en voor neurologische stoornissen, digitale gezondheid, antimicrobiële resistentie, zoönosen en niet-overdraagbare ziekten, zoals hart- en vaatziekten, zeldzame ziekten en kanker, eerstelijns gezondheidszorg, de bevordering van een gezonde levensstijl en investeringen in gezondheidswerkers, met inbegrip van gerichte steun voor digitale bijscholing; wijst erop dat regelmatige rapportage over kernprestatie-indicatoren nodig is, teneinde de verantwoordingsplicht met betrekking tot de EU-begroting en de transparantie van de begroting te vergroten; dringt aan op synergieën met het ESF+-programma met het oog op de om- en bijscholing van gezondheidswerkers, met name op het gebied van digitale instrumenten en gemeenschapsgebaseerde zorgmodellen;
10. wijst erop dat er in het kader van de bestrijding van antimicrobiële resistentie behoefte is aan specifieke financiering ter ondersteuning van onderzoek naar moderne, innovatieve oplossingen; benadrukt dat investeringen in openbare gezondheidszorgstelsels van hoge kwaliteit, met inbegrip van doeltreffende maatregelen voor infectiepreventie en -bestrijding, diagnostiek, arbeidsomstandigheden, klinische competenties en toegankelijkheidsbewustzijn voor gezondheidswerkers van cruciaal belang zijn om de ongelijkheden op gezondheidsgebied in de Unie terug te dringen;
11. wijst op de conclusies van het rapport van de WHO "Health and care workforce in Europe: time to act", waarin wordt gesteld dat mobiliteit van gezondheidswerkers niet mag leiden tot nog grotere personeelstekorten in gebieden waar reeds sprake is van een tekort aan gezondheidswerkers; verzoekt de Commissie voor het behoud van gezondheidswerkers te zorgen, door middel van gerichte stimulansen, mogelijkheden voor professionele ontwikkeling en concrete maatregelen om gezondheidswerkers aan

te trekken en te ondersteunen, met name in gebieden waar de zorg ontoereikend is, zoals plattelandsgebieden, afgelegen en ultraperifere gebieden; benadrukt dat de arbeidsomstandigheden van gezondheidswerkers dringend moeten worden verbeterd; benadrukt dat het uiterst belangrijk is dat er direct steun wordt verleend voor het opleiden, op korte termijn, van nieuwe gezondheidswerkers, en er een prioriteit van te maken in het kader van het ESF+ en de cohesiefondsen; dringt erop aan meer financiële middelen beschikbaar te stellen en gerichte maatregelen te nemen om de toegang te verbeteren tot hoogwaardige gezondheidszorg voor hart- en vaatziekten, kanker, psychische aandoeningen, zeldzame ziekten en digitale oplossingen voor de gezondheidszorg, met inbegrip van vroegtijdige diagnose, de behandeling van pediatrische ziekten, geestelijke gezondheidszorg, alsook de bevordering van specifieke preventieprogramma's voor kinderen, waaronder geestelijke gezondheidsprogramma's; roept er in dit verband toe op specifieke begrotingslijnen vast te stellen, waaronder scholing van professionals op het gebied van geestelijke gezondheidszorg, de ontwikkeling van wetenschappelijk onderbouwde preventieprogramma's en de verstrekking van digitale instrumenten voor vroegtijdige opsporing en interventie, met inbegrip van meer school- en universiteitsgerelateerde diensten en opleiding op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg;

12. wijst nogmaals op het belangrijke karakter van toegankelijke en betaalbare grensoverschrijdende gezondheidszorg en grensoverschrijdende mobiliteit van patiënten, met name transplantatiepatiënten, alsook van de mobiliteit van gezondheidswerkers en van gecoördineerde mechanismen voor respons op pandemieën voor de hele EU, en wijst erop dat hierbij moet worden samengewerkt met mondiale partners; verzoekt om meer financiering voor de onderlinge koppeling en interoperabiliteit van de nationale gezondheidsstelsels ten behoeve van de mobiliteit van patiënten;
13. dringt aan op begrotingslijnen ter ondersteuning van de digitale transformatie op het gebied van gezondheid, met inbegrip van innovatie op het gebied van robotica en AI in de diagnostiek en behandelingen in de zorg, die een sterke menselijke dimensie moet omvatten, en waarbij de bijzondere nadruk op kinderen moet komen te liggen;
14. wijst erop dat er gerichte financiering beschikbaar moet worden gesteld en wet- en regelgeving moet worden vastgesteld voor de ontwikkeling, goedkeuring en toepassing van innovatieve medische technologieën, met inbegrip van medische hulpmiddelen en in-vitrodiagnostiek; benadrukt dat er specifieke financiering nodig is voor het aanleggen van voorraden, gezamenlijke aanbestedingen, steun voor hervorming van gezondheidszorgstelsels, de overgang naar preventieve-gezondheidsstelsels, mechanismen voor snelle respons, crisisparaatheid en ziektepreventie, om strategische kwetsbaarheden aan te pakken; benadrukt het belang van de EU-paraatheidsstrategie, waarvoor voldoende financiering en steun voor operationele capaciteit van de betrokken agentschappen nodig is om beter in staat te zijn gezondheidsbedreigingen op te sporen en te identificeren en essentiële innovatie op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en productie van medische tegenmaatregelen te stimuleren;
15. spreekt zijn waardering uit voor de vooruitgang die nog altijd wordt geboekt met betrekking tot het Europees kankerbestrijdingsplan en de missie inzake kanker van Horizon Europa en stelt voor de kernprestatie-indicatoren voor de uitvoering ervan in

alle lidstaten te actualiseren; roept ertoe op in de begroting 2026 prioriteit te geven aan EU-steun voor kanker bij kinderen en de voortzetting van hoogwaardige grensoverschrijdende kankerprojecten te ondersteunen en de vooruitgang ervan vast te houden, zoals de EU-smartcard voor overlevers van kanker; stelt vast dat er sprake is van een toename van desinformatie over gezondheidsgerelateerde onderwerpen en dringt daarom aan op financiering van initiatieven ter bestrijding van desinformatie en ter ondersteuning van digitale vaardigheden en gezondheidsgeletterdheid; dringt aan op meer en blijvende steun voor de Europese referentienetwerken (ERN's) en op het versterken van de klinische samenwerking tussen de lidstaten;

16. pleit voor gerichte EU-financiering ter ondersteuning van de toepassing van de psychosociale benadering van geestelijke gezondheid op basis van mensenrechten en herstel, met bijzondere aandacht voor jongeren en kinderen; is van mening dat in EU4Health, Horizon Europa en aanverwante programma's prioriteiten op het gebied van geestelijke gezondheid moeten worden opgenomen; benadrukt dat de financiering afgestemd moet zijn op de ernst van de huidige crisis op het gebied van de geestelijke gezondheid van jongeren en de uitdagingen in verband met de onlineomgeving;
17. benadrukt dat de door de Raad gesteunde voorgestelde inkrimping van de cluster "Gezondheid" van Horizon Europa schadelijke gevolgen zal hebben voor onderzoek en innovatie op het gebied van gezondheid, met inbegrip van de ontwikkeling en productie van biotechnologieën en geavanceerde op neurowetenschap gebaseerde oplossingen, en ernstige gevolgen zal hebben voor het Europese concurrentievermogen en de Europese onderzoeksexcellentie, strategische autonomie, behandelingskloof en de kwaliteit van de gezondheidszorg die als resultaat van het onderzoek wordt verstrekt; dringt erop aan deze kredieten te verhogen om rekening te houden met de toezegging van de Commissie om het leiderschap van de Europese Unie op het gebied van academisch onderzoek en baanbrekende gezondheidsinnovatie te behouden en de Europese industriële en vaardighedenbasis te beschermen; benadrukt het belang van samenhang tussen wetgeving en financiering, om de belemmeringen voor de toegang tot de interne markt weg te werken en de interne markt te versterken;
18. herinnert eraan dat in het verslag-Draghi wordt voorgesteld de EU-begroting voor onderzoek en innovatie te verdubbelen, met name om het concurrentievermogen, de innovatie op het gebied van gezondheid en de veerkracht te bevorderen; wijst op de bevindingen in het verslag-Letta met betrekking tot een veerkrachtige Europese gezondheidszorgsector, waarin de EU wordt opgeroepen doortastend op te treden om integratie, onderzoek, samenwerking en strategische autonomie op het gebied van gezondheidszorg en geneesmiddelen te bevorderen en de afhankelijkheid van derde landen voor kritieke toeleveringsketens te verminderen door te investeren in zelfvoorziening, gezamenlijke aanbestedingen en veiligheid van de toeleveringsketen; wijst erop dat beschikbaarstelling van minder middelen voor onderzoek en innovatie bijzonder ernstige gevolgen heeft voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en start-ups, die belangrijke aanjagers zijn van innovatie in de gezondheidssector en de sector biotechnologie, sectoren die een belangrijke pijler zijn van het Europese concurrentievermogen en die in belangrijke mate bijdragen aan het vermogen van de Unie om hoogwaardige gezondheidszorg voor iedereen te verstrekken;

19. dringt aan op meer investeringen in geavanceerde therapeutische benaderingen, zoals gen- en celtherapie, om tegemoet te komen aan on vervulde medische behoeften; benadrukt dat het belangrijk is dat de capaciteit van de EU op het gebied van onderzoek naar innovatieve behandelingen, klinische proeven op dit gebied en de productie van en billijke toegang tot dergelijke innovatieve behandelingen wordt versterkt, waarbij een billijk rendement op overheidsinvesteringen wat betreft patiëntenresultaten gewaarborgd moet worden; stelt voor om in InvestEU een programma voor investeringen in de volksgezondheid op te nemen, om particuliere en publieke medefinanciering voor medische innovatie, grensoverschrijdende gezondheidsinfrastructuur en digitale oplossingen aan te trekken;
20. benadrukt dat uit de steeds instabieler wordende geopolitieke situatie blijkt dat paraatheid en respons inzake gevaren voor de volksgezondheid een essentieel onderdeel moet vormen van het EU-actieplan inzake veiligheid en defensie; wijst op de voordelen van synergieën tussen partnerschappen en investeringen; is het ermee eens dat aandacht moet worden besteed aan de paraatheid van de gezondheidssector in verband met externe dreigingen, zoals benadrukt wordt in het rapport-Niinistö; wijst erop dat de gezondheidszorg in geval van een militaire of veiligheids crisis een cruciale rol speelt bij het waarborgen van medische bijstand, respons in noodsituaties en civiele bescherming; pleit nogmaals voor passende en specifieke financiering ter versterking van de paraatheid en veerkracht van gezondheidszorgstelsels, met inbegrip van infrastructuur, civiel-militaire coördinatie, medische benodigdheden, personele middelen en responscapaciteit in noodsituaties; dringt aan op specifieke steun voor de opschaling van kmo's die activiteiten ontplooiën op het gebied van gezondheid, met name kmo's die activiteiten ontplooiën op het gebied van medische technologie;
21. merkt op dat de verhoging van de vastleggingskredieten van het Europees Geneesmiddelenbureau, het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk en het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding slechts de gevolgen van de inflatie dekt en geen investering vormt waarmee de diensten en operationele capaciteiten van deze organen worden verbeterd; dringt aan op voldoende en betere toewijzing van middelen op basis van het operationele programma en de richtlijnen van deze agentschappen; benadrukt dat het belangrijk is aan alle relevante DG's en agentschappen op doeltreffende wijze passende personele en financiële middelen toe te wijzen; dringt aan op meer steun voor de digitalisering en modernisering van de bedrijfsvoering van deze agentschappen om een optimale coördinatie mogelijk te maken, met name in noodsituaties op gezondheidsgebied;
22. dringt aan op voldoende en voorspelbare financiering van gezondheidsgerelateerde maatschappelijke organisaties en ngo's, met name aan de organisaties die zich bezighouden met voorlichting, preventie, patiëntenvertegenwoordiging en patiëntenzorg; benadrukt dat het nodig is door middel van transparante en onpartijdige procedures de rol te waarborgen die belanghebbenden spelen bij het voldoen aan en het bespoedigen van de behoeften op het gebied van de volksgezondheid, teneinde een regelmatige dialoog met de EU-instellingen te waarborgen en zo bij te dragen tot democratische participatie op het gebied van het gezondheidsbeleid.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	1.9.2025
Uitslag eindstemming	+: 27 -: 4 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Christine Anderson, Vytenis Povilas Andriukaitis, Bartosz Arłukowicz, Stine Bosse, Marie-Luce Brasier-Clain, Laurent Castillo, Veronika Cifrová Ostrihoňová, Christophe Clergeau, Margarita de la Pisa Carrión, Viktória Ferenc, Michalis Hadjipantela, Gerald Hauser, Martin Häusling, Adam Jarubas, András Tivadar Kulja, Peter Liese, Tilly Metz, Alessandra Moretti, Victor Negrescu, Nikos Papandreou, Oliver Schenk, Tomislav Sokol, Vlad Vasile-Voiculescu
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Sebastian Everding, Tomáš Kubín, Liesbet Sommen, Nicolae Ștefănuță, Marta Temido, Ingeborg Ter Laak, Kristian Vigenin
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Dan Barna, Dimitris Tsiodras, Marion Walsmann

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

27	+
PPE	Bartosz Arłukowicz, Laurent Castillo, Michalis Hadjipantela, Adam Jarubas, András Tivadar Kulja, Peter Liese, Oliver Schenk, Tomislav Sokol, Liesbet Sommen, Ingeborg Ter Laak, Dimitris Tsiodras
PfE	Viktória Ferenc, Tomáš Kubín
Renew	Dan Barna, Stine Bosse, Veronika Cířrová Ostrihoňová
S&D	Vytėnis Povilas Andriukaitis, Christophe Clergeau, Alessandra Moretti, Victor Negrescu, Nikos Papandreou, Marta Temido, Kristian Vigenin
The Left	Sebastian Everding
Verts/ALE	Martin Häusling, Tilly Metz, Nicolae Ștefănuță

4	-
ESN	Christine Anderson
PfE	Gerald Hauser, Margarita de la Pisa Carrión
Renew	Vlad Vasile-Voiculescu

1	0
PfE	Marie-Luce Brasier-Clain

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

15.7.2025

ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING

aan de Begrotingscommissie

inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle
afdelingen
(2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Maria Grapini

ADVIES

De Commissie interne markt en consumentenbescherming verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. dringt erop aan dat er met de begroting van de Unie voor 2026 wordt bijgedragen aan verbetering van het concurrentievermogen, een betere werking van de interne markt en ondersteuning van de transitie naar een digitale, duurzame, concurrerende en koolstofneutrale sociale markteconomie, dat daarmee de belangen van Europese consumenten worden beschermd en bevorderd door het waarborgen van een hoog niveau van bescherming, met name in het licht van nieuwe uitdagingen online, dat alle ongerechtvaardigde belemmeringen voor de werking ervan worden weggenomen, dat de ongerechtvaardigde administratieve rompslomp voor bedrijven wordt verminderd en dat er wordt gezorgd voor een passende tenuitvoerlegging, naleving en handhaving van bestaande wetgeving; acht het noodzakelijk dat de interne markt veerkrachtiger en sterker wordt en dat de toegang ervan voor bedrijven wordt verbeterd en vereenvoudigd om zo de handelsstromen van de EU te vergroten, toeleveringsketens veilig te stellen en waardeketens tot stand te brengen, en daarmee bij te dragen tot economische groei; benadrukt dat de interne markt een essentieel element is om een mondiaal concurrerende, bedrijfsvriendelijke, circulaire, koolstofneutrale en hulpbronnen- en energie-efficiënte economie tot stand te brengen; is in dit verband ingenomen met het werk dat tot nog toe is verricht op het gebied van de circulaire economie, waarin de nadruk ligt op het wegnemen van marktbelemmeringen, het waarborgen van de consumentenrechten en het bevorderen van duurzame bedrijfsmodellen;
2. wijst erop dat de vele uitdagingen waarmee Europa wordt geconfronteerd meer investeringen en coördinatie op Europees niveau vereisen, en verzoekt de Commissie een begroting van de Unie voor 2026 voor te stellen die de urgentie van deze uitdagingen weerspiegelt en de toekomst van de strategische autonomie van Europa waarborgt; merkt op dat de aanhoudende Russische invasie van Oekraïne en Ruslands hybride aanvallen op lidstaten en buitenlandse inmenging onder andere laten zien dat de interne markt veerkrachtig moet zijn en noodsituaties het hoofd moet kunnen bieden door

toeleveringsketens en de toegang tot kritieke grondstoffen veilig te stellen; verzoekt de Europese Commissie bij de toewijzing van begrotingsmiddelen rekening te houden met het beperken van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor de lidstaten, met name in lidstaten die een gemeenschappelijke grens met Oekraïne delen;

3. wijst op de ongekende veiligheids crisis waarmee de Unie wordt geconfronteerd sinds de Russische invasie van Oekraïne en op de toegenomen veiligheidsrisico's in de huidige geopolitieke situatie, met name voor de lidstaten die aan conflictgebieden grenzen; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat in de begroting van de Unie prioriteit wordt gegeven aan investeringen voor de verdere opbouw van de interne markt op het gebied van veiligheid en defensie, het wegnemen van grensoverschrijdende belemmeringen, het bevorderen van normalisatie en interoperabiliteit van defensiematerieel en uitrusting voor tweërlei gebruik, en het investeren in Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang, die de integratie op de interne markt kunnen bevorderen; benadrukt dat verdere integratie van de interne markt op het gebied van veiligheid en defensie van cruciaal belang is om het concurrentievermogen en de productiecapaciteit van de Europese technologische en industriële defensiebasis te stimuleren, Europese micro-ondernemingen en kmo's te ondersteunen, innovatie te bevorderen en dergelijke ondernemingen in staat te stellen op te schalen en sterke mondiale spelers te worden;
4. herinnert eraan dat de veerkracht en het concurrentievermogen van de EU-economie moeten worden versterkt door middel van een ambitieus industriebeleid van de EU waarmee in aanzienlijke mate kan worden bijgedragen aan het verwezenlijken van de doelstellingen van de EU op sociaal en digitaal terrein en met betrekking tot milieu en economische groei en tevens wordt gezorgd voor het behoud van een gelijk speelveld en rechtszekerheid op de interne markt en de regelgevings- en administratieve lasten worden verminderd om het volledige potentieel van grensoverschrijdende handel, met name in diensten, te ontsluiten; dringt aan op de invoering van een echt fonds voor concurrentievermogen waarmee de macro-economische voorwaarden worden vastgesteld voor het bevorderen van investeringen in belangrijke sectoren die daar behoefte aan hebben; wijst erop dat het nieuwe fonds voor concurrentievermogen verder moet bijdragen tot de versterking van de interne markt en de veerkracht daarvan, en tegelijkertijd moet zorgen voor vereenvoudiging en flexibiliteit van de financiering; wijst in dit verband op het recent voorgestelde EU-kompas voor concurrentievermogen, dat tot doel heeft de toekomst van de EU als economische grootmacht, investeringsbestemming en productiecentrum te waarborgen;
5. herinnert aan de conclusies van het rapport-Draghi, waarin wordt benadrukt dat 30 % van de Europese “eenhoornbedrijven” financiering en groei buiten Europa zoekt; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat in de begroting van de Unie voor 2026 prioriteit wordt gegeven aan investeringen in innovatie, waarbij maatregelen worden bevorderd die de interne markt toegankelijker maken voor startups op het gebied van technologie en innovatie, met name door middel van vereenvoudigde regels voor bedrijven, waardoor de administratieve lasten in verband met het gebruik van middelen uit de begroting van de Unie worden verminderd; benadrukt dat de vereenvoudiging van de begrotingsregels en -procedures van essentieel belang is om bedrijven aan te moedigen ten volle gebruik te maken van de voordelen van de interne markt en opschaling in Europa;

6. dringt er bij de Commissie op aan ervoor te zorgen dat bij de begroting van de Unie voor 2026 de beschikbare middelen worden verhoogd om de correcte toepassing van de regels voor de interne markt en consumentenrechten, met inbegrip van de regelgeving inzake productveiligheid, te ondersteunen; herinnert aan de onderzoeken van de Europese Commissie naar e-handelsplatforms van buiten de EU omdat die de internemarktrechts en consumentenrechten niet in acht nemen; onderstreept dat er begrotingsmiddelen moeten worden toegewezen voor de opbouw van gemeenschappelijke Europese capaciteiten, zoals producttestfaciliteiten, om onderzoek te ondersteunen naar actoren die niet-conforme producten op de interne markt verkopen; benadrukt dat toepassing van de regels voor de interne markt van essentieel belang is om eerlijke mededinging te waarborgen, Europese consumenten te beschermen, het vertrouwen tussen bedrijven en consumenten te bevorderen en marktverstoringen te voorkomen; acht het van belang de handhaving van consumentenrechten op EU- en nationaal niveau te versterken, de handhavingsmaatregelen van de EU en de lidstaten te coördineren ten behoeve van meer doelmatigheid, en consumenten beter bewust te maken van hun rechten;
7. acht het noodzakelijk de steun voor de lidstaten bij de digitale transformatie van de overheidssector op te voeren en daarbij bijzondere aandacht te besteden aan administratieve procedures die gevolgen hebben voor bedrijven en consumenten, zodat die naadloos toegang krijgen tot digitale overheidsdiensten;
8. is ingenomen met de toename van het aantal personeelsleden dat verantwoordelijk is voor de handhaving van de digitale marktenverordening en de digitaledienstenverordening en acht het met het oog op een correcte en passende handhaving van die verordeningen van cruciaal belang dat er voor voldoende financiering en personeel wordt gezorgd en dat daarbij de huidige scheve verhouding tussen de middelen van de handhavingsautoriteiten en die van de digitale platforms wordt aangepakt; merkt op dat de technologische soevereiniteit van de EU staat of valt met een gedegen handhaving van deze verordeningen; benadrukt dat het belangrijk is buitenlandse inmenging tegen te gaan, consumentenbescherming te waarborgen, de gevaren van donkere patronen, verslavend ontwerp en vooringenomen algoritmen, met name voor jongeren, aan te pakken, en de transparantie, verantwoordingsplicht en integriteit van de digitale openbare ruimte te beschermen;
9. beklemtoont dat er aanvullende middelen nodig zijn om de correcte handhaving van de AI-verordening te waarborgen, door het Europees AI-bureau te voorzien van de benodigde personeelsleden, en tegelijkertijd ondersteuning te bieden voor onderzoek naar en de ontwikkeling van op AI gebaseerde oplossingen en innovatieve benaderingen die de technologische soevereiniteit en strategische autonomie van de EU helpen vergroten;
10. wijst erop dat het programma voor de eengemaakte markt gericht moet zijn op het versterken van de capaciteit van aanbestedende diensten om strategische overheidsopdrachten uit te voeren, met name door dergelijke diensten beter in staat te stellen toegankelijke aanbestedingen op te stellen en de administratieve lasten te verminderen; benadrukt dat beter opgeleide en beter toegeruste aanbestedende diensten van essentieel belang zijn om ervoor te zorgen dat aanbestedingen het algemeen belang dienen door zorgvuldig gebruik te maken van het geld van de belastingbetaler, dat de toegang voor kmo's wordt vergemakkelijkt, dat procedures op beste praktijken worden

afgestemd en dat er effectievere en doeltreffendere langetermijninvesteringen worden gedaan;

11. benadrukt dat er dringend voldoende middelen moeten worden toegewezen om de douane-unie te versterken en de veerkracht en doeltreffendheid van douane- en markttoezichtautoriteiten te vergroten, zodat zij producten systematischer kunnen controleren en adequaat kunnen reageren op de groeiende stroom van niet-conforme, onveilige en illegale goederen die via e-commerceplatforms uit niet-EU-landen worden ingevoerd; wijst op de uiterst snelle groei van het aantal afzonderlijke pakketten dat rechtstreeks door klanten in de Unie wordt ingevoerd via e-commerceplatforms buiten de EU; pleit voor betere samenwerking tussen douaneautoriteiten en het gebruik van IT-instrumenten, alsook voor meer middelen, zodat de douane dergelijke pakketten grondig kan controleren om te zien of ze aan de EU-normen voldoen, de consumenten worden beschermd en er voor een gelijk speelveld voor Europese bedrijven wordt gezorgd; roept ertoe op meer middelen beschikbaar te stellen voor de ontwikkeling van digitale instrumenten teneinde de efficiëntie van nationale douaneautoriteiten te verbeteren; wijst op de bijdrage die een solide douanesysteem levert aan de bescherming van de economische veerkracht en het concurrentievermogen van de EU door grensoverschrijdende handel efficiënter te maken en illegale marktactiviteiten te bestrijden, consumenten te beschermen en oneerlijke concurrentie weg te nemen.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	15.7.2025
Uitslag eindstemming	+: 36 –: 4 0: 10
Bij de eindstemming aanwezige leden	Peter Agius, Alex Agius Saliba, Pablo Arias Echeverría, Laura Ballarín Cereza, Katarina Barley, Arno Bausemer, Biljana Borzan, Anna Cavazzini, Stefano Cavedagna, David Cormand, Henrik Dahl, Dóra Dávid, Adnan Dibrani, Elisabeth Dieringer, Regina Doherty, Christian Doleschal, Kamila Gasiuk-Pihowicz, Hanna Gedin, Sandro Gozi, Maria Grapini, Elisabeth Grossmann, Maria Guzenina, Svenja Hahn, Anna-Maja Henriksson, Virginie Joron, Arba Kokalari, Pierfrancesco Maran, Nikola Minchev, Piotr Müller, Cynthia Ní Mhurchú, Reinis Pozņaks, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Dimitris Tsiodras, Inese Vaidere, Kim van Sparrentak, Marion Walsmann
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Jaroslav Bžoch, Alexandra Geese, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Idoia Mendia, Zala Tomašič, Yvan Verougstraete
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Mireia Borrás Pabón, Bogdan Rzońca, Antonella Sberna, Volker Schnurrbusch, Diego Solier

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

36	+
NI	Judita Laššáková
PPE	Peter Agius, Pablo Arias Echeverría, Henrik Dahl, Dóra Dávid, Regina Doherty, Christian Doleschal, Kamila Gasiuk-Pihowicz, Arba Kokalari, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Zala Tomašič, Dimitris Tsiodras, Inese Vaidere, Marion Walsmann
Renew	Sandro Gozi, Svenja Hahn, Anna-Maja Henriksson, Nikola Minchev, Cynthia Ní Mhurchú, Yvan Verougstraete
S&D	Alex Agius Saliba, Laura Ballarín Cereza, Katarina Barley, Biljana Borzan, Adnan Dibrani, Maria Grapini, Elisabeth Grossmann, Maria Guzenina, Pierfrancesco Maran, Idoia Mendia, Christel Schaldemose
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Alexandra Geese, Kim van Sparrentak

4	-
ESN	Arno Bausemer, Volker Schnurrbusch
PfE	Virginie Joron
The Left	Hanna Gedin

10	0
ECR	Stefano Cavedagna, Piotr Müller, Reinis Pozņaks, Bogdan Rzońca, Antonella Sberna, Diego Solier
PfE	Mireia Borrás Pabón, Jaroslav Bžoch, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

ADVIES VAN DE COMMISSIE LANDBOUW EN PLATTELANDSONTWIKKELING

aan de Begrotingscommissie

inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen
(2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Dario Nardella

ADVIES

De Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

Algemene budgettaire overwegingen voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid

1. is ingenomen met het voorstel van de Commissie om 56,97 miljard EUR aan vastleggingskredieten en 53,13 miljard EUR aan betalingskredieten toe te wijzen uit hoofde van rubriek 3 “Natuurlijke hulpbronnen en milieu”, en merkt op dat 54,79 miljard EUR van die vastleggingskredieten bestemd is voor cluster 8 “Landbouw- en maritiem beleid”, een stijging van 0,8 % ten opzichte van 2025; benadrukt dat de huidige toewijzing moet worden verhoogd om beter rekening te houden met de groeiende uitdagingen in plattelandsgebieden, waaronder ontvolking, de digitale kloof en aanpassing aan de klimaatverandering; *betreurt de* bezuinigingen op de begroting van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) *in de herziening van het MFK, die met name de markt- en bevorderingsmaatregelen in de begroting voor 2026 treffen; dringt erop aan dat ontvangsten of terugbetalingen uit de landbouw in het landbouwonderdeel van rubriek 3 “Natuurlijke hulpbronnen en milieu” moeten blijven;*
2. *betreurt het voorstel om het GLB samen te voegen met de cohesiefondsen en pleit voor een afzonderlijke, specifieke en versterkte GLB-begroting in het toekomstige MFK 2028-2034; benadrukt dat de financiering voor technische ondersteuning in het kader van het GLB moet worden hersteld; verwerpt het voorstel om het ELGF en het Elfpo te vervangen door een enkel Fonds voor nationaal en regionaal partnerschap, en benadrukt dat het GLB een EU-beleid met twee pijlers moet blijven en geen generationaliseerd beleid zonder gelijk speelveld mag worden, met name in de huidige context van lage landbouwprijzen, stijgende productiekosten, handelsdruk en impact van de klimaatverandering; betreurt de geleidelijke uitholling van de GLB-steun vanwege het gebrek aan doeltreffende inflatiecorrectiemechanismen; onderstreept dat de MFK-deflator van 2 % geen compensatie vormt voor de werkelijke inflatie, waardoor de waarde van de directe betalingen en het inkomen van landbouwers is*

gedaald, terwijl de kosten en administratieve lasten aanzienlijk blijven en de maatschappelijke verwachtingen zijn toegenomen; dringt daarom aan op meer GLB-financiering en automatische correctiemechanismen om de winstgevendheid veilig te stellen;

Doelstellingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid

3. herinnert eraan dat in artikel 39 VWEU de doelstellingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) zijn vastgelegd, waaronder steun voor een redelijke levensstandaard voor landbouwers, marktstabiliteit, verhoging van de productiviteit middels het stimuleren van technische vooruitgang en het garanderen van de rationele ontwikkeling van de landbouwproductie en het optimale gebruik van de productiefactoren, veiligstelling van de voedselvoorziening, waarbij rekening moet worden gehouden met de bijzondere aard van landbouwactiviteiten, en handhaving van eerlijke prijzen voor consumenten; benadrukt dat deze doelstellingen als leidraad moeten blijven dienen voor de prioriteiten van de EU op het gebied van de landbouwuitgaven en het handelsbeleid en niet ondergeschikt mogen worden gemaakt aan veranderende externe politieke druk of aan ander(e) EU-beleid en -doeleinden; benadrukt dat de landbouw van strategisch belang is voor de verwezenlijking van belangrijke EU-prioriteiten zoals voedselzekerheid, duurzame en concurrerende groei, sociale inclusie, levendige plattelandsgemeenschappen, klimaatbestendigheid, biodiversiteit en dierenwelzijn; *erkent de beperkte budgettaire impact van de recente vereenvoudigingsmaatregelen van het GLB en de inspanningen om de administratieve lasten van landbouwers te verminderen, zoals de voorgestelde flexibiliteit en de vereenvoudigde bepalingen voor kleine en middelgrote landbouwbedrijven*; wijst voorts nogmaals op de cruciale rol van het landbouw- en plattelandsontwikkelingsbeleid, met name het GLB, bij het bereiken van een hoog niveau van voedselzekerheid en strategische autonomie voor de EU, met het oog op de voedselbehoeften, het waarborgen van een eerlijk inkomen voor landbouwers en de duurzaamheid van de landbouwproductie in de EU en het bevorderen van duurzame voedselsystemen; benadrukt dat het via de landbouw mogelijk is om bij te dragen aan de milieudoelstellingen van de EU, als landbouwers worden gestimuleerd en eerlijk worden beloond en de regelgevings- en administratieve druk minder wordt; onderstreept dat landbouwers via het GLB al aanzienlijke inspanningen hebben geleverd om deze doelstellingen te integreren; waarschuwt er echter voor dat het GLB zonder toereikende middelen geen belangrijke motor kan blijven achter de economische, ecologische en sociale duurzaamheid van de landbouw in de EU;

Europees Landbouwgarantiefonds

4. stelt met grote bezorgdheid de aanzienlijke daling van de marge onder het submaximum van het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) tot slechts 76 miljoen EUR vast, waardoor de EU minder flexibel kan reageren op onvoorziene schokken zoals geopolitieke instabiliteit, handelsgeschillen, prijsschokken, klimaatgerelateerde gebeurtenissen, epidemische dierziekten of marktvolatiliteit; benadrukt in dit verband dat het ELGF flexibel en voldoende moet zijn om de crises binnen de EU middels de crisisreserve aan te pakken; benadrukt het belang van risicopreventie om de risico's die uitgaan van toekomstige klimaat-, gezondheids- en marktschokken te verlagen;

Geopolitieke context en strategische veerkracht

5. vestigt de aandacht op de aanhoudende gevolgen van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne voor de landbouwmarkten van de EU, waaronder stijgende productiekosten, verstoringen van de toeleveringsketens en regionale instabiliteit, alsook de extra druk die het gevolg is van meerdere crises, zoals hoge prijzen voor meststoffen en energie en andere geopolitieke spanningen; benadrukt dat de kaderovereenkomst met de Verenigde Staten inzake trans-Atlantische tarieven de druk op EU-landbouwers zal verhogen, met name in gevoelige sectoren zoals de wijn- en zuivelsector, en onderstreept de noodzaak van een sterke en gecoördineerde EU-respons; benadrukt dat het belangrijk is de eigen productie en de contractuele stabiliteit van landbouwers te beschermen tegen speculatie, prijsschokken en marktverstoringen; wijst op de veerkracht van de agrovoedingssector, met name in de lidstaten die de zwaarste schokken hebben opgevangen, en dringt er bij de Commissie op aan ervoor te zorgen dat de begroting 2026 voldoende flexibiliteit en strategische capaciteit biedt om veranderende geopolitieke, klimaat- en handelsgerelateerde risico's aan te pakken, onder meer door middel van versterkte crisisreservemechanismen, passende compensatiemaatregelen tegen oneerlijke handel en externe bevordering van EU-producten; *dringt aan op de toewijzing van voldoende middelen om landbouwers te helpen het hoofd te bieden aan inflatie, brandstofkosten, veranderingen op de wereldmarkt en ongunstige weersgebeurtenissen; benadrukt dat de GLB-steun eerlijk tussen en binnen de lidstaten moet worden verdeeld; onderstreept dat eerdere uitbreidingen invloed hebben gehad op de vorm en omvang van de EU-begroting en tot blijvende hervormingen van het GLB hebben geleid; benadrukt het belang van strategische voorbereiding op een toekomstige uitbreiding van de EU om te zorgen voor de stabiliteit van de landbouwsector en eerlijke prijzen voor consumenten, met inbegrip van een effectbeoordeling van de integratie van de Oekraïense landbouwsector in het GLB; benadrukt dat het belangrijk is Oekraïne te ondersteunen bij het afstemmen van zijn normen op de EU-normen, het bestuur te versterken en de plattelandsinfrastructuur te moderniseren, en dat tijdens dit hele proces rekening moet worden gehouden met de belangen van de landbouwers in de EU; wijst in dit verband op de ernstige gevolgen van de tijdelijke liberalisering van de handel met Oekraïne voor sommige binnenlandse markten, hetgeen tot aanzienlijke verliezen voor lokale producenten heeft geleid; benadrukt het potentieel van het aanleggen van strategische regionale voedselreserves en pakhuizen om een continue bevoorradings te waarborgen, de verwerkingsinfrastructuur op het platteland te stimuleren en de voedselzekerheid te versterken, om zo de toegang tot betaalbaar voedsel in noodsituaties te waarborgen;*

Handel en de strijd tegen oneerlijke concurrentie

6. benadrukt dat de GLB-begroting moet worden afgestemd op de internationale handelsverbintenissen en de verantwoordelijkheden van de EU op het gebied van de mondiale voedselzekerheid; eist dat alle handelsovereenkomsten stroken met het wederkerigheidsbeginsel door ervoor te zorgen dat ingevoerde producten voldoen aan equivalente milieu-, sociale, voedselveiligheids-, diergezondheids- en dierwelzijnsnormen, om oneerlijke concurrentie te voorkomen en de EU-productienormen te waarborgen; dringt aan op de strikte toepassing van vrijwaringsclausules en op de invoering van traceerbaarheidsmechanismen om de interne markt en het inkomen van landbouwers beschermen; dringt er bij de Commissie op aan een integrale effectbeoordeling uit te voeren van de handelsovereenkomsten van

de EU op de landbouwmarkten van en de plattelandseconomieën in de EU en ervoor te zorgen dat de begroting 2026 voldoende flexibiliteit en strategische capaciteit biedt om de gevolgen van nieuwe handelsovereenkomsten in de landbouwsector te verzachten en op te vangen; dringt voorts aan op een gerichte beleidsherziening om de agrovoedingssector van de EU te beschermen tegen oneerlijke concurrentie;

Crisisparaatheid en risicobeheer

7. neemt er nota van dat de landbouwreserve voor 2026 opnieuw is vastgesteld met een bedrag van 450 miljoen EUR en volledig wordt gefinancierd met nieuwe kredieten zonder een beroep te doen op financiële discipline, terwijl de landbouwreserve voor 2025 gedeeltelijk is gefinancierd met de overdracht van middelen voor 2024; is ingenomen met deze vaststelling, aangezien deze een weerspiegeling vormt van de stijgende behoefte aan risicobeheer; erkent dat het bedrag, dat sinds 2021 op grond van artikel 16 van Verordening (EU) 2021/2116 van het Europees Parlement en de Raad¹ in lopende prijzen is vastgesteld, ontoereikend is om de huidige uitdagingen het hoofd te bieden; dringt er bij de Commissie op aan de toegankelijkheid en activeringsmechanismen van de landbouwreserve te verbeteren door via de omnibuspakketten van 2025 met nieuwe instrumenten te komen om natuurlijke, markt- en gezondheidsrisico's te beheersen, en er zo voor te zorgen dat bij deze middelen objectieve en transparante toewijzingscriteria worden toegepast en dat deze landbouwers snel en op eerlijke wijze bereiken, waarbij de zwaarst getroffen landbouwers prioriteit krijgen, zodat deze hun inkomensbron en economische activiteit kunnen herstellen; benadrukt dat nieuwe mechanismen vergezeld moeten gaan van afdoende aanvullende financiering om de doeltreffendheid te waarborgen; benadrukt dat de landbouwreserve op transparante wijze, doelmatig en proactief moet worden gebruikt en herhaalt dat de opties voor het opvragen van aanvullende middelen buiten het GLB om moeten worden onderzocht; merkt op dat de landbouwreserve de gevolgen van door het klimaat veroorzaakte extreme weersomstandigheden niet volledig kan neutraliseren en moedigt de lidstaten daarom aan verzekeringen, aanpassing, preventie en voorbereidingsmaatregelen te ondersteunen voor landbouwers, bosbouwers, en werknemers in de landbouw en plattelandsgemeenschappen; pleit voor een specifiek mechanisme om landbouwers die getroffen zijn door uitbraken van dierziekten snel te ondersteunen en zo de bedrijfscontinuïteit, de inkomensstabiliteit en de veerkracht van het platteland te waarborgen;
8. merkt op dat de totale financiële ruimte in het kader van het ELGF ondanks de verhoging van de landbouwreserve beperkt blijft, en herhaalt dat alle flexibiliteitsinstrumenten in het kader van het MFK, met inbegrip van ongebruikte marges en speciale instrumenten, volledig moeten worden benut, zowel om het hoofd te bieden aan schokken in de agrovoedingssector als om de crisisreserve weer aan te vullen; benadrukt de noodzaak om te investeren in voorbereidings-, preventie- en aanpassingsmaatregelen, alsmede systemen voor vroegtijdige waarschuwing; dringt er bij de Commissie op aan om de landbouwreserve van adequate middelen te voorzien voor de stabilisering van de markt en een snelle crisisrespons en te zorgen voor een

¹ Verordening (EU) 2021/2116 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1306/2013 (*PB L 435 van 6.12.2021, blz. 187*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

snellere activering en toewijzing van steun, met inbegrip van de ontwikkeling van opslagstrategieën om de voedselzekerheid te waarborgen in noodsituaties in de landbouw of op geopolitiek vlak;

Generatievernieuwing en sociale veerkracht

9. herhaalt dat generatievernieuwing in de landbouw dringend moet worden ondersteund; betreurt het gebrek aan een zichtbare verhoging van de toewijzingen uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo) voor jonge landbouwers en nieuwkomers in de landbouw; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan om in het kader van de strategische GLB-plannen prioriteit te geven aan aanloopsteun en toegang tot betaalbare grond en financiering, en deze te verbeteren en te vergemakkelijken, met name voor jonge landbouwers en nieuwkomers in de landbouw; onderstreept dat er voldoende middelen nodig zijn om nieuwkomers in de landbouw op te leiden en om specifieke kredietgarantieregelingen op te zetten; *erkent dat jonge landbouwers moeilijkheden ondervinden bij het krijgen van toegang tot financiering en kennis en dringt er daarom bij de Commissie en de lidstaten op aan deze uitdagingen beter aan te pakken om hen van een eerlijk inkomen en een perspectief op de lange termijn te verzekeren; vestigt de aandacht op de vergrijzing van de plattelandsbevolking, de aanhoudende genderkloof en het hoge percentage jongeren dat geen werk heeft en geen onderwijs of opleiding volgt en benadrukt de steun voor initiatieven in het kader van het Plattelandspact, net als de sterke financiële en politieke steun voor de modernisering van landbouwbedrijven, de toegang tot land en beroepsopleiding;*
10. *wijst op de hardnekkige ongelijkheden tussen de meer en minder ontwikkelde regio's wat betreft de toegang tot steun en benadrukt dat generatievernieuwing afhankelijk is van geïntegreerde strategieën om wonen en werken op het platteland aantrekkelijker te maken; verzoekt de Commissie daarom gedifferentieerde maatregelen voor te stellen, waarin rekening wordt gehouden met emigratie, vergrijzing en het opgeven van grond; verzoekt de Commissie de lidstaten te ondersteunen bij de vaststelling van mechanismen voor een waardige pensionering voor landbouwers;*

Sectorale programma's en concurrentievermogen

11. spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de volledige afschaffing van de financiering voor afzetbevorderingsprogramma's onder direct beheer, waarmee voorheen de uitvoer van agrovoedingsproducten uit de EU en het consumentenbewustzijn werden ondersteund; betreurt de forse bezuinigingen op deze programma's als gevolg van de tussentijdse herziening van het MFK; dringt aan op de volledige herinvoering en adequate financiering van deze programma's om het concurrentievermogen, de handelskansen en de reputatie van de EU-productie en -uitvoer te versterken; *is van mening dat minder steun voor afzetbevorderingsactiviteiten contraproductief is in een context waarin producenten met toegenomen concurrentie worden geconfronteerd, en dringt erop aan een specifiek budget toe te wijzen voor de afzetbevordering van producten uit minder begunstigde en bergachtige gebieden, met een focus op kwaliteit en traceerbaarheid; dringt er bij de Commissie op aan om actief de EU-landbouwers en de landbouwsector zowel lokaal als middels een dynamisch, integraal EU-uitvoerbeleid dat alle landbouwproducten beslaat, te bevorderen;*

12. is ingenomen met de aanzienlijke verhoging van de sectorale toewijzingen voor groenten en fruit en benadrukt het belang ze tegen oneerlijke concurrentie te beschermen en de steun te handhaven voor deze en andere kwetsbare sectoren (zoals de bijenteelt, wijn, olijf- en zonnebloemolie), die bijdragen tot de voedselzekerheid, duurzame groei, de ontwikkeling van en de werkgelegenheid op het platteland en die de kwaliteit, traditie en uitmuntendheid van de EU weerspiegelen;
13. wijst nogmaals op de waarde van de EU-schoolregelingen voor fruit, groenten en melk voor de bevordering van gezonde voeding en een positieve houding ten aanzien van de landbouw, terwijl zij indirect bijdragen aan het verbeteren van de gezondheid, algehele ontwikkeling en schoolprestaties van kinderen, om sociale ongelijkheid en het aantal voortijdig schoolverlaters te verkleinen; dringt aan op stabiele, transparante en verhoogde financiering om de continuïteit, een breder bereik en het bewustzijn van deze regelingen in alle lidstaten en regio's, alsook een hogere kwaliteit van de uitgedeelde producten te waarborgen; moedigt het inkopen van lokale producenten en producenten uit de gemeenschap aan, waarbij waar mogelijk voorrang wordt verleend aan minimaal verpakte seizoensproducten en korte toeleveringsketens om plattelandontwikkeling te stimuleren; onderstreept in dit verband de sleutelrol van landbouwers bij het leveren van kwalitatief goed voedsel, het garanderen van strategische autonomie en het waarborgen van de voedselzekerheid;

Plattelandontwikkeling en innovatie

14. steunt de voorgestelde toewijzing van 13,3 miljard EUR aan het Elfpo en benadrukt hoe belangrijk het is de steun voor plattelandsgemeenschappen, slimme dorpen, de ontwikkeling van plattelandsinfrastructuur, zoals energienetwerken, en innovatie te handhaven, en zo werkgelegenheid, duurzame groei en lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden te bevorderen, en aanloop- en investeringssteun aan landbouwers en bedrijven te bieden; dringt erop aan voorrang te geven aan projecten die banen in de landbouw veiligstellen, hoogwaardige werkgelegenheid creëren, arbeidsrechten waarborgen en armoede en sociale uitsluiting op het platteland helpen bestrijden;

Duurzaam water- en bodembeheer

15. benadrukt dat moet worden geïnvesteerd in duurzaam waterbeheer, met inbegrip van de bescherming van wetlands als natuurlijke buffers voor wateropslag, naast het opvangen, vasthouden en efficiënt beheren van watervoorraden en de ontwikkeling van strategische wateropslagbekkens, onder meer voor regenwater; *dringt aan op meer financiële steun voor de modernisering en ontwikkeling van irrigatie, precisielandbouw en hydraulische infrastructuur om deze efficiënter, veerkrachtiger en duurzamer te maken door middel van bewezen waterbesparende technologieën; benadrukt dat er met deze investeringen moet worden gezorgd dat alle landbouwers eerlijke toegang hebben tot watervoorraden, ongeacht de grootte van hun landbouwbedrijf en met bescherming van eigendomsrechten;* benadrukt dat het belangrijk is om in het kader van de strategische GLB-plannen in bodemveerkracht te investeren, met name in het licht van de toenemende klimaatvariabiliteit en het groeiende risico op droogte, branden, overstromingen, alsmede bodemaantasting en -erosie; herinnert eraan dat *toereikende hoeveelheden water van goede kwaliteit essentieel zijn voor zowel de irrigatie van gewassen als de veehouderij en dat investeren in moderne irrigatie van vitaal belang is*

om de voedselzekerheid te waarborgen en landbouwers te beschermen tegen de gevolgen van extreme weersomstandigheden die verband houden met de klimaatverandering; *merkt op dat de toegang tot EU-middelen voor wateropslagfaciliteiten nog steeds moeizaam is en dat de huidige investeringen ontoereikend zijn; dringt er daarom op aan hiervoor aanvullende financiële instrumenten toe te passen;*

Digitalisering en precisielandbouw

16. pleit voor de verdere opname van digitalisering en precisielandbouw in de doelstellingen voor plattelandontwikkeling; benadrukt dat hiervoor toereikende financiering nodig is om breedbandtoegang in alle plattelandsgebieden mogelijk te maken en dringt er bij de Commissie op aan de toegang tot digitale EU-financiering te stroomlijnen en voor iedereen gebruiksvriendelijker te maken, voor kleine en middelgrote landbouwbedrijven in het bijzonder; benadrukt dat digitalisering een middel is om een efficiëntere, duurzamere, traceerbaardere, socialer verantwoorde en goed presterende landbouw tot stand te brengen en de werkgelegenheid op het platteland en landelijke gebieden aantrekkelijker te maken en om nieuwe bedrijven in staat te stellen om zich te ontwikkelen; wijst erop dat digitalisering ook een cruciaal instrument vormt om gebieden in het binnenland te verder te ontwikkelen en om ontvolking tegen te gaan; benadrukt de noodzaak om de digitale kloof onder landbouwers aan te pakken door te voorzien in gerichte opleiding, onderwijs en ondersteuning, met name voor kleinschalige landbouwbedrijven en oudere landbouwers; herinnert eraan dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat onderzoeksresultaten hun weg vinden naar de landbouwbedrijven en worden vertaald in adviesdiensten voor landbouwers die toegankelijk, betaalbaar, praktisch en op de behoeften van landbouwers toegesneden zijn; onderstreept dat robuustere kennis- en innovatiesystemen voor de landbouw (AKIS) en het informatienet inzake de duurzaamheid van landbouwbedrijven (IDL) een belangrijke rol spelen bij het aanmoedigen van innovatieprojecten en het bevorderen van de toepassing daarvan;
17. *verzoekt om verhoogde en adequate middelen voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie in de agrovoedingssector, met inbegrip van veilige en duurzame alternatieven voor pesticiden, zoals biologische beheersoplossingen en benadrukt dat er gerichte investeringen nodig zijn in de precisielandbouw, op het gebied van aanpassing aan de klimaatverandering, biotechnologieën, waaronder nieuwe genomische technieken, artificiële intelligentie en robotica, om de productiviteit te optimaliseren en tegelijkertijd inputs, kosten en emissies te besparen; is ingenomen met de voorgestelde verhoging met 34 662 944 EUR van het begrotingsonderdeel “Voeding, bio-economie, natuurlijke hulpbronnen, landbouw en milieu” ten opzichte van 2025 en dringt erop aan dat bij deze financiering prioriteit wordt gegeven aan innovatie op bedrijfsniveau en praktische oplossingen; benadrukt dat financiële steun ook projecten moet omvatten op het gebied van de circulaire economie, zoals het gebruik van digestaat en Renure-meststoffen, de productie van hernieuwbare energie, en stimulansen voor een efficiënt gebruik van biomassa, landbouwafval en bijproducten om de autonomie en veerkracht van landbouwbedrijven op energiegebied te vergroten; wijst op het potentieel van opkomende technologieën en productiemodellen, zoals agrofotovoltaïsche energie en landbouw in een gecontroleerde omgeving, hetgeen innovatieve en*

hulpbronnen efficiënte voedselproductiesystemen mogelijk maakt; benadrukt dat deze modellen meerdere voordelen kunnen opleveren, waaronder schone energie, een betere bodemwerking en gewasopbrengst, diversificatie van de inkomens van landbouwers, weerbaarheid tegen klimaateffecten, en een groter concurrentievermogen en verminderde afhankelijkheid van invoer; verzoekt de Commissie en de lidstaten te voorzien in passende financiering, op maat gesneden beleidsinstrumenten en toegang tot financiering van de Europese Investeringsbank Groep om de verdere ontwikkeling en toepassing ervan te ondersteunen;

Posei

- 18. benadrukt het strategische belang van het Posei-programma voor het veiligstellen van de continuïteit van landbouwactiviteiten in de ultraperifere gebieden, het behouden van de voedselsoevereiniteit en het vergroten van hun economische, sociale en territoriale cohesie, overeenkomstig artikel 349 VWEU; betreurt dat de financiële middelen voor Posei al meer dan tien jaar ongewijzigd zijn gebleven en dat de Commissie niet de deflator van 2 % heeft toegepast die in de conclusies van de Europese Raad van 17-21 juli 2020 is vastgesteld; verzoekt de Commissie daarom met een substantiële actualisering van het programma te komen, waarbij zowel de toepassing van de deflator als een adequate verhoging van de financiële toewijzingen in het kader van zowel het huidige MFK als het MFK 2028-2034 worden gewaarborgd, waarbij rekening wordt gehouden met de inflatie, structureel hogere productie- en vervoerskosten, territoriale fragmentatie, toenemende blootstelling aan extreme weersomstandigheden, marktvolatiliteit en de logistieke uitdagingen in verband met toeleveringsketens in de ultraperifere gebieden; onderstreept de noodzaak om een specifiek mechanisme op te zetten om de aanvullende vervoerskosten te verzachten en de ecologische diensten die worden geleverd door landbouwers in de ultraperifere gebieden te belonen, zulks in lijn met de klimaat- en milieudoelinden van de EU;**

Bestrijding van dierziekten

- 19. is ingenomen met het paper dat verscheidene lidstaten in mei 2025 tijdens de Raad Landbouw en Visserij hebben gepresenteerd, waarin wordt gewezen op de toenemende verspreiding van verschillende dierziekten zoals aviaire influenza, blauwtong, pest bij kleine herkauwers, mond-en-klauwzeer en Afrikaanse varkenspest; verzoekt de Commissie de preventieve maatregelen op te schalen en met een EU-vaccinatiestrategie te komen die wordt ondersteund door gerichte financiering; dringt aan op betere coördinatie op EU-niveau wat betreft de inkoop en levering van veterinaire vaccins door middel van een paraatheidsmechanisme, en door de ontwikkeling van vaccins in de EU te bevorderen; dringt er bij de Commissie op aan om meer middelen ter compensatie toe te wijzen naar aanleiding van dier- en plantenziekten, aangezien de huidige veterinaire en fytosanitaire financiering voor 2025-2027 ontoereikend is gebleken; onderstreept dat er voldoende financiering nodig is om de preventie en bestrijding van opkomende en opnieuw opduikende dierziekten op te voeren en om onderzoek naar duurzame oplossingen te ondersteunen, met inbegrip van genetische selectie voor ziekteresistentie, en tegelijkertijd de afhankelijkheid van dure behandelingen te verminderen; verzoekt daarom om de oprichting van een specifiek*

EU-compensatiemechanisme om snelle, eerlijke en afdoende financiële ondersteuning te bieden aan landbouwers die getroffen worden door epidemieën of uitbraken van dierziekten, om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen en de veerkracht van landelijke gemeenschappen te vergroten.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister² vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

² Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	24.9.2025
Uitslag eindstemming	+: 32 –: 3 0: 13
Bij de eindstemming aanwezige leden	Arno Bausemer, Stefano Bonaccini, Mireia Borrás Pabón, Daniel Buda, Asger Christensen, Barry Cowen, Carmen Crespo Díaz, Ivan David, Valérie Deloge, Salvatore De Meo, Csaba Dömötör, Paulo Do Nascimento Cabral, Herbert Dorfmann, Sebastian Everding, Luke Ming Flanagan, Maria Grapini, Cristina Guarda, Martin Häusling, Krzysztof Hetman, Céline Imart, Elsi Katainen, Stefan Köhler, Tomáš Kubín, Camilla Laureti, Norbert Lins, Cristina Maestre, Dario Nardella, Maria Noichl, Gilles Pennelle, André Rodrigues, Katarína Roth Nevedálová, Bert-Jan Ruissen, Arash Saeidi, Eric Sargiacomo, Christine Singer, Raffaele Stancanelli, Anna Strolenberg, Pekka Toveri, Jessika Van Leeuwen, Veronika Vrecionová, Thomas Waitz, Maria Walsh
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Alexander Bernhuber, Benoit Cassart, Dan-Ștefan Motreanu, Claudiu-Richard Târziu, Anna Zalewska
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Gabriela Firea, Aurelijus Veryga

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

32	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Claudiu-Richard Târziu, Aurelijus Veryga, Veronika Vrecionová, Anna Zalewska
NI	Katarína Roth Nevedálová
PPE	Daniel Buda, Carmen Crespo Díaz, Salvatore De Meo, Paulo Do Nascimento Cabral, Herbert Dorfmann, Krzysztof Hetman, Céline Imart, Stefan Köhler, Norbert Lins, Dan-Ştefan Motreanu, Pekka Toveri, Jessika Van Leeuwen, Maria Walsh
Renew	Benoit Cassart, Asger Christensen, Barry Cowen, Elsi Katainen, Christine Singer
S&D	Stefano Bonaccini, Gabriela Firea, Maria Grapini, Camilla Laureti, Cristina Maestre, Dario Nardella, André Rodrigues, Eric Sargiacomo

3	-
The Left	Sebastian Everding, Luke Ming Flanagan, Arash Saeidi

13	0
ESN	Arno Bausemer, Ivan David
PfE	Mireia Borrás Pabón, Valérie Deloge, Csaba Dömötör, Tomáš Kubín, Gilles Pennelle, Raffaele Stancanelli
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Cristina Guarda, Martin Häusling, Anna Strolenberg, Thomas Waitz

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

ADVIES VAN DE COMMISSIE VISSERIJ

aan de Begrotingscommissie

inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen
(2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Giuseppe Lupo

ADVIES

De Commissie visserij verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. herinnert eraan dat het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) een strategische rol speelt en dat visserij, aquacultuur en maritieme zaken economisch, sociaal, en ecologisch belangrijk zijn, doordat zij zorgen voor voedselzekerheid, gezonde en veerkrachtige mariene ecosystemen en een duurzame en billijke blauwe economie; benadrukt dat aquatische levensmiddelen belangrijk zijn voor gezonde, eiwitrijke voedingspatronen en dat zij behoren tot de meest duurzame dierlijke eiwitbronnen, met een lage koolstofvoetafdruk, afhankelijk van de visserij- of productiemethode; benadrukt tevens dat het belangrijk is dat deze producten worden geoogst met volledige inachtneming van de milieumaatregelen;
2. herinnert eraan dat de visserij-, de aquacultuur-, en de verwerkende sector fundamentele pijlers zijn van het economische, sociale en culturele weefsel van de kust- en eilandgemeenschappen in de Unie en dat de financiering uit het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur (EFMZVA) van fundamenteel belang is voor vissers en voor de cohesie van kust- en eilandgemeenschappen; benadrukt dat deze sectoren ook belangrijk zijn in het licht van het meerjarig financieel kader (MFK) voor de periode na 2027;
3. verzoekt de Commissie te zorgen voor voldoende financiering voor de volledige uitvoering van het GVB, door het EFMZVA te versterken als een onafhankelijk instrument met voldoende middelen; benadrukt dat het volgende MFK moet voorzien in voldoende financiële steun en investeringsmogelijkheden voor de visserij- en de aquacultuursector van de EU, in overeenstemming met de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties en de WTO-overeenkomst, om vissers en aquacultuurproducenten een redelijke levensstandaard te garanderen en hun vitale rol bij het waarborgen van de voedselzekerheid in de Unie te ondersteunen, hun concurrentievermogen en

innovatiecapaciteit te vergroten en hun inzet voor modernisering en decarbonisatie te bevorderen;

4. betreurt dat het huidige EFMZVA onder zowel direct als indirect beheer voor de periode 2025-2027 met 105 miljoen EUR is verlaagd; merkt op dat deze bezuinigingen indruisen tegen de door de Commissie geformuleerde ambities voor gezondere zeeën en oceanen, concurrentievermogen en ondersteuning van de energietransitie in de blauwe economie; is ook gekant tegen het standpunt van de Raad over de algemene begroting 2026, waarin een extra verlaging van 877 542 EUR wordt voorgesteld (397 805 EUR in het EFMZVA en 479 737 EUR in het EFCA);
5. is ingenomen met de goedkeuring van het Europees oceaanpact (EOP), waarin eraan wordt herinnerd dat een bloeiende en duurzame visserij- en aquacultuursector belangrijk is voor het welzijn van kusteconomieën en gezonde oceanen; is met name ingenomen met de nadruk op een holistische, ecosysteemgerichte aanpak, die van cruciaal belang is en beter moet worden toegepast voor verschillende zeebekkens, zoals de Oostzee;
6. is ingenomen met de komende oceaanwet van de Commissie en benadrukt dat voor de uitvoering van de daarin vervatte initiatieven specifieke en toereikende overheidsfinanciering nodig is, en verwacht dat die wet duidelijke streefdoelen met concrete maatregelen en acties omvat om in overeenstemming te zijn met de sociale, economische en milieudoelstellingen;
7. verzoekt de Commissie een uitgebreide analyse uit te voeren van alle bestaande oeaangerelateerde maatregelen en financieringsinstrumenten, teneinde de toegang tot het EFMZVA te vereenvoudigen, te stroomlijnen en te vergemakkelijken, met name voor kmo's en kleinschalige vissers en aquacultuurproducenten, en tegelijkertijd mogelijkheden in kaart te brengen om de financiële steun te verhogen, met name voor investeringen in onderzoek, wetenschappelijke samenwerking en innovatie;
8. uit zijn bezorgdheid over de aanhoudende gevolgen van de militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne, die een grote impact hebben op de visserijsector; onderstreept de impact van handelsverstoringen, toegenomen prijsvolatiliteit, stijgende energiekosten, afdrijvende zeemijnen in de Zwarte Zee, voortzetting van de invoer van Russische visserij- en aquacultuurproducten, en milieuschade, bijvoorbeeld door de vernietiging en vervuiling van habitats; herinnert eraan dat deze verstoringen gevolgen hebben voor de visserijactiviteiten, met name in de Zwarte Zee, waardoor de bestaansmiddelen van vissers worden bedreigd en continu gebruikgemaakt moet worden van EFMZVA-crisismaatregelen;
9. benadrukt dat wetenschappelijke gegevens, met inbegrip van gegevens over de sociale, milieu- en economische aspecten van mariene aangelegenheden, belangrijk zijn ter versterking van een op ecosystemen gebaseerd en op duurzame hulpbronnen gericht visserijbeheer, en dringt aan op meer steun van de Unie en de lidstaten voor wetenschappelijke instellingen om gegevens te verzamelen, monitoren en analyseren; benadrukt dat de ontwikkeling van en investeringen in innovatieve selectieve visserijtechnologieën met een geringe impact en de ingebruikname van die technologieën van cruciaal belang zijn om een waar en doeltreffend ecosysteemgericht en duurzamer visserijbeheer tot stand te brengen;

10. benadrukt dat in het wetenschappelijke advies van de ICES (Internationale Raad voor het onderzoek van de zee) rekening moet worden gehouden met de drie pijlers van duurzaamheid, namelijk de ecologische, sociale en economische; merkt op dat deze pijlers van essentieel belang zijn voor een betere toewijzing van vangstmogelijkheden ter ondersteuning van de bestaansmiddelen en de inkomensstabiliteit van de visserijgemeenschappen, met name die welke actief zijn in de kleinschalige, duurzame visserij, alsmede in duurzaam oogsten en het beheer van mariene hulpbronnen;
11. wijst erop dat het belangrijk is financiële steun te verlenen voor de aanwijzing, de tenuitvoerlegging en het doeltreffende beheer van beschermde mariene gebieden (MPA's), alsmede van andere doeltreffende gebiedsgerichte instandhoudingsmaatregelen (OECM's), indien deze positieve voordelen voor mariene ecosystemen opleveren met betrekking tot de instandhouding op lange termijn, overeenkomstig de internationale verplichting van de Unie om uiterlijk in 2030 30 % van onze oceanen te beschermen, met name ter begeleiding van de rechtvaardige transitie en ter ondersteuning van de inkomens en bestaansmiddelen van getroffen vissers en aquacultuuractiviteiten, alsook voor monitoring- en beheerprogramma's van lokale en regionale overheden, in samenwerking met vissers en het maatschappelijk middenveld; herinnert eraan dat de tenuitvoerlegging van MPA's of OECM's gebaseerd moet zijn op degelijke wetenschappelijke criteria, met inbegrip van een sociaal-economische beoordeling van de effecten ervan; benadrukt in dit verband het belang van gezamenlijk beheer van deze gebieden, dat zal zorgen voor inclusieve deelname van alle relevante belanghebbenden;
12. benadrukt dat financiële steun moet worden verleend voor de bescherming en het herstel van de mariene biodiversiteit en de rechtvaardige transitie naar visserij en aquacultuur met een geringere impact; erkent dat de tenuitvoerlegging van bepaalde maatregelen, zoals de tijdelijke sluiting van visgronden of beperkingen op vistuig, aanzienlijke economische gevolgen kan hebben voor vissers en de verwerkende sector; verzoekt de Commissie te voorzien in snelle, adequate compensatiemechanismen om ervoor te zorgen dat beschermings-, herstel- en instandhoudingsmaatregelen ook sociaal en economisch duurzaam zijn, met name voor vissers op eilanden en in ultraperifere gebieden;
13. herinnert eraan dat in het EOP mariene beschermingsmaatregelen worden voorgesteld per geval, rekening houdend met de unieke ecologische, economische en sociale kenmerken van elk zeebekken en elke mariene regio, onder meer met betrekking tot strikte beschermingsstreefdoelen;
14. benadrukt dat het belangrijk is speciale en bijzondere steun te verlenen aan de kleinschalige en ambachtelijke vissersvloot; bevestigt nogmaals dat acties op dit gebied kunnen bestaan in het verbeteren van de veiligheid, de arbeidsomstandigheden, de energie-efficiëntie, de toegang tot vangstmogelijkheden, de ecologische duurzaamheid en het concurrentievermogen van de Unie, met inbegrip van de modernisering of vernieuwing van vaartuigen, waar passend en onder specifieke voorwaarden, met een adequate regeling voor de visserijinspanning, waarbij overcapaciteit en overbevissing worden voorkomen, teneinde generatievernieuwing van de sector aan te moedigen; benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat vissersvloten, met inbegrip van kleinschalige vloten voldoende financiële steun krijgen in situaties van definitieve en

tijdelijke stopzetting om de vangstcapaciteit aan te passen of de vangstmogelijkheden te verminderen;

15. herhaalt dat kleinschalige visserij een essentieel cultureel, sociaal en economisch erfgoed is voor veel Europese kustgemeenschappen; onderstreept dat bij de toewijzing van financiële steun passende aandacht moet worden gegeven aan kleinschalige vissers met een geringe impact, en dat de lidstaten bij de verdeling van dergelijke steun transparante criteria moeten vaststellen; dringt er daarom op aan dat in het EFMZVA specifieke en toegankelijke middelen worden gereserveerd voor het ondersteunen van kleinschalige visserij, het verbeteren van de veiligheid aan boord, opleiding en compensatie in geval van tijdelijke of definitieve stopzetting, teneinde deze sector in stand te houden en generatievernieuwing aan te moedigen;
16. wijst erop dat de transitie naar duurzamere visserijpraktijken aanzienlijke investeringen van vissers vereist, met name vissers van kleinschalige vloten en uit insulaire regio's; dringt daarom aan op specifieke middelen ter ondersteuning van vissers bij de modernisering en vernieuwing van de vloot, en de aankoop van selectief vistuig, systemen voor afvalvermindering en emissiearme visserijapparatuur;
17. benadrukt dat de klimaatverandering, de vervuiling, het biodiversiteitsverlies en de toegenomen aanwezigheid van nieuwe, uitheemse roofsoorten negatieve gevolgen hebben voor de mariene ecosystemen en de visserijsector, zodat financiële steun nodig is, waarbij ook andere middelen in overweging genomen moeten worden dan het EFMZVA, zoals nieuwe eigen middelen;
18. dringt, gezien de toenemende frequentie van ongunstige weersomstandigheden die ernstige gevolgen hebben voor vloten en visserij-infrastructuur, met name in insulaire gebieden, aan op krachtige mitigatiemaatregelen tegen de klimaatverandering op alle beleidsterreinen en benadrukt verder dat er noodfinanciering voorhanden moet zijn om crises op het gebied van klimaat en milieu aan te pakken, om snel en op flexibele wijze steun te kunnen bieden aan vissers en aquacultuurproducenten in geval van materiële schade of vermindering van visserijactiviteiten;
19. benadrukt dat het belangrijk is specifieke en toereikende financiering te waarborgen voor maatregelen ter voorkoming, beheersing en uitroeiing van invasieve uitheemse soorten, die ernstige gevolgen hebben voor de levensvatbaarheid van visserij- en aquacultuuractiviteiten, mariene en kustecosystemen en inheemse biodiversiteit; dringt aan op acties om de introductie ervan te voorkomen en op de nodige compensatie voor vissers en aquacultuurproducenten die gevolgen hebben ondervonden van invasieve soorten, om ervoor te zorgen dat degenen van wie de bestaansmiddelen worden bedreigd door de verstoring van lokale ecosystemen de nodige steun krijgen om verliezen te beperken en hun activiteiten in stand te houden;
20. benadrukt dat het belangrijk is de tijdelijke economische waarde van invasieve soorten te benutten bij de bestrijding en uitroeiing van deze soorten;
21. verzoekt de Commissie en de lidstaten de duurzame aquacultuurproductie in de EU drastisch te verbeteren en de ontwikkeling ervan te bevorderen, door de vastgestelde knelpunten en beperkingen aan te pakken, en de afhankelijkheid van de invoer van aquacultuurproducten uit derde landen te verminderen; benadrukt dat het met een

passend gebruik van EFMZVA-middelen mogelijk is te zorgen voor een diversifiëring en uitbreiding van de duurzame aquacultuurproductie in de EU, door het ondersteunen en bevorderen van regeneratieve, laagtrofische aquacultuur, en voor een diversifiëring en uitbreiding van andere activiteiten die visserij aanvullen, zoals visserijtoerisme; benadrukt in dit verband dat het belangrijk is beleid inzake gendergelijkheid te ondersteunen ter verdere ondersteuning en stimulering van generatievernieuwing, waarbij voorrang wordt gegeven aan de criteria van economische levensvatbaarheid en professioneel engagement;

22. verzoekt de Commissie opties te overwegen voor het stimuleren van de aquacultuur in Europa, met inbegrip van de mogelijkheid van specifieke financiering en een specifiek beleid – het Gemeenschappelijk Aquacultuurbeleid – teneinde een duidelijk kader vast te stellen, duidelijke doelstellingen te bepalen en voor ecologische, sociale en economische waarborgen te zorgen, met het oog op de doeltreffende en duurzame ontwikkeling van de aquacultuur in de EU;
23. verzoekt de Commissie de campagne “EU-aquacultuur – Met toekomst en passie!” in 2026 voort te zetten, omdat de huidige periode van drie maanden niet voldoende is om de burgers van de Unie de voordelen van deze activiteit te tonen; merkt op dat het noodzakelijk is de EU-productie duurzaam te verhogen en onze afhankelijkheid van voedselinvoer uit niet-duurzame productie te verminderen en tegelijkertijd de lokale productie en economieën te stimuleren;
24. herhaalt zijn verzoek om toereikende financiering ter ondersteuning van de uitvoering van de nieuwe verordening inzake visserijcontrole¹, met inbegrip van ondersteuning voor systemen voor elektronische monitoring op afstand voor de vloot, op AI gebaseerde systemen voor de identificatie van soorten en systemen voor de tracering van bron tot bord, en de grotere verantwoordelijkheden van het Europees Bureau voor visserijcontrole (EFCA); dringt voorts aan op transparante rapportage door de lidstaten over handhavingsmaatregelen en nalevingsgegevens overeenkomstig Verordening (EU) 2023/2842, teneinde een gelijk speelveld te bevorderen en het nultolerantiebeleid van de Unie ten aanzien van illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij (IOO-visserij) voort te handhaven;
25. steunt de versterking van de internationale dimensie van het GVB door de toewijzing van passende middelen voor oceaangovernance, internationale samenwerking en oceaandiplomatie, met inbegrip van de betrokkenheid van belanghebbenden in derde landen, waarbij wordt gezorgd voor eerlijke mededinging voor alle partijen; benadrukt dat het belangrijk is het nultolerantiebeleid van de Unie voort te zetten door voort krachtige maatregelen te nemen tegen IOO-visserij, zoals de inspanningen die worden geleverd voor het verwezenlijken van duurzame visserij wereldwijd, het garanderen van de naleving door alle landen van gedeelde regels en het bevorderen van een gelijk speelveld, met name door middel van een aanpak op basis van zeebekkens en de toepassing van doeltreffende handhavingsmethoden; dringt eveneens aan op financiële

¹ Verordening (EU) 2023/2842 van het Europees Parlement en de Raad van 22 november 2023 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1224/2009 van de Raad, en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1967/2006 en (EG) nr. 1005/2008 van de Raad en Verordeningen (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 en (EU) 2019/473 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft visserijcontrole (PB L, 2023/2842, 20.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj>.)

steun voor de uitvoering van de Overeenkomst van de Verenigde Naties inzake de mariene biodiversiteit van gebieden voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht (BBNJ-overeenkomst);

26. benadrukt dat de Middellandse Zee, met name in de gebieden rond Malta, Sicilië, Sardinië, Griekenland en Cyprus, in het bijzonder is blootgesteld aan IOO-visserijactiviteiten van derden, die ernstige schade toebrengen aan het plaatselijke milieu, met directe negatieve gevolgen voor de visserijactiviteiten; dringt aan op versterking van de controles en de internationale samenwerking, via het EFCA; verzoekt het EFCA en de lidstaten toezicht te houden op alle vloten waarvan de activiteiten een rechtstreeks risico kunnen vormen voor ecosystemen, de voedselzekerheid en de duurzaamheid van de visserijsector en het milieu, met name vloten van derde landen die actief zijn in wateren die grenzen aan de wateren van de Unie;
27. dringt aan op de nodige gerichte financiering ter verbetering van het onderzoek naar en de ontwikkeling en toepassing van emissiearme aandrijfsystemen die zijn aangepast aan alle verschillende vlootsegmenten, met inbegrip van vaartuigen die langer zijn dan 24 meter, en diverse soorten vistuig, om de emissies en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen, met inbegrip van de nodige aanpassingen aan de infrastructuur in havens van de Unie;
28. benadrukt dat behoorlijk gefinancierde opleidingen, met name voor jonge en nieuwe vissers, en een geschoold, divers personeelsbestand van cruciaal belang zijn voor het realiseren van generatievernieuwing, alsmede van gendergelijkheid; benadrukt dat jonge vissers moeten worden ondersteund op basis van verdienste, beroep en criteria inzake technische capaciteit; herhaalt dat jongere generaties moet worden aangetrokken, om de continuïteit van de visserij- en de aquacultuursector te garanderen;
29. benadrukt de urgentie van beleid dat gericht is op generatievernieuwing in de visserij- en de aquacultuursector, met technische, ondernemers- en veiligheidsopleidingsprogramma's die uit de Uniebegroting worden gefinancierd; dringt tevens aan op een specifieke verbintenis om de toegang van jonge vissers, met name in insulaire en afgelegen gebieden, te vergemakkelijken, met stimulansen voor startende ondernemingen en steun voor innovatieve duurzame visserij- en aquacultuurprojecten;
30. wijst er nogmaals op dat er specifieke financiële steun nodig is voor de ontwikkeling van kust- en kleine eilandgemeenschappen en ultraperifere gebieden; dringt er bij de Commissie op aan modernisering en vernieuwing van de vloot te bevorderen, met name in ultraperifere gebieden, overeenkomstig de Verdragen; herhaalt dat de extra kosten voor visserij- en aquacultuurproducten in ultraperifere en perifere gebieden naar behoren moeten worden gefinancierd en gecompenseerd, overeenkomstig de Verdragen; verzoekt de Commissie in dit verband na te gaan of het mogelijk is opnieuw een autonoom programma op te zetten ter compensatie van de extra kosten in ultraperifere gebieden, zoals voorheen het Posei-programma voor visserij;
31. benadrukt met klem de specifieke kenmerken van insulaire en ultraperifere gebieden, waar het insulaire karakter aanzienlijk hogere productie- en logistieke kosten met zich meebrengt, met rechtstreekse gevolgen voor het concurrentievermogen van lokale

vissers; verzoekt de Commissie daarom voor deze gebieden te voorzien in verhoogde, vereenvoudigde en specifieke financieringslijnen in de begrotingen van het EFMZVA en de Unie, met het oog op het ondersteunen van, onder andere, de vernieuwing en modernisering van de vloot, het stimuleren van duurzame technologieën met een geringe impact op het milieu en het compenseren van hogere kosten voor energievoorziening, onderhoud en verzekering;

32. verzoekt de Commissie, gezien de toenemende economische problemen in verband met de stijgende energie- en grondstoffenkosten en de wereldwijde concurrentie, bijkomende maatregelen voor vissers te overwegen, om de overgang naar duurzame brandstoffen met een lage emissie, technologische innovatie en de modernisering van de vloot te ondersteunen en om de toegang tot kredieten te vergemakkelijken, met volledige inachtneming van de ecologische duurzaamheid en de internationale verplichtingen;
33. benadrukt dat de haveninfrastructuur op eilanden en in de ultraperifere gebieden vaak ontoereikend of verouderd is, waardoor de operationele capaciteit en het concurrentievermogen van de lokale visserij worden beperkt; verzoekt de Commissie de modernisering en waar nodig uitbreiding van de haveninfrastructuur te ondersteunen, met bijzondere aandacht voor opslag, aanlandingsdiensten en gebieden voor het onderhoud en het bijtanken van vaartuigen, waarbij ook de toegang tot digitale technologieën en traceringsystemen wordt bevorderd;
34. benadrukt dat een geïntegreerde aanpak moet worden gevolgd voor de sociaal-economische ontwikkeling van visserijgemeenschappen op eilanden en in de ultraperifere gebieden, die niet alleen rechtstreekse steun voor de visserij omvat, maar ook de bevordering van duurzaam toerisme in verband met visserijtoerisme, beroepsopleiding en lokale samenwerkingsinitiatieven tussen vissers, publieke en particuliere entiteiten, met passende financiering van de Unie;
35. herhaalt dat het belangrijk is de vernieuwing van de vissersvloot te stimuleren met moderne, energie-efficiëntere visserijactiviteiten die minder schadelijk zijn voor het milieu; dringt daarom aan op meer niet-terugvorderbare subsidies en kredietfaciliteiten voor vissers, waarbij prioriteit wordt gegeven aan vloten in insulaire regio's en aan kleine marktdeelnemers, zodat zij zich snel kunnen aanpassen aan de milieuregelgeving zonder hun economische duurzaamheid in het gedrang te brengen, met het gebruik van energie-efficiëntere motoren en visserijtechnieken die minder impact hebben op het milieu;
36. benadrukt dat vissers in insulaire en ultraperifere gebieden vaak te maken hebben met complexe en uiteenlopende administratieve procedures, waardoor de toegang tot financiering wordt beperkt en activiteiten worden vertraagd; dringt daarom aan op vereenvoudiging en harmonisatie van de administratieve procedures in de hele Unie, met acties op nationaal en regionaal niveau, ook in de ultraperifere gebieden, met speciale éénloketsystemen, en op meer technische ondersteuning voor kleinschalige visserijondernemingen;

37. dringt aan op maatregelen om administratieve en financiële belemmeringen voor producentenorganisaties in de kleinschalige visserij weg te nemen en te zorgen voor billijke erkenning, steun en subsidiabiliteit in de hele Unie.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister² vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

² Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	4.9.2025
Uitslag eindstemming	+: 20 -: 1 0: 5
Bij de eindstemming aanwezige leden	Sakis Arnaoutoglou, Asger Christensen, Carmen Crespo Díaz, Ton Diepeveen, Paulo Do Nascimento Cabral, Siegbert Frank Droese, Nora Junco García, Isabelle Le Callennec, Isabella Lövin, Giuseppe Lupo, Ana Miranda Paz, Jessica Polfjärd, André Rodrigues, Bert-Jan Ruissen, Stéphanie Yon-Courtin
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Oihane Agirregoitia Martínez, Sofie Eriksson, Sebastian Everding, Marco Falcone, Luke Ming Flanagan, Gabriel Mato, Eric Sargiacomo, Kristoffer Storm
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	François-Xavier Bellamy, Rachel Blom, Tiago Moreira de Sá

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

20	+
ECR	Nora Junco García, Bert-Jan Ruissen, Kristoffer Storm
PPE	François-Xavier Bellamy, Carmen Crespo Díaz, Paulo Do Nascimento Cabral, Marco Falcone, Isabelle Le Callennec, Gabriel Mato, Jessica Polfjård
Renew	Oihane Agirregoitia Martínez, Asger Christensen, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Sakis Arnaoutoglou, Sofie Eriksson, Giuseppe Lupo, André Rodrigues, Eric Sargiacomo
The Left	Luke Ming Flanagan
Verts/ALE	Ana Miranda Paz

1	-
The Left	Sebastian Everding

5	0
ESN	Siegbert Frank Droese
PfE	Rachel Blom, Ton Diepeveen, Tiago Moreira de Sá
Verts/ALE	Isabella Lövin

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS

aan de Begrotingscommissie

inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen
(2025/0210(BUD))

Rapporteur voor advies: Helder Sousa Silva

ADVIES

De Commissie cultuur en onderwijs verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. is sterk gekant tegen de aanzienlijke bezuinigingen op Erasmus+ en Creatief Europa die de Raad voorziet in zijn lezing van de ontwerpbegroting 2026 en die neerkomen op respectievelijk 257,73 miljoen EUR en 26,4 miljoen EUR; is van mening dat vermindering van de steun voor deze vlaggenschipprogramma's van de Unie aan het einde van het huidige meerjarig financieel kader, wanneer alle programma's op kruissnelheid draaien, kortzichtig is en getuigt van een gebrek aan visie bij de Raad; benadrukt dat de middelen voor deze succesvolle programma's, die consequent bijdragen tot de prioriteiten inzake concurrentievermogen, inzetbaarheid en veerkracht op lange termijn, rechtstreeks ten goede komen aan de burgers, onder wie lerenden en jongeren, die door de voorgestelde bezuinigingen direct minder kansen hebben;
2. wijst erop dat Erasmus+ volgens de financiële programmering in 2026 zal profiteren van een extra bedrag van 255 miljoen EUR aan terugvorderingen en dat de door de Raad voorgestelde bezuinigingen op de ontwerpbegroting 257 miljoen EUR bedragen; betreurt dat dit neerkomt op een feitelijke verlaging van de totale financiële middelen die voor de periode 2021-2027 aan het programma zijn toegewezen, ondanks de extreem hoge absorptiecapaciteit en de populariteit ervan; dringt er in het bijzonder op aan dat de stabiliteit van initiatieven zoals de allianties van Europese universiteiten en de Erasmus+ Teacher Academies worden gegarandeerd, dat geplande initiatieven zoals de allianties van Europese scholen worden gewaarborgd, en dat het realiseren van de Europese onderwijsruimte wordt ondersteund;
3. waarschuwt dat de door de Raad voorgestelde bezuinigingen op het eerste onderdeel van Erasmus+ zullen leiden tot een daling van de beschikbare middelen ten opzichte van 2025 en dat er daardoor minder mogelijkheden zullen zijn voor leermobiliteit; wijst erop dat de leermobiliteit in het kader van Erasmus+ gedurende de programmeringsperiode consistent is toegenomen en met een teveel aan inschrijvingen

kampt, wat aantoont dat het programma succesvol is en verdere ondersteuning nodig heeft, bijvoorbeeld om tegemoet te kunnen komen aan de verdubbeling van het aantal verzoeken om accreditaties van scholen in het kader van Erasmus+¹; stelt daarom voor de kredieten voor dat onderdeel van het programma te verhogen met 42 miljoen EUR en die voor de relevante onderdelen met betrekking tot jongeren en sport met 15 miljoen EUR;

4. wijst erop dat een bezuiniging van 3 miljoen EUR in de sportsector aanzienlijke gevolgen zal hebben, te meer daar die sector het al met weinig middelen moet doen; benadrukt dat dergelijke steun van essentieel belang is om de steeds grotere rol die Erasmus+ speelt bij het bevorderen van lichaamsbeweging, gezondheid en lokale betrokkenheid, te versterken;
5. benadrukt dat het programma “Europees Solidariteitskorps” moet worden versterkt om meer jongeren in staat te stellen deel te nemen aan vrijwilligers- en solidariteitsactiviteiten en om de rol ervan bij de respons op crises, waaronder de oorlog in Oekraïne, te bevorderen; is ervan overtuigd dat een bescheiden verhoging van 3 miljoen EUR, hetgeen neerkomt op een stijging van 4,17 % ten opzichte van 2025, gerechtvaardigd is, gezien de aanhoudende overinschrijving op het programma en de gevolgen van de inflatie;
6. herinnert eraan dat Creatief Europa het enige EU-programma is dat zich richt op de culturele, creatieve en audiovisuele sector en op nieuwsmedia, en stelt daarom een passende verhoging voor van 20 miljoen EUR ten opzichte van de ontwerpbegroting; wijst erop dat Creatief Europa goede resultaten oplevert, dat de begroting daarvan volledig wordt uitgevoerd en dat alle onderdelen op een overweldigend aantal aanvragen kunnen rekenen; wijst op de belangrijke bijdrage die dit programma levert aan economisch herstel, sociale cohesie, Europese identiteit, mediageletterdheid, pluralisme en maatschappelijke veerkracht, en aan de bestrijding van desinformatie;
7. benadrukt dat met het programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden” de waarden van de Unie, de betrokkenheid van burgers en de deelname aan het democratisch leven van de Unie worden beschermd en bevorderd, en een besef van de gemeenschappelijke Europese geschiedenis wordt gecreëerd;
8. wijst op de rol van proefprojecten en voorbereidende acties als belangrijke instrumenten die door leden van het Europees Parlement worden gebruikt om nieuw beleid en nieuwe initiatieven te testen en te ontwikkelen; steunt daarom alle proefprojecten en voorbereidende acties die onder de bevoegdheid van de Commissie cultuur en onderwijs van het Parlement vallen en die in de procedure van voorafgaande beoordeling rang A en B hebben gekregen.

¹ Interim evaluation of the 2021-2027 Erasmus+ programme and final evaluation of the 2014-2020 Erasmus+ programme, SWD(2025) 186 final (Tussentijdse evaluatie van het Erasmus+-programma 2021-2027 en de eindevaluatie van het Erasmus+-programma 2014-2020).

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister² vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

² Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	24.9.2025
Uitslag eindstemming	+ : - : 0 : 24 3 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Nikolaos Anadiotis, Zsuzsanna Borvendég, Laurence Farreng, Gabriela Firea, Sunčana Glavak, Esteban González Pons, Catherine Griset, Hannes Heide, Lara Magoni, Eleonora Meleti, Nikos Pappas, Hristo Petrov, Giusi Princi, Sabrina Repp, Diana Riba i Giner, Nela Riehl, Manuela Ripa, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus, Marco Squarta, Zoltán Tarr, Eugen Tomac, Ivaylo Valchev, Annamária Vicsek, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Maria Guzenina

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

24	+
ECR	Lara Magoni, Marco Squarta, Ivaylo Valchev
NI	Nikolaos Anadiotis
PPE	Sunčana Glavak, Esteban González Pons, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Manuela Ripa, Zoltán Tarr, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
Renew	Laurence Farreng, Hristo Petrov, Eugen Tomac
S&D	Gabriela Firea, Maria Guzenina, Hannes Heide, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus
The Left	Nikos Pappas
Verts/ALE	Diana Riba i Giner, Nela Riehl

3	-
ESN	Zsuzsanna Borvendég
PfE	Catherine Griset, Annamária Vicsek

0	0

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

10.9.2025

BRIEF VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie

Betreft: Advies inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het
begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen (2025/0210(BUD))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie buitenlandse zaken ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar vergadering van 24 juni 2025 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen. Zij heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 4 september 2025 onderzocht en haar advies tijdens die vergadering goedgekeurd¹.

Ik zou het zeer op prijs stellen als u in uw ontwerpresolutie rekening zou houden met de suggesties in bijgevoegd advies.

Hoogachtend,

David McAllister

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: David McAllister (voorzitter), Hana Jalloul Muro (ondervoorzitter), Ioan Rareș Bogdan (ondervoorzitter), Michael Gahler (rapporteur voor advies), Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Laura Ballarín Cereza, Jordan Bardella, Dan Barna, Fernando Barrena Arza, Wouter Beke, Ľuboš Blaha, Helmut Brandstätter, Grzegorz Braun, Jaroslav Bžoch, Tobias Cremer, Danilo Della Valle, Elio Di Rupo, Loucas Foulas, Geadis Geadis, Giorgos Georgiou, Christophe Gomart, Bernard Guetta, Kinga Gál, Rima Hassan, Dariusz Joński (overeenkomstig artikel 216, lid 7, van het Reglement), Michał Kobosko, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Ondřej Kolář, Sergey Lagodinsky, Nathalie Loiseau, Reinhold Lopatka, Antonio López Istúriz White, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Andrey Novakov (overeenkomstig artikel 216, lid 7, van het Reglement), Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Jüri Ratas (overeenkomstig artikel 216, lid 7, van het Reglement), Thijs Reuten, Nela Riehl, Marjan Šarec, Mounir Satouri, Paulius Saudargas (overeenkomstig artikel 216, lid 7, van het Reglement), Andreas Schieder, Alexander Sell, Krzysztof Śmiszek (overeenkomstig artikel 216, lid 7, van het Reglement), Davor Ivo Stier, Stanislav Stoyanov, Kai Tegethoff (overeenkomstig artikel 216, lid 7, van het Reglement), Marta Temido, Cristian Terheș, Hermann Tertsch, Pierre Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, António Tânger Corrêa, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Thomas Waitz, Isabel Wiseler Lima, Nicola Zingaretti, Željana Zovko.

SUGGESTIES

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

- A. overwegende dat de EU-begroting een zeer belangrijk instrument is om de rol van de Europese Unie in de wereld te versterken en haar doelstellingen op het gebied van buitenlands beleid te bevorderen;
 - B. overwegende dat het internationale landschap steeds complexer wordt en gekenmerkt wordt door geopolitieke spanningen, strategische concurrentie en mondiale uitdagingen;
 - C. overwegende dat de buurlanden van de Unie voor ongekende uitdagingen staan, waardoor het steeds belangrijker wordt dat de Unie beschikt over een begroting die haar in staat stelt om daar beter op in te spelen;
 - D. overwegende dat de Verenigde Staten en andere landen drastisch hebben gesnoeid in hun buitenlandse hulp en dat de Europese Unie niet in staat is om dat binnen haar meerjarig financieel kader (MFK) volledig te compenseren, maar dat deze situatie de EU wel de kans biedt om een krachtiger rol te spelen op het internationale toneel;
1. is ingenomen met het feit dat bij de herziening van het MFK in 2024 werd voorzien in de faciliteit voor Oekraïne ter waarde van 50 miljard EUR en in aanvullende financiering in rubriek 6; betreurt echter dat bij de herziening van het MFK niet werd voldaan aan de behoeften zoals vastgesteld door het Parlement en dat als gevolg daarvan verschillende begrotingsonderdelen van rubriek 6 in de ontwerpbegroting een aanzienlijke daling laten zien ten opzichte van de begroting 2025;
 2. wijst erop dat het met name belangrijk is dat de financiering voor de landen van het Oostelijk en Zuidelijk Nabuurschap wordt verhoogd, gezien hun nabije ligging en geostrategisch belang; is van mening dat de begrotingsnomenclatuur een specifieke begrotingslijn moet omvatten voor de nieuwe hervormings- en groeifaciliteit voor de Republiek Moldavië, met als doel de transparantie van de begroting te vergroten en het parlementair toezicht te verbeteren;
 3. wijst met grote bezorgdheid op de huidige situatie in het Midden-Oosten en dringt aan op beschikbaarstelling van meer financiële middelen, met name voor alle humanitaire organisaties van de VN, gezien hun cruciale rol bij de verstrekking van humanitaire hulp en essentiële diensten; dringt voorts aan op maximale flexibiliteit bij de ondersteuning van de regio in 2026, omdat de onstabiele situatie ter plaatse een normale financiële programmering zeer moeilijk maakt;
 4. dringt aan op meer financiële steun van de EU voor de versterking van de humanitaire en economische bijstand in Syrië, met steunprogramma's voor de wederopbouw van infrastructuur, met verantwoordingsmechanismen, en met versterking van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld en de sociale stabiliteit in het land;
 5. dringt erop aan dat er een EU-faciliteit voor de wederopbouw van Gaza wordt opgezet, die gefinancierd en uitgevoerd wordt door internationale en regionale belanghebbenden,

met als doel een bijdrage te leveren aan de verwezenlijking van duurzame stabiliteit en veiligheid in de regio;

6. is van mening dat de financiering voor acties op het gebied van mensenrechten en democratie in het kader van het NDICI moet worden verhoogd, omdat de USAID-middelen ter ondersteuning van dergelijke acties zijn stopgezet, en vindt dat om die reden de begrotingslijnen voor verkiezingswaarnemingsmissies en de grondrechten en fundamentele vrijheden moeten worden verhoogd;
7. is van mening dat de financiering voor maatschappelijke organisaties, mensenrechtenverdedigers en vrouwenrechtenorganisaties moet worden verhoogd, met name de financiering voor organisaties die zich bezighouden met conflictpreventie en vredesopbouw;
8. is van mening dat de EU, om de economische veiligheid te bevorderen in een tijd van snelle technologische vooruitgang en geopolitieke concurrentie, de nodige middelen moet toewijzen om haar digitale diplomatie te versterken;
9. pleit voor meer financiering voor de verkiezingswaarnemingsmissies van de EU in kandidaat-lidstaten van de EU en voor versterking van de IT-instrumenten van verkiezingswaarnemingsmissies;
10. is van mening dat belangrijke behoeften die niet kunnen worden gedekt via de jaarlijkse begrotingsprocedure 2026, zoals de financiering van de wederopbouw van Gaza en Syrië en de aanpak van het financieringstekort voor infrastructuur in Afrika, bij de komende onderhandelingen over het volgende MFK hoog op de agenda moeten staan;
11. wijst met bezorgdheid op de financiële situatie van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), die al jarenlang structureel ondergefinancierd is, en is zeer bezorgd over de ernstige negatieve gevolgen daarvan voor het externe optreden van de EU; merkt op dat de behoeften van een dienst met 145 diplomatieke vertegenwoordigingen en bureaus over de hele wereld fundamenteel verschillen van de behoeften van instellingen die slechts op één locatie actief zijn en is van mening dat de EDEO wat haar administratieve begroting betreft niet gelijk moet worden behandeld als de andere instellingen; verhoogt daarom de begroting van de EDEO voor 2026; is van mening dat de EDEO in het volgende MFK ook over een aanzienlijk hogere begroting moet kunnen beschikken om ervoor te zorgen dat zij haar rol in de wereld op daadkrachtige wijze kan vervullen.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

10.9.2025

BRIEF VAN DE COMMISSIE VEILIGHEID EN DEFENSIE

Dhr. Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 — alle afdelingen (2025/0210(BUD))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie veiligheid en defensie verzocht een advies uit te brengen aan uw commissie. Op 8 juli 2025 hebben de coördinatoren van de Commissie veiligheid en defensie besloten het advies toe te zenden in briefvorm, en de commissie heeft deze brief tijdens haar vergadering van 8 september 2025 goedgekeurd¹.

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Marie-Agnes Strack-Zimmermann (voorzitter en rapporteur voor advies), Mihai Tudose (tweede ondervoorzitter), Michał Dworczyk (derde ondervoorzitter), Riho Terras (vierde ondervoorzitter), Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Wouter Beke, Marc Botenga, Jorge Buxadé Villalba, Estelle Ceulemans, Tobias Cremer, Elio Di Rupo, Bart Groothuis, Niclas Herbst, Ondřej Krutílek, Marion Maréchal, Vangelis Meimarakis, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Hans Neuhoﬀ, Hannah Neumann, Andrey Novakov, Nicolás Pascual de la Parte, Reinis Pozņaks, Marjan Šarec, Mārtiņš Staķis, Michał Szczerba, Georgiana Teodorescu, Pierre-Romain Thionnet, Matej Tonin, Pekka Toveri, Reinier van Lanschot, Roberto Vannacci, Marta Wcisłó, Lucia Yar.

ADVIES

De Commissie veiligheid en defensie verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

A. overwegende dat voor 2026 een ontwerpbegroting wordt ingediend met uiterste krappe marges, zonder ruimte voor substantiële nieuwe initiatieven in het kader van de gewone jaarlijkse begrotingsprocedure;

B. overwegende dat de huidige geopolitieke context, die gekenmerkt wordt door de aanhoudende Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, de escalerende humanitaire ramp in Gaza en, als gevolg van militaire conflicten, voortdurende spanningen in het Midden-Oosten – onder meer tussen Israël, Iran en Syrië – en toenemende instabiliteit in het nabuurschap van de Unie, alsmede het verontrustende beleid van China, een grotere strategische verantwoordelijkheid van de Unie vereist, ook op het gebied van haar gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), in volledige overeenstemming met de verplichtingen van de lidstaten binnen de NAVO, waarbij onnodige dubbele structuren en overlappende bevoegdheden moeten worden voorkomen;

C. overwegende dat de lidstaten, met name aan de oostelijke flank van de Unie, al jaren consequent hun defensie-uitgaven verhogen en hun afschrikkingsvermogens versterken, en dat zij sinds het prille begin van het conflict in Oekraïne substantiële steun verlenen, onder meer in de vorm van militaire uitrusting, financiële bijstand en humanitaire hulp;

D. overwegende dat de Europese Raad van 26-27 juni 2025 de strategische doelstelling van de Unie heeft bevestigd om haar defensievermogens te versterken en de gezamenlijke investeringen op te voeren; overwegende dat de Europese Raad heeft benadrukt dat de nationale en collectieve defensie-uitgaven aanzienlijk moeten worden verhoogd, en heeft herinnert aan de toezegging van 5 % voor defensie-uitgaven die de lidstaten die lid zijn van de NAVO tijdens de top van juni 2025 zijn overeengekomen;

E. overwegende dat de Raad ook heeft benadrukt dat de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) dringend moet worden versterkt, door bundeling van de vraag, gezamenlijke aanbestedingen, normalisatie en de werking van een volledig geïntegreerde Europese defensiemarkt te bevorderen;

F. overwegende dat, aansluitend bij het ReArm Europe-plan, met het onlangs goedgekeurde akkoord over de tussentijdse herziening van het cohesiebeleid en het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) nieuwe prioritaire gebieden worden geïntroduceerd – met name defensie en veiligheid – voor het gebruik van de resterende flexibiliteitsreserve van cohesieprogramma's in 2026-2027;

G. overwegende dat hieruit een brede politieke consensus blijkt over het feit dat alle financiële instrumenten van de EU, met inbegrip van fondsen onder gedeeld beheer, moeten worden afgestemd op de veranderende geopolitieke en veiligheidsprioriteiten;

H. overwegende dat hybride dreigingen, met name cyberaanvallen tegen kritieke infrastructuur, overheidsdiensten, bedrijven en defensiesystemen, alsook buitenlandse informatiemaniplatie

en inmenging die gericht zijn tegen democratische processen, een toenemend structureel risico vormen voor de veiligheid van de Unie; overwegende dat cyberparaatheid een fundamenteel element is van strategische afschrikking en veerkracht; overwegende dat cyberbeveiliging, ondanks het feit dat zij van centraal belang is, nog steeds onvoldoende wordt geïntegreerd in de belangrijkste begrotingsinstrumenten van de Unie op het gebied van veiligheid en defensie;

I. overwegende dat de ontwikkeling en uitrol van opkomende, disruptieve technologieën en technologieën voor tweërlei gebruik – zoals artificiële intelligentie, autonome systemen, kwantumcomputing en in de ruimte gestationeerde capaciteiten – van doorslaggevend belang zullen zijn om de strategische autonomie van de Unie op het gebied van defensie en veiligheid te waarborgen; overwegende dat in de resolutie van het Europees Parlement van 12 maart 2025 over het witboek over de toekomst van de Europese defensie wordt benadrukt dat de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) moet worden versterkt door middel van ambitieuze en duurzame investeringen in strategische en innovatieve capaciteiten;

J. overwegende dat het Europees Defensiefonds (EDF) het belangrijkste instrument van de Unie is om gestructureerde samenwerking op het gebied van defensiegerelateerd onderzoek en industriële ontwikkeling te bevorderen en rechtstreeks bij te dragen tot het concurrentievermogen, de veerkracht en de innovatie van de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB); overwegende dat het EDF volgens de tussentijdse evaluatie van het Europees Defensiefonds (COM(2025) 299 final) aanzienlijke structurele effecten heeft gehad door de ontwikkeling van kritieke capaciteiten te ondersteunen, de deelname van kmo's te vergroten en versnippering te verminderen, terwijl er uitdagingen blijven bestaan met betrekking tot medefinanciering, de continuïteit tussen O&O en aanbestedingen en de strategische planning op Europees niveau;

K. overwegende dat de Unie, in het licht van mondiale crises en toenemende geopolitieke uitdagingen, over strategische informatie uit de eerste hand moet beschikken over ontwikkelingen buiten haar grenzen; overwegende dat het Europese inlichtingensysteem nog steeds sterk afhankelijk is van nationale capaciteiten en de bereidheid op nationaal niveau om informatie van de lidstaten en geallieerde landen te delen, hetgeen onderstreept dat de mechanismen voor gezamenlijke coördinatie en analyse dringend moeten worden versterkt; overwegende dat er in het strategisch kompas voor veiligheid en defensie 2022 op wordt gewezen dat inlichtingen belangrijk zijn voor strategische autonomie en wordt opgeroepen tot versterking van de rol van het EU-Intcen (Inlichtingen- en situatiecentrum van de Europese Unie) en de SIAC (Single Intelligence Analysis Capacity) als inlichtingenhub om het gemeenschappelijk situationeel bewustzijn te vergroten door gegevens uit meerdere bronnen te integreren;

L. overwegende dat in de paraatheidsstrategie van de Unie en het verslag-Niinistö wordt vastgesteld dat de crisisparaatheid dringend moet worden versterkt door middel van een geïntegreerde aanpak waarbij civiele en militaire middelen, publiek-private samenwerking en gezamenlijke operationele protocollen worden gecombineerd; overwegende dat dergelijke capaciteiten van essentieel belang zijn om de functionaliteit van de Unie in het kader van hybride dreigingen, technologische verstoringen of externe agressie te waarborgen; overwegende dat defensiebegrotingen moeten worden aangevuld met investeringen in kritieke infrastructuur, veerkrachtige logistiek en geïntegreerde responscapaciteiten;

M. overwegende dat het civiele GVDB van de Unie onlangs is uitgebreid met de creatie van nieuwe missies, die ondergefinancierd en onderbemand zijn en het risico lopen niet aan de operationele behoeften te voldoen;

N. overwegende dat de ontwerpbegroting voor rubriek 7 (Europees openbaar bestuur) gebaseerd is op een “stabiel personeelsbestand” en een maximale verhoging van de niet-salarisgerelateerde uitgaven met 2 %; overwegende dat dergelijke beperkingen geen rekening houden met de politieke toezeggingen van de lidstaten om de planningsstructuren en missies van het GVDB uit te breiden, waardoor de operationele doeltreffendheid van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) wordt ondermijnd;

O. overwegende dat in de raming van de EDEO voor 2026 wordt verzocht om een personeelsuitbreiding met 14 extra arbeidscontractanten voor het militair plannings- en uitvoeringsvermogen (MPCC), die is goedgekeurd door het Politiek en Veiligheidscomité (PVC);

P. overwegende dat de Unie een houding van paraatheid op het gebied van defensie moet aannemen en dringend haar inspanningen moet opvoeren om haar defensieparaatheid en afschrikingsvermogen uiterlijk in 2030 te herstellen, rekening houdend met reeds lang bestaande onderinvesteringen en een cumulatieve investeringskloof op defensiegebied tussen de lidstaten;

Q. overwegende dat voor de versterking van de Europese defensie-unie financiering nodig is die niet alleen ambitieus is, maar ook eerlijk en efficiënt, en die wordt verdeeld onder de lidstaten;

1. is ingenomen met de erkenning van defensie en veiligheid als strategische prioriteiten van de Unie, zoals blijkt uit de conclusies van de Europese Raad, en met de stap om gerichte investeringen in verband met defensie en veiligheid onder gedeeld beheer mogelijk te maken; herhaalt zijn reeds lang bestaande oproep om alle GVDB-uitgaven uit de begroting van de Unie te financieren, met uitzondering van operaties die gevolgen hebben op militair of defensiegebied; **benadrukt voorts dat dit niet mag leiden tot een samenvoeging van veiligheid met andere beleidsterreinen, zoals het gemeenschappelijk landbouwbeleid of het cohesiebeleid;**

2. merkt echter op dat de ontwerpbegroting 2026 niet voorziet in een noemenswaardige versterking van rubriek 5 (Veiligheid en defensie), ondanks het toegenomen operationele tempo en de grotere politieke ambitie van de Unie;

3. is ingenomen met Besluit (GBVB) 2024/3116 van de Raad van 9 december 2024 betreffende de Europese Veiligheids- en defensieacademie en tot intrekking van Besluit (GBVB) 2020/1515; stelt met tevredenheid vast dat hiermee tegemoet wordt gekomen aan een tien jaar oud verzoek van het Europees Parlement; herhaalt zijn talrijke oproepen om alle veiligheids- en defensiegerelateerde structuren van de Europese Unie te financieren uit de communautaire begroting en verzoekt de VV/HV en de Commissie daartoe gezamenlijke voorstellen in te dienen;

4. benadrukt het feit dat het “Eastern Shield”-project van fundamenteel belang is als strategische onderneming ter versterking van de veiligheid van Europa, merkt op dat het is opgenomen in

het witboek over de gereedheid van de Europese defensie en dringt aan op de toewijzing van voldoende financiële middelen om de uitvoering ervan te waarborgen;

5. dringt aan op uitbreiding van de financieringsmogelijkheden uit Europese fondsen, onder meer via het Fonds voor geïntegreerd grensbeheer, ter ondersteuning van de technische voorbereiding van grensgebieden in landen die worden bedreigd door hybride activiteiten en conventionele gewapende agressie door derde landen, met name in lidstaten in het oostelijke deel van de Europese Unie;

6. stelt met bezorgdheid vast dat de begrotingstoewijzingen voor GVDB-missies (gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid) in het kader van het GBVB-instrument ook achterblijven bij de huidige strategische behoeften en operationele realiteit; benadrukt dat de begrotingslijn voor het civiele GVDB moet worden versterkt om rekening te houden met de oprichting van nieuwe civiele missies, en om de duurzaamheid hiervan te waarborgen, met het oog op de bevordering van de rechtsstaat, de bescherming van de mensenrechten en de versterking van de politieke en strafrechtelijke samenwerking, met name in Oekraïne, Moldavië, Kosovo, het Midden-Oosten, Libië, de Sahel enz., de interactie ervan met andere relevante instrumenten van de EU en de lidstaten in het kader van de geïntegreerde aanpak van de EU te versterken, de planningscapaciteit te waarborgen en te zorgen voor voldoende personeel, hetgeen nauwere coördinatie met JBZ-actoren van de lidstaten en capaciteiten voor snelle inzet vereist, alsmede in begrotingsprocedures nauwere samenwerking te bevorderen tussen civiele GVDB-missies en de sector JBZ van de EU, met inbegrip van JBZ-agentschappen van de EU (Frontex, Europol, Eurojust, Cepol);

7. onderstreept dat het huidige maximum in rubriek 7 onverenigbaar is met de behoeften van een EDEO met voldoende personeel en dringt aan op aanpassing ervan in overeenstemming met de door de EDEO verstrekte raming; dringt met name aan op de aanwerving van 14 extra arbeidscontractanten voor het MPCC, overeenkomstig de door het PVC goedgekeurde businesscase en de toenemende vereisten voor operationele defensieplanning op EU-niveau; onderstreept de aanhoudende behoefte aan de aanschaf van beveiligde communicatie- en informatiesystemen (CIS) voor de doeltreffende controle van alle GVDB-missies;

8. herhaalt dat militaire mobiliteit essentieel is voor de defensieparaatheid van de Unie en de bescherming van haar burgers in het licht van het verband tussen interne en externe veiligheid, en dat zij een van de belangrijkste gebieden van samenwerking met de NAVO vormt; onderstreept het feit dat dit programma steeds belangrijker wordt in het licht van de veranderende veiligheidsomgeving, de toenemende behoefte aan grensoverschrijdende troepenbewegingen en bewegingen met het oog op rechtshandhaving, en het strategische belang van spoorweginfrastructuur voor vervoer voor tweërlei gebruik; neemt kennis van de door de Raad voorgenomen aanpassing van de kredieten in rubriek 5 om de uitgaven voor militaire mobiliteit te verhogen; betreurt echter het lage niveau van de aanpassing in het licht van de huidige uitdagingen in de landen aan de oostgrens; herinnert eraan dat rubriek 5 onvoldoende marge biedt om de volledige omvang van dergelijke investeringen te dekken en dringt daarom aan op een versterking van de middelen voor militaire mobiliteit met ten minste 10 % via de beschikbare marge in rubriek 5 en, waar nodig, door gebruik te maken van het flexibiliteitsinstrument, overeenkomstig artikel 12 van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader; onderstreept dat een dergelijk gebruik van het flexibiliteitsinstrument gerechtvaardigd is door de geopolitieke nood situatie en de noodzaak om

dringende en onvoorziene uitgaven op het gebied van gemeenschappelijke defensie en veiligheid te ondersteunen;

9. herhaalt zijn oproep om de snel inzetbare capaciteit en de oefeningen en inzetten hiervan te financieren uit de begroting van de Unie, met uitzondering van operaties die gevolgen hebben op militair of defensiegebied; verzoekt de VV/HV en de Commissie daartoe gezamenlijke voorstellen in te dienen;

10. benadrukt dat cyberbeveiliging moet worden behandeld als een transversale, coherente en gecoördineerde prioriteit binnen het veiligheids- en defensiebeleid van de Unie; dringt daarom aan op meer financiële steun via de instrumenten die het meest rechtstreeks verband houden met cyberbeveiliging, waaronder het Europees Defensiefonds (EDF), Horizon Europa, het programma Digitaal Europa, de Connecting Europe Facility en de instrumenten voor extern optreden waarmee cyberweerbaarheid in het buitenland wordt ondersteund; onderstreept dat specifiek moet worden geïnvesteerd in het onderzoek naar en de ontwikkeling van ondersteunende strategische technologieën voor cyberbeveiliging, zoals kwantumcryptografie; dringt in dit verband aan op meer financiering om de operationele, analytische en technologische capaciteiten van de relevante organen van de Unie op dit gebied, waaronder het Europees kenniscentrum voor cyberbeveiliging (ECCC), het Agentschap van de Europese Unie voor cyberbeveiliging (Enisa) en het Satellietcentrum van de Europese Unie (Satcen), te versterken en uit te breiden;

11. dringt erop aan dat in de begroting van de Unie voor 2026 de steun voor onderzoek, ontwikkeling en validering van geavanceerde technologieën op het gebied van defensie en veiligheid wordt versterkt, met bijzondere nadruk op gebieden met een grote impact, zoals artificiële intelligentie, geavanceerde automatisering, kwantumcomputing en autonome platforms; wijst op de rol van het Europees Defensiefonds (EDF) als belangrijkste instrument voor de bevordering van technologische innovatie op defensiegebied, in synergie met Horizon Europa, het programma Digitaal Europa en samenwerkingsprojecten tussen de lidstaten die worden bevorderd door de Commissie; herinnert eraan dat deze technologieën moeten worden ontwikkeld met inachtneming van het internationaal recht en met eerbiediging van de fundamentele waarden van de Unie, zodat zij in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) ethisch en verantwoord worden gebruikt;

12. benadrukt het feit dat het Europees Defensiefonds (EDF) heeft gewonnen aan strategisch belang in het licht van de doelstelling van de Unie op het gebied van herbewapening en de toenemende behoefte aan defensievermogens; stelt met bezorgdheid vast dat een aantal hoogwaardige samenwerkingsprojecten op defensiegebied, die positief zijn beoordeeld in het kader van eerdere EOF-oproepen, niet konden worden gefinancierd vanwege budgettaire beperkingen; dringt daarom aan op een verhoging van de EOF-middelen voor 2026, binnen realistische begrotingsgrenzen, om deze kloof aan te pakken, met bijzondere aandacht voor de ondersteuning van de ontwikkeling van sleuteltechnologieën voor cyberbeveiliging en ter versterking van de eigen capaciteiten van de Unie op het gebied van inlichtingen en strategische analyse, met name in het kader van de gezamenlijke capaciteit op het gebied van inlichtingenanalyse van de EU (SIAC) en het Inlichtingen- en situatiecentrum van de Europese Unie (EU-Intcen), alsook het Satellietcentrum van de EU (Satcen); onderstreept dat deze verhoging in de mate van het mogelijke moet worden gefinancierd via de beschikbare marge in rubriek 5 en, waar nodig, door gebruik te maken van het flexibiliteitsinstrument,

overeenkomstig artikel 12 van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader;

13. benadrukt dat de impact van het Europees Defensiefonds moet worden geconsolideerd en versterkt door de in het tussentijdse evaluatieverslag 2025 vastgestelde tekortkomingen aan te pakken; dringt aan op betere medefinancieringsmechanismen door het complementaire gebruik van instrumenten zoals InvestEU en EIB-middelen; onderstreept het feit dat het belangrijk is voor een betere koppeling te zorgen van de onderzoeks-, ontwikkelings- en aanbestedingsfasen van het fonds, door sterkere synergieën tot stand te brengen met het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP) en het instrument voor gezamenlijke aankoop; steunt de totstandbrenging van een meerjarig planningskader voor het EDF, dat is afgestemd op het vermogensontwikkelingsplan en het strategisch kompas en ontwikkeld wordt in nauwe samenwerking met het Europees Defensieagentschap (EDA) en de EDEO;

14. neemt kennis van het omnibusvoorstel van de Commissie inzake defensie, dat voorziet in belangrijke vereenvoudigingen in het beheer van het EDF, met inbegrip van gestroomlijnde gunningscriteria, het gebruik van meerjarige werkprogramma's, vereenvoudigde regels voor onderhandse gunning en precommerciële inkoop, en een ruimer toepassingsgebied voor indirect beheer; onderstreept dat, in de context van de beperkte beschikbare middelen in rubriek 5, de goed voorbereide uitvoering van deze wijzigingen van essentieel belang is om een maximale impact en flexibiliteit van defensiegerelateerde uitgaven te waarborgen;

15. is ingenomen met de aanstaande goedkeuring van het EDIP en dringt erop aan dat, zodra de rechtsgrondslag ervan in werking is getreden, een specifiek deel van de middelen ervan moet worden toegewezen aan het Fonds voor een versnelde transformatie van defensietoeleveringsketens (FAST); onderstreept de strategische rol van kmo's en midcaps bij de industrialisering van defensietechnologieën en de productie van essentiële defensiecomponenten, en dringt aan op meer steun voor kmo's en midcaps binnen dit kader; dringt er, gezien de algemene noodzaak om het EDIP naar behoren te financieren, op aan overeenkomstig artikel 12 van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 een beroep te doen op het flexibiliteitsinstrument om de voorgestelde versterking van de pijlers van het EDIP, met inbegrip van de FAST-middelen, te financieren;

16. herinnert aan de goedkeuring van SAFE als onderdeel van het ReArm EU-plan, waarbij de lidstaten tot 150 miljard EUR aan door de Uniebegroting gedekte leningen krijgen om gezamenlijke investeringen in defensievermogens te financieren; onderstreept dat SAFE weliswaar buiten de begroting valt, maar een belangrijke pijler vormt van de paraatheid van de Unie op defensiegebied; betreurt echter dat het Europees Parlement niet als medewetgever is betrokken bij de vaststelling ervan – gezien de gevolgen ervan voor het beleid en de begroting en de strategische relevantie ervan – en verwacht dat de rechtsgrondslag wordt gecorrigeerd; dringt aan op samenhang en complementariteit tussen door SAFE ondersteunde investeringen en begrotingsinstrumenten zoals het EDIP, met name ter ondersteuning van vraagbundeling, gezamenlijke aanbestedingen en industriële schaalvergroting in alle lidstaten; dringt erop aan dat de Commissie volledig transparant handelt en het Europees Parlement gedetailleerde informatie verstrekt over de nationale plannen voor de defensie-industrie, om de vooruitgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen inzake vraagbundeling en gezamenlijke aanbestedingen te beoordelen;

17. betreurt dat rubriek 5 van de ontwerpbegroting 2026 geen echte marge voor versterking biedt, ondanks de toenemende strategische verantwoordelijkheden van de Unie; is in dit verband ingenomen met het oorspronkelijke voorstel om de voor het volgende meerjarig financieel kader voorgestelde defensiegerelateerde kredieten aanzienlijk te verhogen, hetgeen een aanzienlijke stijging betekent ten opzichte van de huidige niveaus; benadrukt echter dat deze toekomstige verhoging zich moet vertalen in gecoördineerde actie op het niveau van de Unie, waarbij financiering wordt verstrekt via programma's die gezamenlijke aanbestedingen, vraagbundeling en de ontwikkeling van een echte Europese technologische en industriële defensiebasis ondersteunen;

18. verzoekt de Commissie en de Raad stappen te zetten in de richting van een echte Europese financiële architectuur voor defensie, op basis van solidariteit en economische rationaliteit; benadrukt dat er gezamenlijke financieringsmechanismen moeten worden ingevoerd om versnippering te voorkomen, de efficiëntie van de uitgaven te vergroten en de cohesie tussen de lidstaten te bevorderen; beschouwt het als een prioriteit om gemeenschappelijke middelen te mobiliseren, het gebruik van instrumenten zoals InvestEU te vergemakkelijken en de afstemming op de doelstellingen van het MFK en het cohesiebeleid te verbeteren; herinnert eraan dat een geloofwaardige Europese defensie-unie niet alleen politieke wil vereist, maar ook stabiele, gemeenschappelijke en op belangen gebaseerde financiering die is afgestemd op het algemeen Europees belang.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

26.8.2025

BRIEF VAN DE COMMISSIE BEGROTINGSCONTROLE

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de Algemene begroting van de Europese Unie voor het
begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen(2025/0210(BUD))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie begrotingscontrole ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar vergadering van 26 juni 2025 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

Bij de hervorming van het EP van 2024 werd onder meer benadrukt dat de begrotings- en kwijtingsprocedures met elkaar verbonden zijn en dat de resultaten van de kwijtingsprocedure op natuurlijke wijze moeten worden meegenomen in de begrotingsprocedure, en vice versa. In dit verband is de Commissie begrotingscontrole van mening dat de resoluties van de kwijtingsprocedure voor 2023, die in mei 2025 in de plenaire vergadering zijn aangenomen, een aantal opmerkingen en aanbevelingen bevatten die de kwijtingsautoriteit aan de begrotingsautoriteit wil doen toekomen.

De Commissie begrotingscontrole heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 4 september 2025 behandeld. Tijdens die vergadering heeft zij besloten de bevoegde Begrotingscommissie te verzoeken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen.

Dit advies moet worden gelezen in samenhang met de door de Commissie begrotingscontrole ingediende begrotingsamendementen.

Hoogachtend,

Niclas Herbst

Voorzitter van de Commissie begrotingscontrole
Rapporteur voor advies

SUGGESTIES

1. onderstreept dat de financiële belangen van de Unie moeten worden beschermd overeenkomstig de algemene beginselen die zijn verankerd in de Verdragen van de Unie, met name de waarden in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en overeenkomstig het beginsel van goed financieel beheer, zoals verankerd in artikel 317 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en in Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (het Financieel Reglement);
2. benadrukt het feit dat het conditionaliteitsmechanisme voor de rechtsstaat zeer belangrijk is voor het beschermen van de Uniebegroting; verzoekt de Commissie ten volle gebruik te maken van de beschikbare instrumenten om het duidelijke gevaar voor een ernstige schending van de Uniewaarden het hoofd te bieden en onmiddellijk een beroep te doen op de conditionaliteitsverordening wanneer inbreuken de financiële belangen van de Unie dreigen te schaden; is voorstander van het blokkeren van Uniemiddelen zolang niet volledig aan de voorwaarden is voldaan en het niet toegeven aan chantage; verzoekt de Commissie met klem een holistische aanpak te waarborgen voor verschillende EU-fondsen en wetgevingsinstrumenten, waarbij wordt benadrukt dat er geen middelen van de Unie mogen worden toegewezen voor activiteiten die de democratie ondermijnen of autoritarisme versterken;
3. herinnert eraan dat het belangrijk is dat het systematisch gebruik van IT-instrumenten zoals EDES en Arachne wordt verplicht voor alle Uniemiddelen, met inbegrip van de middelen onder gedeeld beheer, en dat moet worden toegezien op beter gebruik van nieuwe technologie om meer controles te kunnen uitvoeren en de Uniebegroting te beschermen tegen fraude en misbruik van middelen; is ingenomen met het feit dat de herschikking van het Financieel Reglement inhoudt dat alle lidstaten worden verplicht de Commissie toegang te verlenen tot gegevens over begunstigden van EU-fondsen, die op geautomatiseerde wijze in Arachne moeten worden ingevoerd; merkt op dat de ontwikkeling van Arachne+ vordert en op schema ligt om aan de verplichtingen van het Financieel Reglement te voldoen; acht het van het grootste belang dat deze ontwikkeling onbelemmerd wordt voortgezet en benadrukt dat de Commissie voldoende middelen ter beschikking moet stellen om ervoor te zorgen dat noch de ontwikkeling, noch de technische bijstand die nodig is voor de uitvoering van Arachne in het gedrang komt;
4. is van mening dat het Europees Openbaar Ministerie een onmisbaar onderdeel is van de fraudebestrijdingsarchitectuur van de EU; acht het absoluut noodzakelijk ervoor te zorgen dat het EOM over de nodige middelen beschikt om zijn mandaat uit te voeren, met name wanneer de uitoefening van systematisch toezicht op de uitvoering van EU-fondsen onder druk staat; neemt kennis van het in de ontwerpbegroting 2026 aan het EOM toegewezen bedrag van 91 545 128 EUR aan vastleggings- en betalingskredieten, en stelt vast dat dit in het standpunt van de Raad over de ontwerpbegroting 2026 is verlaagd met 5 886 284 EUR tot 85 658 844 EUR; neemt voorts kennis van de raming van het EOM dat het ten opzichte van de OB 2026 ten minste 6,1 miljoen EUR extra nodig heeft om zijn personeelsbehoeften te dekken; is van mening dat een dergelijke

verhoging van de EOM-begroting gerechtvaardigd is, zoals voorgesteld in begrotingsamendement X;

5. is van oordeel dat de activiteiten van het EOM op zich niet alleen bijdragen tot de bescherming van de financiële belangen van de Unie, maar ook het potentieel hebben om bedragen van de Uniebegroting terug te vorderen die vanwege criminele activiteiten niet zijn gebruikt voor het beoogde doel; is van mening dat bedragen als gevolg van door de gedelegeerd Europese aanklagers in de lidstaten genomen inbeslagnemings- en confiscatiemaatregelen, na aftrek van de kosten die de autoriteiten van de lidstaten hebben gemaakt om deze maatregelen uit te voeren, kunnen terugvloeien naar de Uniebegroting, overeenkomstig artikel 38 van Verordening (EU) 2017/1939; herinnert in dit verband aan de aanbevelingen die de kwijtingsautoriteit heeft gedaan in zijn resolutie over het verlenen van kwijting aan het EOM en in zijn resolutie van 2025 over de bescherming van de financiële belangen van de EU en fraudebestrijding; is van mening dat de potentiële inkomsten uit inbeslagnemings- en confiscatiemaatregelen in de EU-begroting moeten worden opgenomen als niet-bestemmingsontvangsten, onder een afzonderlijke begrotingslijn zoals gecreëerd bij begrotingsamendement XX; verzoekt de Commissie de nodige regelingen te treffen met de bevoegde nationale autoriteiten om ervoor te zorgen dat deze bedragen in de Uniebegroting kunnen worden opgenomen;

4.9.2025

BRIEF VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, ONDERZOEK EN ENERGIE

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies in briefvorm inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen (2025/0210(BUD))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie industrie, onderzoek en energie gevraagd een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar coördinatorenvergadering van 13 mei 2025 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

De Commissie industrie, onderzoek en energie heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 4 september 2025 onderzocht. Tijdens die vergadering heeft zij besloten de bevoegde Begrotingscommissie te verzoeken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen.

Hoogachtend,

Borys Budka
Voorzitter

SUGGESTIES

1. herinnert aan het advies van de commissie ITRE inzake de richtsnoeren voor de begroting 2026, waarin wordt gesteld dat de Uniebegroting voor 2026 concreet de politieke prioriteiten van de nieuwe zittingsperiode moet weerspiegelen, met name het bevorderen van concurrerende industrieën en hoogwaardige banen, en waarin wordt benadrukt dat er behoefte is aan meer investeringen en beleidscoördinatie op Europees niveau, alsook aan concretere maatregelen van de lidstaten om het hoofd te bieden aan de talrijke en onderling samenhangende uitdagingen waarmee Europa momenteel wordt geconfronteerd;

2. merkt op dat die uitdagingen onder meer in bestaan uit het ondervangen van de ernstige gevolgen van de aanhoudende Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en hybride aanvallen op lidstaten en hun energie- en digitale infrastructuur; de noodzaak om het economische concurrentievermogen en de industriële basis van Europa te versterken, waarvoor veel meer gerichte en goed onderbouwde publieke en particuliere investeringen nodig zijn, zoals wordt aanbevolen in het Draghi-verslag over het concurrentievermogen van de EU; de noodzaak om de onderzoeks- en innovatiecapaciteiten van Europa te verbeteren en meer steun te verlenen aan Europese kmo's, kleine midcaps, start-ups en scale-ups; de digitale revolutie, met inbegrip van de versnelde ontwikkeling van AI, de noodzaak om de cyberbeveiliging te verbeteren en de uitrol van digitale netwerken van de volgende generatie; de noodzaak van een rechtvaardige klimaattransitie volgens het overeengekomen traject naar klimaatneutraliteit tegen 2050 en een betere werking en diepere integratie van de energiemarkten, door modernisering van de infrastructuur, verbeterde transmissie- en distributienetten en interconnecties, betere integratie van hernieuwbare energiebronnen, verbeterde systeemflexibiliteit en verbreding van de voorziening van schone energie, zodat de afhankelijkheid van de EU van fossiele brandstoffen wordt verminderd en de energie-efficiëntie wordt verbeterd; beschouwt deze maatregelen als dringend noodzakelijk om de zeer hoge elektriciteits- en gasprijzen in Europa te verlagen, zodat de energie-intensievere industrietakken in Europa concurrerend kunnen blijven, en tegelijk energiearmoede tegen te gaan en de schadelijke gevolgen voor de Europese consumenten, die zo al te kampen hebben met hoge kosten van levensonderhoud, te beperken;

3. wijst de benadering van de Raad in zijn standpunt (van 9 juli 2025) over de ontwerpbegroting van de Commissie met klem van de hand, in het bijzonder de nadruk op bezuinigingen op de middelen voor strategische EU-programma's onder rubriek 1 (Eengemaakte markt, innovatie en digitaal beleid); betreurt met name de voorgestelde bezuinigingen van 211,25 miljoen EUR op de vastleggingen voor Horizon Europa, 86,1 miljoen EUR op het CEF-Digital-programma, 19,4 miljoen EUR op het programma Digitaal Europa en 8,4 miljoen EUR op het Europees ruimtevaartprogramma; vraagt dat het voorstel van de Commissie voor de ontwerpbegroting voor al deze begrotingsonderdelen minstens opnieuw wordt opgenomen en waar nodig wordt verhoogd;

4. steunt een aanzienlijke verhoging van de financiering voor de Connecting Europe Facility (CEF) voor energie en voor digitaal beleid, waarvoor in de ontwerpbegroting van de Commissie een verhoging met respectievelijk 86,3 miljoen EUR (+ 9,4 % aan vastleggingen) en 96,2 miljoen EUR (+ 43,7 % aan vastleggingen) werd voorgesteld; dit strookt met de herhaalde verzoeken van de Commissie ITRE om meer geld uit te trekken voor deze strategische EU-programma's, die momenteel over zeer beperkte financiering beschikken en daardoor slechts een bescheiden effect kunnen hebben op de modernisering en interconnectie van de Europese

energie- en digitale infrastructuur; is dan ook sterk gekant tegen de door de Raad voorgestelde bezuinigingen op CEF-Digital; vraagt dat de vastleggingen voor CEF-Energie met een verdere 151 miljoen EUR worden verhoogd ten opzichte van de ontwerpbegroting; is van mening dat voldoende financiering voor de CEF absoluut noodzakelijk is omdat het toepassingsgebied ervan mogelijk zal worden uitgebreid in het kader van het omnibusvoorstel “ReArmEU” om defensie-uitgaven te stimuleren; herinnert aan de resolutie van het Europees Parlement van 7 mei 2025 over een vernieuwde langetermijnbegroting voor de Unie in een veranderende wereld (2024/2051(INI)) en onderstreept dat daarin, in overeenstemming met het verslag-Draghi over het concurrentievermogen van de EU, wordt gepleit voor veel meer en rechtstreeks beheerde financiering voor energie en digitale infrastructuur; betreurt ten eerste dat het standpunt van de Raad voorziet in een verdere verlaging van de vastleggingen voor het programma Digitaal Europa voor 2026 met 19,4 miljoen EUR, bovenop de 97,6 miljoen EUR aan bezuinigingen (ten opzichte van 2025) waarin de ontwerpbegroting van de Commissie al voorziet; merkt op dat deze verlagingen gepaard gaan met meer flexibiliteit voor de lidstaten om middelen van cohesieprogramma's (EFRO, Cohesiefonds, ESF+) over te hevelen naar het programma Digitaal Europa; concludeert dat het onzeker blijft hoeveel geld zal worden overgeheveld en dat dit waarschijnlijk zal verschillen van lidstaat tot lidstaat; vraagt daarom dat de ontwerpbegroting voor het programma Digitaal Europa opnieuw wordt opgenomen, met gerichte verhogingen van de financiering voor vaardigheden en halfgeleiders;

5. verwerpt ten stelligste de door de Raad voorgestelde bezuinigingen op Horizon Europa (– 211,25 miljoen EUR) en het Euratom-programma voor onderzoek en opleiding (– 3,76 miljoen EUR) ten opzichte van de ontwerpbegroting van de Commissie; spreekt met name zijn afkeuring uit over de bezuiniging van 90 miljoen EUR op de cluster “Klimaat, energie en mobiliteit”, die de groene en de digitale transitie en de transformatie van onze economie, industrie en samenleving ondersteunt, en de verlaging met 20 miljoen EUR van de begroting van de Europese Onderzoeksraad, in het licht van het initiatief “Choose Europe for Science Initiative”, waardoor begroting van de Europese Onderzoeksraad in 2026 onder druk zal komen te staan; herinnert eraan dat de huidige financiering voor Horizon Europa nog steeds volstrekt ontoereikend is om effectief bij te dragen aan het collectieve streefcijfer om 3 % van het bbp van de EU aan onderzoek en innovatie te besteden, zoals overeengekomen in de conclusies van de buitengewone Europese Raad van april 2024; vraagt daarom dat de begroting voor het programma wordt verhoogd, met name voor de clusters 2 en 5; benadrukt dat er aanzienlijk meer moet worden geïnvesteerd in onderzoek en innovatie om Europa in staat te stellen technologisch leiderschap te ontwikkelen, met name in de sectoren die het meest de gevolgen van de groene en de digitale transitie ondervinden, om de opschaling en commercialisering van onderzoeksresultaten te vergemakkelijken en om ervoor te zorgen dat Europa een aantrekkelijke en concurrerende bestemming blijft voor onderzoekscarrières; merkt op dat in de ontwerpbegroting van de Commissie werd voorgesteld om de EU-bijdrage aan de Gemeenschappelijke Onderneming ITER-F4E voor 2026 weer op het niveau te brengen dat oorspronkelijk was gepland in de financiële programmering (+ 365,9 miljoen EUR, d.w.z. + 75 % ten opzichte van 2025), maar dat in het standpunt van de Raad wordt voorgesteld om deze verhoging te beperken tot slechts + 213,3 miljoen EUR;

6. betreurt dat het standpunt van de Raad voorziet in een bezuiniging van 8,4 miljoen EUR op het Europees ruimtevaartprogramma (– 5 miljoen EUR voor Copernicus, – 3,4 miljoen EUR voor GOVSATCOM SSA); herinnert eraan dat dit bovenop de verlaging van de financiering voor Galileo/Egnos (– 43,1 miljoen EUR) en de ondersteunende uitgaven in de ontwerpbegroting van de Commissie komt; is van mening dat het Europees

ruimtevaartprogramma, met name in het licht van de nieuwe EU-ruimtevaartverordening en de toenemende geopolitieke concurrentie op dit beleidsgebied, meer financiering moet krijgen;

7. is ingenomen met het feit dat de financieringsniveaus voor defensie onder rubriek 5 in het standpunt van de Raad worden gehandhaafd, in overeenstemming met het voorstel van de Commissie voor de ontwerpbegroting, en dat de ontwerpbegroting van de Commissie voor 2026 voorziet in een vastlegging van + 621,3 miljoen EUR voor het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP); betreurt dat dit bedrag volledig is herschikt uit het Europees Defensiefonds (EDF) en dus geen volledig nieuwe EU-financiering vormt; herinnert in dit verband aan zijn gevestigde standpunt dat voor nieuwe politieke prioriteiten nieuwe financiële middelen moeten worden uitgetrokken; vraagt dat het begrotingsonderdeel voor defensieonderzoek van het EDF met 6,5 miljoen EUR wordt verhoogd; merkt op dat de verordening Optreden voor de veiligheid van Europa (SAFE) voorziet in leningen die uiteindelijk door de EU-begroting worden gegarandeerd, maar geen nieuwe financiële verplichtingen met zich meebrengen; is ingenomen met het ReArm Europe-plan/Readiness 2030, dat het mogelijk zou maken bestaande EU-middelen te gebruiken om de defensie-industrie te ondersteunen, onder meer via STEP om defensiegerelateerde technologieën en producten te financieren; is van mening dat een financieringsstrategie voor de lange termijn en stabiele investeringen nodig zijn om de gereedheid van de defensie-industrie van de EU en onderzoek en samenwerking op defensiegebied te ondersteunen en te zorgen voor infrastructuur voor tweërlei gebruik die qua omvang in verhouding staat tot de uitdagingen waarmee de Unie wordt geconfronteerd; benadrukt dat er binnen de EU meer open concurrentie en een concurrerende defensiemarkt tot stand moeten worden gebracht, met name voor in Europa gevestigde bedrijven, met opportuniteiten voor Europese kmo's en midcaps;

8. verzoekt de Europese Commissie en de Raad te voorzien in voldoende financiering en personeel voor alle agentschappen en organen van de Unie op de beleidsgebieden industrie, onderzoek, ruimtevaart, energie en cyberbeveiliging; verzoekt de Commissie om de verdeling van middelen en personeel over haar diensten terdege rekening te houden met nieuwe regelgevingsverplichtingen en de daaruit voortvloeiende toename van de werklast; merkt op dat het herhaaldelijk gebruik van flexibiliteitsinstrumenten om de personeelskosten op hetzelfde niveau te houden, op langere termijn duurzaam noch wenselijk is, omdat de EU zo minder armslag heeft om op onverwachte noodsituaties te reageren;

9. benadrukt dat de terugbetalingen in het kader van NextGenerationEU niet mogen leiden tot een vermindering van de toekomstige EU-investeringen in het concurrentievermogen van de industrie, dat hoogwaardige banen, onderzoek, ruimtevaart, digitalisering en schone, veilige en betaalbare energie voor bedrijven en burgers schraagt; is gekant tegen het gebruik van vrijgemaakte onderzoeksgelden voor rentebetalingen in het kader van het EURI; verzoekt de lidstaten snel overeenstemming te bereiken over aanvullende en echte “eigen middelen” als onderdeel van het algemene akkoord over het volgende MFK, waardoor de jaarlijkse EU-begroting minder afhankelijk zou worden van bijdragen van de lidstaten en in een veel betere positie zou verkeren om te beginnen met de terugbetaling van de gemeenschappelijke leningen die in het kader van NextGenerationEU zijn overeengekomen.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

16.7.2025

BRIEF VAN DE COMMISSIE VERVOER EN TOERISME

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026 – alle afdelingen (2025/0210(BUD))

Geachte voorzitter,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie vervoer en toerisme verzocht een advies uit te brengen aan uw commissie. Op 24 juni 2025 hebben de coördinatoren van de Commissie vervoer en toerisme besloten het advies toe te zenden in briefvorm, en de commissie heeft de brief tijdens haar vergadering van 16 juli 2025 goedgekeurd¹.

De commissie wil er nogmaals op wijzen dat het beleid inzake het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) een belangrijk strategisch instrument is voor de opbouw van de grensoverschrijdende vervoersinfrastructuur van de EU, en wijst erop dat de Connecting Europe Facility voor vervoer (CEF-T) dit vitale netwerk blijft ondersteunen om de mobiliteit, het concurrentievermogen, de marktintegratie, economische groei en werkgelegenheid, cohesie, veiligheid, beveiliging en decarbonisatie te verbeteren.

Tegen deze achtergrond merkt de commissie op dat de daling van de CEF-T-betalingskredieten voor 2026 een weerspiegeling is van de voltooiing van de huidige financieringscyclus en dat de laatste oproep, die in 2024 is gedaan, betekent dat de CEF-T-middelen volledig zijn opgeslorpt, terwijl slechts een beperkt aantal terugvloeiingsoproepen te verwachten is. Dit toont aan dat, ondanks de doeltreffendheid en het succes van het programma, zoals blijkt uit de hoge overinschrijving, een voortgezette, hogere financiering van het vervoer ontegenzeggelijk nodig is. Dergelijke financiering is van cruciaal belang voor het waarborgen van adequate investeringen in lopende en geplande TEN-T-projecten die gericht zijn op grensoverschrijdende infrastructuur met de grootste toegevoegde waarde voor de EU, op het wegwerken van knelpunten en ontbrekende schakels, ook binnen de lidstaten, en op de digitalisering van het vervoer met als doel de efficiëntie, de veiligheid en de passagiers- en goederenstroom in heel Europa te verbeteren. Zij is ook van essentieel belang om onderzoek, de ontwikkeling van

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Elissavet Vozemberg-Vrionidi (voorzitter), Sophia Kircher (ondervoorzitter), Elena Kountoura (ondervoorzitter), Virginijus Sinkevičius (Vice-Chair), Daniel Attard, Adrian-George Axinia, Tom Berendsen, Rachel Blom, Nina Carberry, Benoit Cassart, Vivien Costanzo, Johan Danielsson, Valérie Devaux, Markus Ferber, Jens Gieseke, Borja Giménez Larraz, Sérgio Gonçalves, Roman Haider, Mircea-Gheorghe Hava, Sérgio Humberto, Dariusz Joński, François Kalfon, Merja Kyllönen, Julien Leonardelli, Milan Mazurek, Alexandra Mehnert, Ștefan Mușoiu, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Arash Saeidi, Marjan Šarec, Andreas Schieder, Lena Schilling, Volker Schnurrbusch, Rosa Serrano Sierra, Stanislav Stoyanov, Kai Tegethoff, Kathleen Van Brempt, Ana Vasconcelos, Isabel Wiseler-Lima, Kosma Złotowski.

geavanceerde technologieën en innovatie op het gebied van vervoers- en energie-infrastructuur te ondersteunen, onder meer door het verbeteren van de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en het verbeteren van de digitale connectiviteit. Daarnaast wijst de commissie er nogmaals op dat kleinschaligere projecten belangrijk zijn om de grensoverschrijdende connectiviteit in Europa te verbeteren. Tot slot herinnert de commissie eraan dat, in overeenstemming met het verslag-Draghi, voor het TEN-T tegen 2040 845 miljard EUR aan investeringen nodig zal zijn, waarvan 210 miljard EUR voor grensoverschrijdende verbindingen.

De commissie merkt met instemming op dat een deel van de toewijzing van het Cohesiefonds (CF) (in totaal 11,2 miljard EUR, waarvan 1,7235 miljard EUR in 2026) zal worden uitgevoerd in het kader van CEF-T, voor vervoersprojecten met een hoge Europese toegevoegde waarde. Voorts is zij ingenomen met het recente voorstel van de Commissie voor de tussentijdse evaluatie van het cohesiebeleid², dat de lidstaten verschillende vormen van flexibiliteit en financiële stimulansen biedt om hun cohesiemiddelen te herprogrammeren overeenkomstig de nieuwe prioriteiten van de Unie, waaronder de ontwikkeling van infrastructuur voor tweërlei gebruik, ter ondersteuning van zowel civiele als militaire mobiliteit in de EU. Volgens het voorstel zal voor de middelen van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en het CF die in het kader van de cohesieprogramma's aan deze prioriteiten worden besteed, een eenmalige aanvullende voorfinanciering van 30 % worden betaald en de mogelijkheid worden geboden om tot 100 % medefinanciering door de Unie aan te vragen. Daarnaast zullen programma's waarvan ten minste 15 % van de middelen wordt herbestemd ten gunste van deze nieuwe prioriteiten, extra eenmalige voorfinanciering ontvangen (4,5 %, of 9,5 % voor regio's die grenzen aan Rusland, Belarus of Oekraïne).

De commissie neemt kennis van de voorgestelde verhoging met 1,6 miljoen EUR van de bijdrage van de CEF aan het Europees Uitvoerend Agentschap klimaat, milieu en infrastructuur (Cinea), met betrekking tot de aan Cinea gedelegeerde onderdelen vervoer en energie. Hoewel de commissie erkent dat er voldoende middelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat Cinea zijn rol kan spelen bij de ondersteuning van duurzame, veilige en slimme vervoersdiensten en infrastructuurprojecten, betreurt zij met name dat deze stijging gepaard gaat met een overeenkomstige vermindering van de respectieve operationele lijnen van de CEF. De commissie stelt hetzelfde patroon vast bij de voorgestelde verhoging met 0,1 miljoen EUR van de bijdrage aan Cinea uit het CEF-onderdeel voor militaire mobiliteit, die volledig gecompenseerd wordt door een overeenkomstige verlaging van de operationele uitgaven.

De commissie betreurt dat de ondersteunende uitgaven voor CEF-T potentieel met 57 % kunnen stijgen over slechts vijf jaar, van 8,361 miljoen EUR in de jaarbegroting 2021 tot 13,056 miljoen EUR in de ontwerpbegroting 2026. In dit verband wijst zij er nadrukkelijk op dat het hoofddoel van alle EU-uitgaven voor infrastructuur moet zijn om de financiering van concrete fysieke infrastructuurprojecten op het terrein te maximaliseren in plaats van de administratieve overhead te vergroten. Evenzo dringt de commissie aan op een systematische vermindering van de regeldruk van de EU voor alle vervoerswijzen, waarbij de complexiteit wordt verminderd en tegelijkertijd de EU-normen worden gewaarborgd, teneinde het concurrentievermogen van de EU te versterken en middelen vrij te maken, met inbegrip van

² Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie ([COM\(2025\) 123 final](#)).

EU-begrotingsmiddelen, voor meer investeringen in vervoersinfrastructuur. De commissie benadrukt dat het dringend noodzakelijk is om voor alle nieuwe wetgevingsinitiatieven een voorafgaande effectbeoordeling uit te voeren van de budgettaire gevolgen, alsook van de regelgevingsdruk en de administratieve lasten die de voorstellen tot gevolg zouden hebben of waaraan zij een einde zouden maken.

De commissie dringt aan op het herstel van de begroting voor militaire mobiliteit tot de oorspronkelijk voorgestelde 6,5 miljard EUR over een periode van zeven jaar, en herhaalt dat de drastische verlaging met 75 % van de financiering voor militaire mobiliteit binnen de vervoerspijler een aanzienlijke verzwakking tot gevolg heeft van het desbetreffende beleid, dat ook bedoeld is ter vermindering van onze kwetsbaarheid voor economische druk, alsmede meer algemene, geopolitieke druk. De commissie herinnert eraan dat de EU, als reactie op de Russische agressie, eind 2023 bij wijze van politiek signaal de volledige begroting van 1,7 miljard EUR voor infrastructuur voor tweërlei gebruik ter ondersteuning van de militaire mobiliteit, heeft toegewezen, waardoor een potentieel financieringstekort van meer dan vier jaar ontstaat tot de volgende begrotingsperiode. De commissie betreurt het gebrek aan aanvullende EU-financiering in het kader van het huidige MFK voor de ontwikkeling van TEN-T-infrastructuur voor tweërlei gebruik, die van cruciaal belang is om op korte termijn grootschalig vervoer van militaire uitrusting over het hele continent mogelijk te maken, met name gezien de ongeziene omvang van de dreigingen aan de grenzen van de EU, en die ook ten goede komt aan civiele doeleinden en aan humanitaire hulpverlening. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat er dringend aanzienlijke investeringen nodig zijn in vervoersinfrastructuur voor tweërlei gebruik, met name langs specifieke prioritaire assen, een punt dat ook wordt benadrukt in de resolutie van het Parlement over de algemene richtsnoeren voor de begroting 2026³. Daarom dringt de commissie aan op aanvullende financiering, bovenop de huidige CEF-T-middelen, om de meest kritieke financieringstekorten voor militaire mobiliteit aan te pakken, in afwachting van een langetermijnoplossing in het volgende MFK.

De commissie benadrukt dat het belangrijk is de medefinancieringsmechanismen te versterken, met name voor strategisch belangrijke grootschalige projecten, zoals de gemeenschappelijke ondernemingen “Schone luchtvaart”, Sesar en “Europese spoorwegen”, en erkent dat in 2026 en daarna weinig overheidsfinanciering voor deze projecten wordt gepland. Zij dringt erop aan de hefboomwerking te gebruiken van publiek-private partnerschappen (PPP's) om extra middelen voor deze initiatieven te verkrijgen, hetgeen kan worden bereikt door garanties te bieden of mechanismen voor risicodeling in te voeren, teneinde particuliere investeringen in vervoers- en toeristische infrastructuur aan te trekken, en benadrukt dat PPP's ook kunnen bijdragen tot kennisdeling, innovatie en steun voor kmo's en start-ups. Tegelijkertijd benadrukt de commissie dat de begroting van vervoersagentschappen, d.w.z. het Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart, het Europees Agentschap voor maritieme veiligheid en het Spoorwegbureau van de EU, moeten worden verhoogd, zodat zij de aanvullende taken kunnen vervullen die hun in onlangs vastgestelde EU-wetgeving door de medewetgevers zijn toegewezen, en om kritieke initiatieven op het gebied van veiligheid, duurzaamheid, interoperabiliteit, concurrentievermogen, innovatie en modernisering in het kader van de strategische prioriteiten van het vervoersbeleid van de EU te ondersteunen.

³ [Resolutie van het Europees Parlement van 2 april 2025 over de algemene richtsnoeren voor de voorbereiding van de begroting 2026, afdeling III – Commissie.](#)

De commissie herinnert eraan dat de solidariteitscorridors tussen de EU en Oekraïne, ondanks het succes ervan, te kampen hebben met logistieke uitdagingen, waaronder capaciteitsbeperkingen, bureaucratische vertragingen en infrastructuurbeperkingen, en wijst erop dat de spoorwegnetten, die van cruciaal belang zijn voor grootschalige uitvoer, moeten worden gemoderniseerd, wat de essentiële stap omvat om de relevante lijnen van het Oekraïense spoorwegsysteem aan te passen aan de standaardspoorwijdte van de EU, teneinde ononderbroken verkeer van goederen en diensten te vergemakkelijken. In dit verband is de commissie ingenomen met de gerichte investeringen in het kader van de faciliteit voor Oekraïne (2024-2027), met name degene die gericht zijn op de verbetering van spoorverbindingen en havenfaciliteiten.

Tot slot herhaalt de commissie het herhaalde verzoek van het Parlement om in het huidige MFK en daarna een specifiek EU-programma en een specifieke begrotingslijn voor toerisme te creëren. Dit is nodig voor de uitvoering van de komende EU-strategie voor duurzaam toerisme, waarmee tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van de sector, teneinde de sector beter bestand te maken tegen economische schokken, bestemmingen weerbaarder te maken tegen klimaat effecten en bij te dragen tot verdere groei en hoogwaardige banen in de hele waardeketen, wat aanzienlijke voordelen en welzijn op lange termijn oplevert voor de lokale bevolking en hun bedrijven. De commissie wijst erop dat de administratieve lasten voor kmo's in de toeristische sector moet worden teruggedrongen, door de regels te vereenvoudigen, de vereisten voor gegevensverzameling waar passend tot een minimum te beperken en op maat gemaakte financiële steun te verlenen. De commissie merkt op dat de toeristische sector baat kan hebben bij digitale innovaties, zoals slimme platforms voor toerisme en geïntegreerde digitale ticketsystemen voor attracties en diensten, waarmee de ervaringen van bezoekers worden verbeterd en tegelijkertijd een aanzienlijke economische groei voor lokale gemeenschappen wordt bevorderd. Tot slot benadrukt de commissie dat de verdere ontwikkeling van duurzaam toerisme, onder meer door regionale producten te promoten om de lokale waardeketens te versterken of door strategieën te ontwikkelen voor het beheer van toeristenstromen, de economische groei in minder populaire, afgelegen en perifere gebieden kan bevorderen, de verbindingen tussen stad en platteland en de verbindingen met eilanden kan verbeteren en de klimaatbestendigheid van EU-gebieden kan stimuleren.

Hoogachtend,

Elissavet Vozemberg-Vrionidi

Gheorghe Falcă
rapporteur

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

1.9.2025

BRIEF VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de algemene begroting van de Europese Unie voor het
begrotingsjaar 2026 — alle afdelingen (2025/0210(BUD))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar vergadering van 26 juni 2025 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen. Zij heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 1 september 2025 onderzocht en haar advies tijdens die vergadering goedgekeurd¹.

Hoogachtend,

Lina Gálvez

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Lina Gálvez (voorzitter), Irene Montero (ondervoorzitter), Abir Al-Sahlani, Méliissa Camara, Veronika Cifrová Ostrihoňová (verving Valérie Devaux), Per Clausen (lid als bedoeld in artikel 216, lid 7), Margarita de la Pisa Carrión, Viktória Ferenc, Heléne Fritzon, Tomasz Froelich (lid als bedoeld in artikel 216, lid 7), Alexandra Geese, Elisabeth Grossmann (verving Maria Noichl), Fernand Kartheiser, Elena Kountoura, Judita Laššáková, Julien Leonardelli (lid als bedoeld in artikel 216, lid 7), Eleonora Meleti, Elena Nevado del Campo (verving Rosa Estaràs Ferragut), Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Emma Rafowicz, Sabrina Repp (verving Gabriela Firea), Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Beatrice Timgren (verving ECR-leden), Maria Walsh, Lucia Yar.

ADVIES

- A. overwegende dat gendergelijkheid een kernwaarde van de Unie is en is verankerd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie; overwegende dat de Unie er volgens artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bij elk optreden naar moet streven ongelijkheden op te heffen en gelijkheid te bevorderen, waarmee het beginsel van gendermainstreaming is vastgelegd;
1. is verheugd dat het beginsel van gendergelijkheid in de begroting wordt geïntegreerd¹ en herhaalt dat het transversaal moet worden angewend; hamert erop dat doeltreffend en tijdig moet worden gemonitord of dit beginsel in de begroting wordt toegepast, waarbij proactief wordt gecorrigeerd en geen onnodige administratieve lasten worden gecreëerd; benadrukt dat de integratie van gendergelijkheid in de begroting geen negatieve invloed mag hebben op de aandacht voor het concurrentievermogen, aangezien de begroting voor iedereen moet werken;
 2. stelt vast dat in alle uitgavenprogramma's in de jaarbegroting van 2025 genderbudgettering is toegepast; pleit ervoor genderbudgettering in 2026 doeltreffend en systematisch toe te passen om te waarborgen dat de middelen eerlijk worden verdeeld en dat gendergelijkheid via de uitgaven wordt ondersteund;
 3. is verheugd dat de financiering voor het cruciale Daphne-programma wordt verhoogd; benadrukt hoe belangrijk het is minstens 5 % van de totale begroting te besteden aan beleid ter bestrijding van geweld tegen vrouwen, met inbegrip van slachtoffers van seksuele uitbuiting en mensenhandel, alsook aan preventie en hulp voor slachtoffers en overlevenden, met inbegrip van, maar niet uitsluitend, de vereisten van de richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen; juicht het toe dat het Daphne-programma zo efficiënt is en meent dat dit een extra reden is om de middelen ervan te verhogen en dat het programma als model moet dienen voor verantwoord financieel gebruik van de EU-begroting; erkent dat dit programma een prioriteit vormt; wijst erop dat een op drie vrouwen in de Unie te maken heeft gehad met gendergerelateerd geweld, waarvan de economische kosten worden geraamd op 290 miljard EUR per jaar; dringt erop aan bijzondere aandacht te besteden aan vrouwen die te maken hebben met intersectionele discriminatie; onderstreept dat Daphne een autonoom programma met een apart begrotingsonderdeel moet worden;
 4. wijst erop dat het EIGE belangrijk werk levert om meer inzicht te verschaffen in en iets te doen aan de verspreiding en de oorzaken van genderongelijkheid, die gevolgen heeft voor vrouwen in al hun diversiteit in de Unie; stelt vast dat de financiering voor het EIGE wordt opgetrokken; beklemtoont echter dat ook het personeelsbestand moet worden verhoogd, onder meer met ten minste zeven tijdelijk functionarissen, en dat de financiering gelijke tred moet houden met de taken van het EIGE, die door recent goedgekeurde wetgeving zijn toegenomen, en gezien het grotere aantal verzoeken om technische bijstand; wijst erop dat het EIGE een cruciale rol speelt bij het verstrekken van waardevolle gegevens, onderzoek en deskundigheid inzake gendergelijkheid en vrouwenrechten aan de EU-instellingen en derden; benadrukt dat het EIGE een

¹ Blz. 152, <https://eur-lex.europa.eu/budget/data/DB/2025/nl/SEC00.pdf>.

onafhankelijk EU-agentschap is en als dusdanig naar behoren moet worden gefinancierd; vindt dat dit een financieringsprioriteit is;

5. vestigt de aandacht op de huidige weerstand tegen gendergelijkheid en vrouwenrechten en benadrukt dat EU-financiering, zowel binnen de Unie als in haar externe optreden, moet stroken met de waarden van de EU, onder meer voor de ondersteuning van maatschappelijke organisaties die vrouwenrechten en gendergelijkheid bevorderen;
6. dringt erop aan in het kader van het EU4Health-programma begrotingsmiddelen toe te wijzen aan onderzoek naar genderspecifieke aandoeningen zoals de menopauze, vruchtbaarheidsproblemen, endometriose en fibromen, vanuit een intersectioneel perspectief, aan de verstrekking van universele gezondheidszorg en aan de verlening van grensoverschrijdende diensten om de verlening van vrije, veilige en legale abortus en andere seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten aan vrouwen in al hun diversiteit en lhbtï-personen te waarborgen; benadrukt dat vrouwen in de EU gelijke toegang tot goederen en diensten moeten hebben, waaronder medische zorg; beklemtoont dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten grondrechten zijn, een voorwaarde vormen voor gendergelijkheid en centraal moeten staan in het gezondheidsbeleid;
7. benadrukt dat het belangrijk is de Europese structuur- en investeringsfondsen zoals het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) te gebruiken om gendergelijkheid te bevorderen;
8. verzoekt de Commissie de verzameling van naar gender uitgesplitste gegevens over gelijkheid verder te ontwikkelen en te verbeteren aangezien te weinig gegevens tot slechte besluiten, evaluaties en resultaten leiden; benadrukt dat de EU ervoor moet zorgen dat de begroting nooit een hinderpaal voor gendergelijkheid vormt.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de voorzitter in het verslag input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het verslag door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister² vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
European Institute of Gender Equality (EIGE)
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de voorzitter.

De voorzitter verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

² Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

GEZAMENLIJKE VERKLARING AANGENOMEN TIJDENS DE BEGROTINGSTRALOOG VAN 8 APRIL 2025

Data voor de begrotingsprocedure en regels voor de werking van het bemiddelingscomité in 2025

- A. In overeenstemming met deel A van de bijlage bij het Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende begrotingsdiscipline, samenwerking in begrotingszaken en goed financieel beheer, alsmede betreffende nieuwe eigen middelen, met inbegrip van een routekaart voor de invoering van nieuwe eigen middelen, komen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie de volgende belangrijke data overeen voor de begrotingsprocedure van 2026:
1. De Commissie streeft ernaar de ontwerpraming voor 2026 uiterlijk begin juni te presenteren;
 2. Op 17 juli wordt in de ochtend, na de vaststelling van het standpunt van de Raad door het Comité van permanente vertegenwoordigers, een trialoogvergadering belegd;
 3. De Raad tracht aan het eind van week 37 zijn standpunt vast te stellen en aan het Europees Parlement toe te zenden, zodat tijdig een akkoord met het Europees Parlement kan worden bereikt;
 4. De Begrotingscommissie van het Europees Parlement tracht uiterlijk aan het eind van week 41 (de eerste week van oktober) amendementen op het standpunt van de Raad aan te nemen;
 5. Op 14 oktober wordt in de ochtend, voorafgaand aan de lezing door het Europees Parlement, een trialoogvergadering belegd;
 6. Het Europees Parlement stemt in week 43 (plenaire vergadering van 20 t/m 23 oktober) over zijn lezing;
 7. De bemiddelingsperiode begint op 28 oktober. Overeenkomstig artikel 314, punt 4, c), van het VWEU verstrijkt de voor bemiddeling voorziene periode op 17 november 2025;
 8. Het bemiddelingscomité vergadert op 4 november in de ochtend in het Europees Parlement, op 14 november in de Raad en kan, indien nodig, ook nadien nog bijeenkomen; de bijeenkomsten van het bemiddelingscomité worden voorbereid tijdens een of meerdere trialogen. Een eerste trialoog staat gepland op 4 november, in de

ochtend. Aanvullende trialogen kunnen plaatsvinden tijdens de bemiddelingsperiode van 21 dagen, waaronder op 13 november bij de Raad.

B. De regels voor de werking van het bemiddelingscomité staan in deel E van de bijlage bij bovengenoemd Interinstitutioneel Akkoord.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	13.10.2025
Uitslag eindstemming	+: 23 -: 7 0: 3
Bij de eindstemming aanwezige leden	Georgios Aftias, Tobiasz Bocheński, Tomasz Buczek, Olivier Chastel, Tamás Deutsch, Angéline Furet, Thomas Geisel, Jean-Marc Germain, Andrzej Halicki, Fabienne Keller, Giuseppe Lupo, Jana Nagyová, Fernando Navarrete Rojas, Karlo Ressler, Bogdan Rzońca, Julien Sanchez, Hélder Sousa Silva, Nicolae Ștefănuță, Nils Ušakovs, Lucia Yar, Auke Zijlstra
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Mohammed Chahim, Niclas Herbst, Rasmus Nordqvist
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Udo Bullmann, Daniel Freund, Tomasz Froelich, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Hana Jalloul Muro, Stefan Köhler, Javi López, Antonio López-Istúriz White, Tonino Picula

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

23	+
PPE	Georgios Aftias, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Andrzej Halicki, Niclas Herbst, Stefan Köhler, Antonio López-Istúriz White, Fernando Navarrete Rojas, Karlo Ressler, Hélder Sousa Silva
Renew	Olivier Chastel, Fabienne Keller, Lucia Yar
S&D	Udo Bullmann, Mohammed Chahim, Jean-Marc Germain, Hana Jalloul Muro, Javi López, Giuseppe Lupo, Tonino Picula, Nils Ušakovs
Verts/ALE	Daniel Freund, Rasmus Nordqvist, Nicolae Ștefănuță

7	-
ESN	Tomasz Froelich
NI	Thomas Geisel
PfE	Tomasz Buczek, Tamás Deutsch, Angéline Furet, Julien Sanchez, Auke Zijlstra

3	0
ECR	Tobiasz Bocheński, Bogdan Rzońca
PfE	Jana Nagyová

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)